Edition : XIV

A step towards Excellence
Achieve / Attain / Accomplish

Dakshin Solapur Taluka Shikshan Mandal Sanchalit
(Kannada Linguistic Minority Educational Institution)

V.G. SHIVDARE COLLEGE OF ARTS, COMMERCE & SCIENCE, SOLAPUR

Estd. June 2005

BIOTALENT 2021-22

संस्थापक चेअरमन

कै. वि.मु. शिवदारे अण्णा

समाजकारण, सहकार, राजकारण व शिक्षण
यातील आपला सहवास
करुन गेला दीन दलितांचा उध्दार खास

ज्ञानाची रोवून मशाल या वाळवंटावर
दाटली आता वनराई या खडकावर

त्रिकालात अजरामर ठरो तुमची कीर्ती
प्रिती जागो पाहुनी तुमची मूर्ती

अध्यक्ष

दक्षिण सोलापूर तालुका शिक्षण मंडळ

मा.श्री. राजशेखर वि. शिवदारे

कार्य हीच उपासना

PRINCIPAL'S DESK...

Dr. B. N. Kamble - Principal

I am very honored and pleased to present the Biotalent Magazine for the year 2021-22 which is a reflection of innovative, creative mind and thoughts of our students. This has always been a great platform for the students to showcase their skill, art, views and intellectual creations. The current academic year has been very demanding and challenging at various levels for student learners and academicians since the routine curriculum up to a large extent again started coming out from the shadow of COVID 19 global pandemic.

In my observation, all our students and faculty have shown a very quick adaptation towards maximum re-establishment of offline mode of curriculum implementation. Considering the importance of skill based education as per the national educational policy, our college has always been taking efforts for maximum exposure of the students to knowledge as well as skill for their overall development. In tune with the same, I am very happy to share that the Department of Biotechnology is now offering almost four different certificate courses to promote the skill based learning of students. They include the important topics Tissue Culture, Molecular Diagnostics, Probiotics, and Molecular Genomics. At the same time, the Department of Commerce has initiated a skill based certificate course on Business and Share Marketing skills. Majority of these courses are being conducted under the Skill Development Center of PAH Solapur University, Solapur. The Departments of Arts and Commerce of our college are also engaged in more practical oriented teaching as well as promoting the development of students through a number of knowledge based and social awareness activities.

In addition to this from the present academic year we have initiated a new department of Economics the benefit of students. Due to the tireless efforts of the devoted teachers, I am proud to say that our college has come up as an important educational hub for overall development of students in the faculty of Arts, Commerce and Science. Students at the age of graduation and postgraduation are at a key stage which is just prior to their introduction into the society as responsible citizens. Therefore it's necessary to promote their thoughts, views and skills through various activities and platforms. The youth nowadays are much aware of a number of social issues as well as the various angles on these issues which several times are falsely represented on the social media platform. Therefore it is also essential to provide a correct channel for students to express their thoughts, ideas and observations. This magazine Biotalent I am very sure as always will serve for the same in a very efficient way. I thank the students and staff for the enthusiastic academic participation during the year 2021-22 and wish them a very best for their future endeavors.

- Dr. B. N. Kamble
Principal

जैवतंत्रज्ञान विभाग

International Conference - Lamp Lighting by Dr. Birajdar

IPR Workshop by Dr. Thakur

MOU with NBPGR - Delhi

International Conference Valedictory Function
Dr. Marathe & Dr. Yadav

Inauguration of Poster Presentation

Workshop on Proteogenomics by Dr. Shama Mujawar

Probiotics Food Festival on account of Science Day

Prize Distribution of different competitions held
on Science Day by Dr. Jyostna Sharma from NRCP

राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग

रक्तदान शिबीर

श्रमसंस्कार शिबीरातील मशाल यात्रा (मौजे आहेरवाडी)

२६ जानेवारी निमित्त वृक्षारोपण

महात्मा गांधी जयंती व लालबहादूर शास्त्री जयंती

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती

कोविड लसीकरण उपक्रम

राष्ट्रीय सेवा योजना शिबीर समारोप (मौजे आहेरवाडी)

'नेत्रदान सप्ताह' उत्कृष्ट कार्यक्रम अधिकारी पुरस्कार

Issue: XIV Estd.: June 2005

A step towards Excellence

Achieve - Attain - Accomplish

AT

Dakshin Solapur Taluka Shikshan Mandal Sanchalit

(Kannada Linguistic Minority Educational Institution)

V. G. SHIVDARE COLLEGE OF ARTS, COMMERCE & SCIENCE, SOLAPUR

BIOTALENT 2021-22

Dr. B. N. Kamble
Principal

Dr. Shubhada Upase-Shivpuje
Editor

Magazine Committee Member

- Prof. Bavage S. J.
- Prof. Gopika Manjunath
- Dr. Valasange A. B.
- Dr. Birajdar A. L.
- Prof. Kamble A. A.
- Mr. Habbu S. P.
- Prof. Varade V. K.
- Dr. Dhanave R. S.
- Dr. Bansode D. D.
- Prof. Manure V. S.
- Mr. Swami M. S.
- Mr. Kachare A. A.

व्ही.जी. शिवदारे कॉलेज ऑफ आर्टस्, कॉमर्स अ‍ॅड सायन्स, सोलापूर

संचालक मंडळ

मा. श्री. राजशेखर वि. शिवदारे	अध्यक्ष
मा. श्री. उल्हास मल्लिकार्जुन पाटील	सदस्य
मा. डॉ. श्री. व्ही. एस. मेतन	सदस्य
मा. श्री. एस. डी. येळेगांवकर	सदस्य
मा. श्री. मल्लिकार्जुन गं. विभुते	सदस्य
मा. प्राचार्य डॉ. बी. एन. कांबळे	सदस्य

स्थानिक व्यवस्थापन समिती

श्री. राजशेखर वि. शिवदारे	अध्यक्ष
श्री. उल्हास मल्लिकार्जुन पाटील	सदस्य
श्री. महादेव जगदेवप्पा पाटील	सदस्य
श्री. बी.एस. कुलकर्णी	सदस्य
मा. प्राचार्य डॉ. बी. एन. कांबळे	सदस्य-सचिव
सौ. गोपिका मंजुनाथ	शिक्षक-प्रतिनिधी
सौ. एस.जे. बावगे-ब्याळे	शिक्षक-प्रतिनिधी
सौ. व्ही.के. वराडे-हडपद	शिक्षक-प्रतिनिधी
श्री. के.बी. तांबोळी	शिक्षकेतर-प्रतिनिधी

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	लेखाचे नांव		लेखकाचे नांव	पृष्ठ क्र.
	प्राचार्यांचे मनोगत			
	संपादकीय		१	
	वार्षिक अहवाल २०२१-२२		२	
१)	भारतीय स्वातंत्र्याची ७५ वर्षे : एक सिंहावलोकन	सामाजिक	चि. यश चव्हाण	९
२)	२१ व्या शतकात धर्माचे स्थान	सामाजिक	कु. रूपाली बिराजदार	११
३)	युवा प्रेरणास्थान : स्वामी विवेकानंद	व्यक्तिचित्रण	चि. समर्थ अंबिगेर	१४
४)	स्वराज्य रक्षक : संभाजी महाराज	व्यक्तिचित्रण	कु. माया पवार	१५
५)	मराठी वाङ्मयाची समृध्द परंपरा	वाङ्मयीन	कु. रुपाली बिराजदार	१६
६)	स्त्री समक्षीकरण	सामाजिक	कु. अंबिका अपाने	१८
७)	भारतीय सैनिक	सामाजिक	कु. वैष्णवी आवटे	२१
८)	पुढारलेली संस्कृती	सामाजिक	कु. अविधानम्माश्री शिंपी	२२
९)	पाणी हेच जीवन	पर्यावरण	कु. भाग्यश्री जवळगी	२३
१०)	स्त्री जन्म तुझी कहाणी	सामाजिक	कु. निर्गुणा राऊत	२४
११)	विमा ऑनलाईन घ्यावा की एंजटकडून -	अर्थचिकित्सक	कु. निर्गुणा राऊत	२५
१२)	मुलगी जन्माला आली	सामाजिक	कु. मुस्कान अन्सारी	२७
१३)	संघर्ष	ललित	चि. शुभम बमनळ्ळी	२८
१४)	माझ्या आयुष्यातील पहिली स्पर्धा	अनुभव कथन	कु. अविधानम्माश्री शिंपी	२९
१५)	भारतीय संस्कृती : एक महान सभ्यता	सामाजिक	चि. यश चव्हाण	३०
१६)	साधं सोपं आयुष्य... साधं सोपं जगायचं	कविता	कु. रूचाली बिराजदार	३२
१७)	उंबरठा	कविता	कु. रूचाली बिराजदार	३२
१८)	प्रवास आयुष्याचा	कविता	कु. रूचाली बिराजदार	३३
१९)	आपले कोणास म्हणावे...	कविता	कु. लक्ष्मी कुंभार	३४
२०)	Flowers in the Garden	विज्ञान	Mr. Pranav Jadhav	३४
२१)	Emerging Biotechnology In Space	विज्ञान	Miss. Nellagi Anusha	३५
२२)	Plant - Sets	विज्ञान	Mr. Pranav Jadhav	३७
२३)	What is Success ?	ललित	Mr. Yash Chavan	३८
२४)	Digital India	सामाजिक	Miss. Laxmi Kumbhar	३९
२५)	Why we celebrate 'Teacher's Day'	ललित	Miss. Nirguna Raut	४०
२६)	ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ	सामाजिक	कु. रोहिणी शेरीकर	४१
२७)	خوف،صدمہ اور منفی سوچ	सामाजिक	कु. सनोबर सय्यद	४३
२८)	उर्दू शायरी	कविता	कु. सबिहा टिनवाले	४४
२९)	चित्रकला व छायाचित्रे			४५
✻	राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग अहवाल			४७
✻	क्रीडा विभाग अहवाल			४९
✻	Biotechnology Department Report			५२
✻	वाणिज्य विभाग अहवाल			५३
✻	इतिहास विभाग अहवाल			५६
✻	अर्थशास्त्र विभाग अहवाल			५७
✻	मराठी विभाग अहवाल			५९
✻	ग्रंथालय अहवाल			६०

संपादकीय....

शैक्षणिक वर्ष २०२१–२२ चा महाविद्यालयाचा हा वार्षिकांक आपल्या हाती देताना अतिशय आनंद होतो आहे. सर्जनशील विद्यार्थ्यांसाठी 'बायोटॅलेंट' हे एक व्यासपीठ आहे. त्यांच्यातील नवनिर्माणक्षम प्रतिभेच्या अभिव्यक्तीसाठी ही एक संधी आहे. कोरोनाच्या महामारीनंतर ऑफलाईन महाविद्यालय सुरू झाल्यानंतरचा हा पहिला अंक. त्यामुळे ही निर्मिती समोर ठेवताना निश्चितच उत्सुकता आहे.

ऋग्वेदात म्हटले आहे की 'सृजन कसे अवतरते, कुठून आणि कधी येते ?' या प्रश्नांची उत्तरे विद्यार्थ्यांच्या व्यक्त होणाऱ्या कलागुणांकडे पाहिल्यानंतर मिळतात. विद्यार्थी हे विचारशील असतात. कलाप्रेमीही असतात. त्यांच्या लेखन, चित्रकला, फोटोग्राफी इ. विविध माध्यमातून प्रतिभेचा आविष्कार होताना यामध्ये दिसून येतो. महाविद्यालयातील विविध विभाग, वाङ्मय व अभ्यास मंडळांचे अहवाल तसेच विविध कार्यक्रमांची छायाचित्रेही यामध्ये देण्यात आली आहेत. यातून महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक व सांस्कृतिक घडामोडींने प्रतिबिंब त्यात उमटले आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२०–२१ च्या नियतकालिकातील कु. ऐश्वर्या मिराखोर (ललित लेख तृतीय), श्री. पद्मनाभ देशपांडे (कवितालेखन, द्वितीय), श्री. पवन मानेकर (फोटोग्राफी, तृतीय) या तीन लेखक विद्यार्थ्यांना पु.अ.हो. सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूरच्या सृजनरंग नियतकालिक स्पर्धेत पारितोषिके प्राप्त झाली. या विद्यार्थ्यांचे व अंकाच्या संपादक प्रा. वैशाली बराडे, संपादक मंडळ, प्राचार्य डॉ. बी.एन. कांबळे या सर्वांचे हार्दिक अभिनंदन !!!

संस्थेचे विद्यमान अध्यक्ष मा. राजशेखर शिवदारे यांची प्रेरणा व मार्गदर्शन महाविद्यालयाच्या प्रत्येक घडामोडीत कायम राहिले आहे. महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा. डॉ. बी.एन. कांबळे यांचे मार्गदर्शन व संपादक मंडळाचे उत्तम सहकार्य या अंकाला लाभले आहे. या अंकाच्या छपाईसाठी व अंक वेळेवर प्रकाशित होण्यासाठी रेणुका प्रिंटीग प्रेसचे श्री. पाटील यांनी परिश्रम घेतले. सुजाण वाचक व विद्यार्थी या अंकाकडे स्वागतशील वृत्तीने पाहतील ही अपेक्षा.

डॉ. शुभदा उपासे–शिवपूजे

संपादक

B I O T A L E N T

वार्षिक अहवाल २०२१-२२

नमस्कार,

या संस्थेची उभारणी मोठ्या ध्येयाने, जिद्दीने, परिश्रमाने, दूरदृष्टीने केली ते संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष ज्येष्ठ स्वातंत्र्यसेनानी सहकार महर्षी, शिक्षण महर्षी, माजी आमदार कै.वि.गु. शिवदारे अण्णांच्या पवित्र स्मृतीला विनम्र अभिवादन करतो. व्ही.जी. शिवदारे कॉलेज ऑफ आर्टस्, कॉमर्स अँड सायन्सचा शैक्षणिक वर्ष २०२१–२२ चा १६ वा वार्षिक अहवाल आपणासमोर सादर करताना मला अतिशय आनंद होत आहे. कोरोनाच्या बिकट कालावधीमध्ये प्रतिकुल परिस्थितीत देखील महाविद्यालयाने प्रयत्नपूर्वक गुणवत्ता टिकविली आहे.

२०२१ मध्ये झालेल्या सोलापूर विद्यापीठ परीक्षांचे निकाल जाहीर झाले. आपल्या महाविद्यालयाचा निकाल उमेद, उत्साह व आशा जागवणारा होता.

	एम.एस्सी भाग १ : १००%	एम.एस्सी भाग २ : १००%
बी.ए. भाग १ : ९७%	बी.कॉम. भाग १ : ९९%	बी.एस्सी. भाग १ : १००%
बी.ए. भाग २ : १००%	बी.कॉम. भाग २ : १००%	बी.एस्सी. भाग २ : १००%
बी.ए. भाग ३ : ९५%	बी.कॉम. भाग ३ : ९५%	बी.एस्सी. भाग ३ : १००%

सन २०२१–२२ या शैक्षणिक वर्षातील विद्यार्थ्यांची एकूण संख्या ७५७ इतकी आहे. त्यामध्ये बी.ए.– १४८, बी.कॉम – ३४५, बी.एस्सी – १८० व एम.एस्सी – ८४ अशी विविध विभागातील विद्यार्थ्यांची संख्या आहे. आमच्या महाविद्यालयात एकूण अधिव्याख्याते – २८ आहेत. त्यापैकी सेट, नेट उत्तीर्ण – ११ तर एम. फील व पीएच.डी धारक – ८ आहेत.

आमच्या महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाने उत्कृष्ट कार्य केले आहे. पु.अ. हो सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूरची २०२१–२२ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयातून युनिटला नवीन ५ एककाची मान्यता मिळाली आहे. १०–०८–२०२२ रोजी कै.वि.गु. शिवदारे अण्णांच्या ५० व्या जयंतीनिमित्त व दि. ०७–०४–२०२२ रोजी संस्थेचे अध्यक्ष मा.श्री. राजशेखर शिवदारे यांच्या वाढदिवसानिमित्त रक्तदान शिबीराचे आयोजन करण्यात आले. या शिबीरांमध्ये १४८ रक्तदात्यांनी रक्तदान केले. तर २७४ विद्यार्थिनींची हिमोग्लोबिन तपासणी करण्यात आली. ‘आझादी का अमृत महोत्सव’ अंतर्गत डॉ. किशोर जोगदंड, डॉ. प्रदीप वाघमारे यांची व्याख्याने आयोजित करण्यात आली. ‘जागर स्त्रीशक्तीचा’ अंतर्गत मा. अंजली धानोरकर, संविधान दिनानिमित्त डॉ. महेश शिरापूरकर, डॉ. बाबासाहेब महापरिनिर्वाण दिनानिमित्त मा. नूरखाँ पठाण यांची व्याख्याने झाली. १५ डिसेंबर रोजी डॉ. सोनाली घोंगडे ‘आहार हेच औषध’ या विषयावर मार्गदर्शन झाले. स्वामी विवेकानंद जयंती, राजमाता जिजाऊ यांच्या जयंतीनिमित्त ‘स्वामी विवेकानंद व आजचा युवक’ या विषयावर १२ जानेवारी रोजी मा. श्री. सागर मुत्तगी यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. ‘राष्ट्रीय सेवा योजना कार्य सप्ताह’ निमित्त प्राचार्य डॉ. बी.एन. कांबळे यांचे व्याख्यान झाले. ‘माझी वसुंधरा’ अभियाना अंतर्गत ४५० बांबूची झाडे महाविद्यालय व परिसरात लावण्यात आली. महाविद्यालयात ‘युवास्वास्थ्य कोविड – १९ लसीकरण मोहिम’ राबविण्यात आली.

१२७ विद्यार्थ्यांनी याचा लाभ घेतला. नेत्रदान सप्ताहानिमित्त छत्रपती शिवाजी महाराज सर्वोपचार रुग्णालय यांच्या वतीने निबंध स्पर्धा व पोस्टर स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या. विशेष श्रमसंस्कार शिबीर दि. १३ मार्च ते १९ मार्च दरम्यान मौजे आहेरवाडी येथे घेण्यात आले. सदर शिबीरात ७२ स्वयंसेवकांनी सहभाग घेतला. शिबीरामध्ये श्रमदान, प्रबोधनपर व्याख्याने, मशाल यात्रा या माध्यमातून गावकऱ्यांना व्यसनमुक्ती, स्वच्छता, स्त्री शिक्षणाची आवश्यकता, पर्यावरण इ. विषयांवर जनजागृती करण्यात आली. नियमित कार्यक्रमांमध्ये विविध महापुरुषांच्या जयंती व पुण्यतिथी निमित्त वेबिनार व व्याख्यानांचे आयोजन करण्यात आले. तसेच स्वच्छता अभियान राबवण्यात आले. या सर्व उपक्रमांसाठी कार्यक्रम अधिकारी प्रा. मणुरे व प्रा. बावगे यांनी परिश्रम घेतले.

कॉमर्स विभागातर्फे विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. वि.गु. शिवदारे अण्णा यांच्या स्मृती समारोहानिमित्त १६ ऑगस्ट रोजी मा.श्री. मनोहर पुराणिक यांचे 'वित्तीय सेवा व गुंतवणुक' या विषयावरील वेबिनारचे आयोजन करण्यात आले. बी.कॉम. भाग – ३ च्या बदलत्या अभ्यासक्रमावर आधारित विद्यापीठस्तरीय कार्यशाळा ऑनलाईन पध्दतीने घेण्यात आली. या कार्यशाळेत डॉ. शेंडगे, प्रा. इंगळे, डॉ. दामाजी, अॅड. माने यांनी मार्गदर्शन केले. एल.बी.पी.एम. महाविद्यालयाबरोबर झालेल्या MOU अंतर्गत प्रा. इंदुमती चोळ्ळे यांनी वेबिनार द्वारे मार्गदर्शन केले. तसेच डॉ. अनिता बिराजदार यांनी एल.बी.पी.एम. महाविद्यालयातील विद्यार्थिनींना 'बँकिंग क्षेत्रातील नवीन प्रवाह' या विषयावर मार्गदर्शन केले. बी.कॉम. भाग – ३ च्या विद्यार्थ्यांसाठी 'Certificate course of share market & trading analysis' हा कोर्स घेण्यात आला. या कोर्सचा १२२ विद्यार्थ्यांनी लाभ घेतला. या कोर्सचे उद्घाटन एच.एन. कॉलेज ऑफ कॉमर्सचे प्रा. इंगळे सर यांच्या हस्ते करण्यात आले. याप्रसंगी विद्यार्थ्यांनी शेअर मार्केट संदर्भात पोस्टर्स सादर केले. ४ फेब्रुवारी रोजी 'केंद्रिय बजेट २०२२' या विषयावर पु.अ. हो सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर मधील अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. प्रकाश व्हनकडे यांनी ऑनलाईन पध्दतीने मार्गदर्शन केले. 'बौध्दिक स्वामित्व हक्क' या विषयावर असिस्टंट ऑफ पेटंट ऑफिस, गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया, मुंबईचे डॉ. अजय ठाकूर यांनी ४ मार्च २०२२ रोजी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. जागतिक ग्राहक दिनाचे औचित्य साधून १५ मार्च रोजी वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. Com fest - 2022 च्या माध्यमातून रांगोळी स्पर्धा, पोस्टर प्रेझेंटेशन व प्रश्नमंजुषा स्पर्धा घेण्यात आल्या. या स्पर्धांना उद्घाटक व परीक्षक म्हणून प्रा. इंदुमती चोळ्ळे, प्रा. जगताप यांची उपस्थिती होती. वाणिज्य शाखेच्या विद्यार्थ्यांची श्री. सिध्देश्वर सहकारी बँक, मुख्य शाखा व श्री. स्वामी समर्थ सहकारी सूत गिरणी, वळसंग या ठिकाणी शैक्षणिक व औद्योगिक भेट देण्यात आली. वाणिज्य विभाग प्रमुख प्रा. वराडे यांच्या मार्गदर्शनाखाली वरील सर्व उपक्रम यशस्वी करण्यात आले.

क्रीडा विभागातर्फे विविध उपक्रम राबविण्यात आले. वि.गु. शिवदारे आण्णांच्या स्मृती समारोहानिमित्त ऑनलाईन वुशू स्पर्धा घेण्यात आल्या. सदर स्पर्धेत ११० खेळाडूंनी सहभाग घेतला. जागतिक महिला दिनानिमित्त दक्षिण सोलापूर तालुका शिक्षण मंडळ संकुलातील विद्यार्थिनींसाठी 'स्वसंरक्षण गरज व महत्त्व कार्यशाळा आणि वेबिनार' चे आयोजन सोलापूर शहर व जिल्हा लाठी असोसिएशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने घेण्यात आले. २०६ विद्यार्थिनींनी या कार्यशाळेचा लाभ घेतला. पु.अ. हो, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर, तर्फे आंतरमहाविद्यालयीन पुरुष व महिला तलवारबाजी निवड चाचणी घेण्यात आली. त्यात महाविद्यालयाच्या चार विद्यार्थ्यांची निवड झाली. पु.अ. हो, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर आंतरमहाविद्यालयीन अॅथलॅटिक्स निवड

चाचणीत दोन विद्यार्थ्यांची निवड झाली. पु.अ.हो, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर तर्फे आंतरमहाविद्यालयीन हँडबॉल महिला निवड चाचणीत दोन विद्यार्थिनींची निवड झाली. पु.अ.हो, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर आंतरमहाविद्यालयीन तायक्वांदो पुरुष व महिला निवड चाचणीत तीन विद्यार्थिनींची निवड झाली. उपप्राचार्य व क्रीडा विभागप्रमुख प्रा.एम.बी. पाटील यांच्या मार्गदर्शनाखाली वरील विद्यार्थ्यांनी यश मिळवले आहे.

कला शाखेमध्ये विविध वाङ्मय मंडळ व अभ्यास मंडळाच्या वतीने कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. इतिहास विभागातर्फे शिवजयंती निमित्त प्रश्नमंजुषा, किल्ला प्रतिकृती तयार करणे व चित्रकला या स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. राष्ट्रीय सेवा योजना व इतिहास विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने नियमित कार्यक्रमांमध्ये विविध महापुरुषांच्या जयंती व पुण्यतिथी निमित्त वेबिनार व व्याख्यानांचे आयोजन करण्यात आले. प्रा. बावगे यांनी या सर्व कार्यक्रमांसाठी परिश्रम घेतले. मराठी विभाग व मराठी वाङ्मय मंडळातर्फे विविध, नाविन्यपूर्व कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. १९ जून २०२१ रोजी मराठी विभाग व ग्रंथालय विभाग यांच्या वतीने 'मराठी वाचन दिन' साजरा करण्यात आला. 'भाषा संवर्धन पंधरवडा' निमित्त १७ जानेवारी रोजी निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. २८ जानेवारी २०२२ रोजी मराठी विभाग व सांस्कृतिक विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने माजी विद्यार्थी व लेखक, कवयित्री, कु. अश्विनी लिके, श्री. अमोगसिध्द पुजारी यांची आभासी पध्दतीने मुलाखत घेण्यात आली. ही मुलाखत प्रा. शुभदा उपासे–शिवपूजे व सांस्कृतिक विभाग प्रमुख प्रा. शिवानंद घोंगडे यांनी घेतली. 'मराठी राजभाषा दिनानिमित्त' डॉ. ऋषिकेश धनवे यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले. फॅमिली प्लॅनिंग असोसिएशन व महिला कक्ष च्या संयुक्त विद्यमाने दि. २१ एप्रिल रोजी 'विद्यार्थिनींसाठी आरोग्य प्रबोधन कार्यशाळेचे' आयोजन करण्यात आले. नव्याने सुरु झालेल्या अर्थशास्त्र विभागाचे उद्‌घाटन पु.अ.हो, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूरचे सामाजिक शास्त्र संकुलाचे संचालक डॉ. गौतम कांबळे यांच्या हस्ते करण्यात आले. याप्रसंगी 'अर्थश्री' या भित्तीपत्रकाचे अनावरण करण्यात आले. ११ एप्रिल रोजी बी.ए. भाग – ३ च्या विद्यार्थ्यांसाठी 'Certificate course in financial market' चे उद्‌घाटन एच.एन. कॉलेज ऑफ कॉमर्सचे डॉ. श्रीनिवास जगताप यांच्या हस्ते करण्यात आले. ११ एप्रिल ते १३ एप्रिल दरम्यान अर्थशास्त्र विभागातर्फे विविध स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. बी.ए. भाग – ३ च्या विद्यार्थ्यांची श्री. स्वामी समर्थ सहकारी सूत गिरणी, वळसंग या ठिकाणी औद्योगिक भेट देण्यात आली. प्रा.एम.बी. कांबळे यांनी दयानंद कॉलेज ऑफ कॉमर्स येथील विद्यार्थ्यांसाठी 'बँकिग क्षेत्रातील सुधारणा व सद्यस्थिती' या विषयावर ऑनलाईन पध्दतीने व्याख्यान दिले. सांस्कृतिक विभाग प्रमुख प्रा. शिवानंद घोंगडे यांच्या मार्गदर्शनाखाली पारंपारिक वेशभूषा दिन, सांस्कृतिक कार्यक्रम, विविध स्पर्धा घेण्यात आल्या.

संस्थेच्या व महाविद्यालयाच्या यशात जैवतंत्रज्ञान विभागाचे कार्य विशेष उल्लेखनीय आहे. या वर्षी विभागातर्फे बी.एस्सी. व एम.एस्सी. च्या वर्गांसाठी ५ नवीन 'सर्टिफिकेट कोर्स' सुरु करण्यात आले. दि. ६ जानेवारी रोजी पु.अ.हो, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूरच्या संयुक्त विद्यमाने 'Emerging perpectives in biotechnology - 2022' या विषयावर आंतरराष्ट्रीय कॉन्फरन्सचे आयोजन करण्यात आले. या कॉन्फरन्समध्ये अमेरिकेतील डॉ. श्रीनिवास नरसिपूरा, डॉ. गुरुलिंग स्वामी यांनी ऑनलाईन मार्गदर्शन केले. 'IPR awareness' या विषयावर NIPAM या संस्थेच्या सहकार्याने आंतरराष्ट्रीय वेबिनारचे आयोजन केले. या वेबिनार मध्ये दिल्ली येथील डॉ. उज्वल यांनी मार्गदर्शन केले. 'IPR and patent awareness' या

विषयावरील कार्यशाळा आयोजन करण्यात आली. तसेच इंटरनॅशनल ओझोन डे, नॅशनल सायन्स डे यानिमित्ताने पोस्टर प्रेझेंटेशन, जैवतंत्रज्ञानावर आधारित पाककृती, रांगोळी, प्रश्नमंजुषा वगैरे विविध स्पर्धांचे ऑनलाईन पध्दतीने आयोजन करण्यात आले. विद्यार्थ्यांना संशोधन तसेच प्रशिक्षणाच्या दृष्टीने वाव मिळावा या हेतूने जैवतंत्रज्ञान विभागाने राष्ट्रीय डाळिंब संशोधन केंद्र, सोलापूर, सायकॅब मोहाली, भारतीय कदन्न अनुसंधान संस्थान, सोलापूर व आधार लाईफ सायन्सेस, सोलापूर इत्यादी संस्थांसमवेत सामंजस्य करार केलेल्या आहे. यावर्षी राष्ट्रीय डाळिंब संशोधन केंद्र, सोलापूर यांच्या बरोबरील करारांतर्गत एम.एस्सी. च्या तीन विद्यार्थ्यांनी प्रकल्प पूर्ण केलेले आहेत. तसेच पुणे येथील 'श्रध्दा साई बायोटॅक लॅब' येथे १२ विद्यार्थ्यांनी प्रशिक्षण पूर्ण केले. बी.एस्सी. भाग – ३ चा श्री. विनायक म्हेत्रे हा विद्यार्थी JAM - 2021 या परीक्षेस पात्र ठरला. कॅंपस निवडी अंतर्गत SSLS पुणे या कंपनीमध्ये तीन विद्यार्थ्यांची निवड झाली तर सिरम इन्स्टिट्युट मध्ये दोन विद्यार्थ्यांची निवड झाली. 'Stelis Biofarma, Bengaluru' व 'Praj Industries, Pune' या कंपनीमध्ये एकेका विद्यार्थ्याची निवड झाली. डॉ. गोपिका मंजुनाथ व सर्व प्राध्यापक वर्ग यांच्या मार्गदर्शनाखाली वरील सर्व उपक्रम यशस्वी करण्यात आले.

महाविद्यालयाचे ग्रंथपाल श्री. महेश स्वामी हे २०२१ मध्ये घेण्यात आलेल्या सेट परीक्षेत 'ग्रंथालय व माहितीशास्त्र' या विषयात उत्तीर्ण झाले. महाविद्यालयाच्या मराठी विभाग प्रमुख प्रा. शुभदा उपासे–शिवपूजे यांना पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर ची मराठी विषयातील विद्यावाचस्पती (पीएच.डी.) पदवी प्राप्त झाली. महाविद्यालयातील आर्टस्, कॉमर्स, जैवतंत्रज्ञान या सर्व शाखांमधील प्राध्यापकांनी शैक्षणिक वर्षात गुणवत्ता वाढीसाठी विविध वेबिनार मध्ये सहभाग नोंदविला.

महाविद्यालयाचा आत्मा म्हणजे ग्रंथालय आहे. 'ग्रंथ हाच गुरु' म्हणून आम्ही ग्रंथालयाचा विकास करीत आहोत. महाविद्यालयीन ग्रंथालये DELNET (Developing Library Network) व NDL (National Digital Library) Electronic स्वरुपातील ज्ञानाचा संग्रह यामध्ये E-Journal व E-Books असे दर्जेदार ग्रंथसंग्रह आहेत. ग्रंथालयाने Digital Library व Research Cell याद्वारे महाविद्यालयीन शिक्षक व विद्यार्थी यांच्याकरिता इंटरनेट व वाय फाय उपलब्ध करून देण्यात आले आहे. याशिवाय ग्रंथालयाने Library Automation साठी E-Granthalay व Soul 2.0 Software घेतलेले आहे. ग्रंथालयातर्फे बुक बँक योजनाही राबविण्यात येत आहे. ग्रंथालयात एकूण क्रमिक पुस्तकांची संख्या ६४४५ व नियतकालिकांची संख्या ३६ एवढी आहे. दैनंदिन वृत्तपत्रांची संख्या १० आहे.

या बरोबरच विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन, व्यक्तिमत्व विकास, मुलाखत तंत्र, संभाषण कौशल्य, कॅंपस इंटरव्ह्यू यासारखे उपक्रम राबविले जात आहेत. प्राचार्य या नात्याने शैक्षणिक वर्ष २०२१–२२ मध्ये क्षेत्रात यश संपादन केलेले विद्यार्थी व प्राध्यापकांचे अभिनंदन करून त्यांच्या वाटचालीस व परीक्षेसाठी शुभेच्छा देऊन हा अहवाल इथेच संपवतो. धन्यवाद !!!!!

– प्राचार्य

डॉ. बी.एन. कांबळे

अभिनंदन

डॉ.सौ. शुभदा उपासे-शिवपूजे
मराठी विषयातील पी.एच.डी
पदवी प्राप्त

श्री. महेश सुर्यकांत स्वामी
एम.सेट (ग्रंथालय व माहितीशास्त्र)
परीक्षा उत्तीर्ण

गुणवंत विद्यार्थी

एम. एस्सी. (बायोटेक) भाग १

कु. कोळी स्नेहल
८१.४४ % प्रथम क्रमांक

कु. थोरात प्राजक्ता
७८.८८ % द्वितीय क्रमांक

चि. स्वामी अभिषेक
७७.५२ % तृतीय क्रमांक

एम. एस्सी. (बायोटेक) भाग २

चि. जाधव आकाश
८६.०८ % प्रथम क्रमांक

चि. चितली शिवशंकर
८५.९२ % द्वितीय क्रमांक

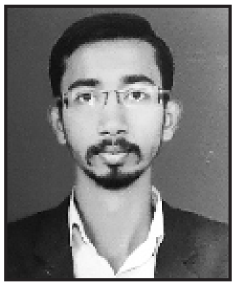

चि. कुलकर्णी निखिल
८५.४४ % तृतीय क्रमांक

गुणवंत विद्यार्थी

बी. ए. भाग १

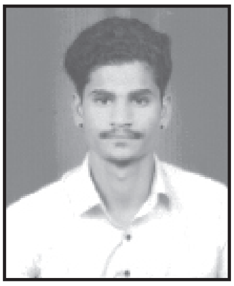

कु. पवार माया निलप्पा
८४.३३ % प्रथम क्रमांक

कु. कलागते अर्पिता दत्तात्रय
८४.३३ % प्रथम क्रमांक

चि. पवार अजय टोपु
८३.६७ % द्वितीय क्रमांक

चि. चव्हाण यश महादेव
८२.१७ % तृतीय क्रमांक

बी. ए. भाग २

कु. अलसंदे नागरबाई रमेश
८४.०२ % प्रथम क्रमांक

कु. भिंगे शिवानी सुखदेव
८३.०८ % द्वितीय क्रमांक

कु. बागदुरे रेवती
८३.०० % तृतीय क्रमांक

बी. ए. भाग ३

कु. गोब्बूर अश्विनी इरण्णा
८९.८३ % प्रथम क्रमांक

कु. साबा भारती हणमंत
८९.६६ % द्वितीय क्रमांक

कु. शिराळकर प्रियंका औदुंबर
८९.०८ % तृतीय क्रमांक

BIOTALENT

गुणवंत विद्यार्थी

बी. एस्सी. (बायोटेक) भाग १

कु. हिंगणी सानिया
८६.७५ % प्रथम क्रमांक

कु. दुबे सोनिया
८४.४२ % द्वितीय क्रमांक

कु. कांबळे मनिषा
८४.०८ % तृतीय क्रमांक

बी. एस्सी. (बायोटेक) भाग २

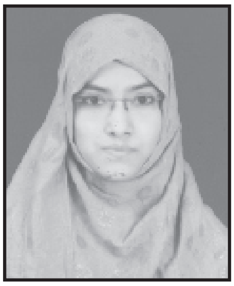

कु. बिद्री मुनाज
८९.३३ % प्रथम क्रमांक

चि. बागवान अमान
८९.२२ % द्वितीय क्रमांक

कु. पिशानतोट नुतन
८९.११ % तृतीय क्रमांक

बी. एस्सी. (बायोटेक) भाग ३

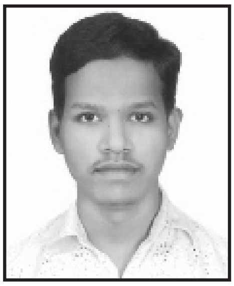

चि. म्हेत्रे विनायक
८६.०८ % प्रथम क्रमांक

चि. शेख अब्दुल्ला
८५.१२ % द्वितीय क्रमांक

कु. गायकवाड वैष्णवी
८४.७२ % तृतीय क्रमांक

भारतीय स्वातंत्र्याची ७५ वर्षे : एक सिंहावलोकन

''एकच तारा समोर,
आणिक पायतळी अंगार,
गर्जा जयजयकार क्रांतीचा,
गर्जा जयजयकार !''

कवी कुसुमाग्रज रचित या काव्यपंक्तीचे सार्थक होण्यास १५ ऑगस्ट १९४७ चा दिवस उगवला आणि हालअपेष्टांनी जखडलेल्या पिंजऱ्यातून पक्षी स्वतंत्र झाले. स्वातंत्र्याची सुवर्णप्रभात झाली. असंख्य क्रांतिकारांच्या प्राणाहुतीचे सार्थक झाले, भारतमातेची पारतंत्र्यातून मुक्तता होऊन स्वातंत्र्यप्राप्ती झाली. 'वंदे मातरम्' या जयघोषात मिळवलेले स्वातंत्र्य शाश्वत टिकविण्याच्या प्रयत्नाला आता ७५ वर्षांचा कालखंड पूर्ण झाला व भारतीय स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवाला प्रारंभ झाला.

स्वातंत्र्याच्या या अमृत महोत्सवाचे सिंहावलोकन करताना आपली स्वातंत्र्याविषयी कोणती स्वप्ने होती? कोणत्या अपेक्षा होत्या ? आज सत्य परिस्थिती काय आहे? उणिवा काय राहिल्या व भविष्यात कशी पावले उचलावी? या बाबींचा आढावा घेणे महत्वाचे आहे. कोणत्याही देशाला प्रगतीपथावर पोहविण्यासाठी त्या राष्ट्राची प्राकृतिक रचना कारणीभूत ठरते. त्यामुळे भारतीय संपन्नतेचा अद्विितीय घटक म्हणजे भौतिक प्रदेश. भारत हा नैसर्गिक साधनसंपत्ती व खनिज समृध्द देश आहे. माथी जगविख्यात हिमालय पर्वतरांगा व पायी सागरी सहवास लाभला आहे. देशातुन वाहणाऱ्या गंगा, ब्रम्हपुत्रा, गोदावरी या नद्यांमुळे कृषिउत्पन्नाला अनन्यसाधारण जोड मिळाली. सैनिक डोळ्यांत तेल घालून देशसीमेचे रक्षण करताहेत. किसान लोकराजा बनला आहे. या भारतभूला काश्मीर, उटी, शिमला, कुलु मनाली, राजस्थान सारखी समृध्द पर्यटन स्थळे लाभली आहेत. एकंदरीतच आपला भारत देश 'सुजलाम् सुफलाम्' आहे.

भारताला उत्तम प्राकृतिक रचनेबरोबरच पौराणिक व ऐतिहासिक संस्कृतीचा वारसा लाभला आहे. ज्याप्रमाणे हिरे, मोती, रत्नांनी सजलेले हार सौंदर्याला शोभा देते, तसेच अगणित जाती, धर्म व भाषांच्या जनतेमुळे आपल्या धरणीला अनोख्या सौंदर्याची प्राप्ती होते. संत ज्ञानेश्वर, तुकाराम, कबीर यांसारखी संतमंडळी तसेच राष्ट्रपिता म. गांधी ज्योतिराव फुले व सावित्रीबाई फुले, राजर्षी शाहू महाराज, राजा राममोहन रॉय यांसारख्या समाजसुधारकांची भूमी असलेल्या भारताची संस्कृती आज जागतिक पातळीवर सर्वश्रेष्ठ मानली जाते.

''श्रीरामाचे, श्रीकृष्णाचे अजून आहे स्मरण मनास,
वीर शिवाजी, प्रताप, लक्ष्मी थोर आमुचा हा इतिहास.''

या ओळींप्रमणोच महान योध्दा महाराणा प्रताप, छत्रपती शिवाजी महाराज, स्त्रीशक्तीचे प्रतीक राणी लक्ष्मीबाई यांच्या इतिहासाने गौरवान्वित झालेला भारत एकाचवेळी अध्यात्मात व विज्ञानातही अग्रेसर होत आहे. अनेक खेळप्रकारांत भारताने जागतिक दर्जाची कामगिरी केली आहे. स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवात गेली ७५ वर्षे साहित्य, कला, संस्कृती या क्षेत्रांमध्ये नामवंत लेखक, साहित्यिक व कलावंतांनी आपला ठसा उमटविला आहे.

भारताने गेल्या ७५ वर्षांत प्रत्येकच क्षेत्रात अनमोल कामगिरी केली; परंतु ज्याप्रमाणे नाण्याला दोन बाजू

असतात, तसेच भारतालाही अनेक गोष्टींना तोंड द्यावे लागते आहे. गुलामगिरीतून स्वातंत्र्यवाट बनविण्यासाठी कित्येक शुरवीरांनी आपले तारुण्य खर्चिले, रक्ताचा सडा सांडला. पण आजच्या युवकांना त्याविषयीच्या कृतज्ञतेची जाण नाही, असे म्हणणे वावगे ठरणार नाही. आज चीन–पाकिस्तान सारख्या परकीय शक्ती सीमेवर आक्रमणाच्या तयारीत असतात. देशांमध्ये दहशतवादी हल्ले होतात. उरी, पुलवामा सारख्या रक्ताळलेल्या आठवणी आपल्याला दु:ख देतात. कित्येक शेतकऱ्यांना स्व–हक्कांसाठी आंदोलन करावे लागते. स्वर्गसमान काश्मीर गुलाबाच्या सुगंधाने दरवळत राहण्याऐवजी रक्तात रंगताना पाहायला मिळतो. एकाच आईची लेकरे धर्माच्या नावावरून जातीय दंगली करत असतील, एकमेकांच्या रक्तासाठी तहानलेली असतील तर त्या आईची काय अवस्था असेल? भ्रष्टाचाररूपी यंत्रणेमुळे जळणाऱ्या झोपडीचे दृष्य नरजेस पडणे हे दुर्दैवच.....!

''मानव सारे समान असती
शिकवण ही जगतास दिली,
या मातेची मुले सद्गुणी
सर्व जगाला प्रिय झाली ।''

ही काव्यपंक्ती डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, सुभाषचंद्र बोस, लोहपुरुष वल्लभभाई पटेल या देशप्रेमी नेत्यांच्या कार्याला खऱ्या अर्थाने साजेशी ठरते. त्यामुळे भारत नावाच्या ज्योतीच्या तेजाने जगाला उजळवण्याचे काम आजच्या नेते मंडळींनी करणे अत्यावश्यक आहे.

भारताला स्वातंत्र्य मिळवून देण्यासाठी लाखो स्त्रियांनी घर–संसार त्यागून, अनिष्ट परंपरावादी बेड्या तोडून स्वत:च्या रक्ताने स्वातंत्र्याचा इतिहास रचला; परंतु तीच स्त्री आज या देशात सुरक्षितता अनुभवते? देशासाठी फासावर चढणाऱ्या, चौदाव्या वर्षी बंदुकीची गोळी झेलणाऱ्या तरुणांचा त्याग २१ व्या शतकातील युवकांना जाणवेल का? 'सत्यमेव जयते' हे ब्रीदवाक्य असलेली भारमाता आज असत्य व दुष्ट प्रवृत्तींमुळे शोकग्रस्त होत चालली आहे.

भारतीय स्वातंत्र्याच्या या अमृत महोत्सवात आपल्याला एक गोष्ट मान्य करावीच लागेल की, मृत्युच्या विळख्यात अडकलेल्या मानवाला अमृतप्राप्ती व्हावी. तसे गुलामगिरीत जखडलेल्या जनतेला या स्वातंत्र्यानेच जीवनदान दिले आहे. परंतु जो असमाधनाचा, असंतोषाचा सूर निघत आहे, त्याला आपणच जबाबदार आहोत. आपली आर्थिक, सांस्कृतिक, औद्योगिक प्रगती झाली, पण नैतिक मूल्यांचा ऱ्हास होत गेला. म्हणूनच वैज्ञानिक प्रगतीच्या मार्गाने झपाट्याने परिवर्तन करीत आहोत; परंतु त्याच वेळी दुसऱ्या बाजुने वेगाने वाढणाऱ्या भौतिक व अभौतिक समस्यांच्या दुष्ट विळख्यात आपण अडकल्याने स्वातंत्र्याचा श्वास गुदमरतोय.... त्यामुळे भारतीय स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त स्वतंत्र भारताला सुसमृध्द बनविण्यासाठी समाज जागृत होणे काळाची गरत आहे.

''स्वातंत्र्याच्या अमृत वर्षी
समाज जागृत होईल,
जगात साऱ्या भारतभूचे
स्थान बाधित राहील!''

– श्री. यश महादेव चव्हाण
बी.ए. भाग–२

२१ व्या शतकात धर्माचे स्थान

धारणात् धर्ममित्याहू: धर्मो धारयते प्रजाः
यत् स्थात् धारणसंयुक्तम् स धर्म इति निश्चयः ।।

मुळात धर्माची स्थापना का झाली असावी ? माणूस गुहेतून बाहेर आला समुदाय करून रहायला लागला, शेती करायला लागला. त्यावेळी समाजात अर्थातच राजसत्ता नव्हती जर कोणी दुसऱ्यावर अन्याय केला तर त्याबद्दल जाब विचारायला काही यंत्रणा नव्हती. बळी तो कान पिळी असाच न्याय त्यावेळी असायचा. समाजातील लोकांना लगाम घालणारी एखादी यंत्रणा असावी, असे वाटायला लागले. यातुनच नक्की कोणती वर्तवणूक योग्य आणि कोणती अयोग्य याबद्दल नियमावली आली. पुढे पाप–पुण्याची आणि संगळ्यांच्या पाप–पुण्याचा हिशोब ठेवणारी शक्ती म्हणून देवाची संकल्पना पुढे आली. नंतरच्या काळात या नियमांमध्ये कालपरत्वे बदल करून त्यात भर टाकून एक प्रकाराची आचारसंहिता तयार झाली. यालाच धर्म असे म्हटले गेले.

सध्याच्या काळात माणसांची मोबिलिटी आहे. तेवढ्या प्रमाणात पूर्वीच्या काळी नव्हती, तसेच सर्व कामे हातानेच करायला लागत. तेव्हा ही कामे गावातल्या गावातच करून द्यायला जीवनाची एक गरज म्हणून सूतार, लोहार, सोनार आणि इतर कामे करणारे बलुतेदार आले. लिहायला, वाचायला शिकवणे हा एक पेशा आला आणि इतर कामे करायला विविध व्यवसाय आले आणि या सगळ्या पेशांतील लोकांनी नियमावली केली.

पाश्चात्त्यांसाठी तसेच पाश्चात्त्य विचारांच्या व शिक्षणाच्या प्रभावाखाली आल्यामुळे ज्यांना स्वतःच्या परंपरेची नीट ओळख झालेली नसते अशा भारतीयांसाठी 'धर्म' ही संकल्पना समजून घेणे विशेष करून महत्त्वाचे आहे. कारण त्या संकल्पनेमध्ये हिंदुस्तानच्या बहुसंख्य नागरिकांची विचारशैली व जीवनशैली घडविल्याने धर्माला खोल अर्थ प्राप्त झाला आहे. धर्माचे समीकरण बंधनाशी किंवा कर्तव्याशी जोडले जाते. धर्माचा अत्यंत महत्त्वाचा व मूलभूत अर्थ की मानवजगत हा एक अंश आहे, अवघ्या विश्वाला एकत्र धरून आणि सांभाळून ठेवणारे तत्व, प्रत्येक गोष्ट जशी असते तशी तिला बनविण्याची प्रवृत्ती हा तिचा धर्म असतो. धर्म म्हणजे संपूर्ण जगताच्या व्यापाराचा नियम व व्यवस्था.

धर्म विश्वस्य जगत : प्रतिष्ठा

धर्म हा साऱ्या विश्वाच्या प्रत्यक्ष पायाच आहे. त्याला विश्वव्यापी संदर्भ आहे, सामान्यतः ज्यामुळे ऐहिक व पारमार्थिक कल्याण साध्य होतो. तो धर्म निसर्गातील अत्यंत पवित्र, संपूर्ण मानवी भवितव्याशी संबंध, जीवन व विश्व अथवा निसर्ग यांची नियंत्रक अशा अलौकिक शक्तीवर माणसाची श्रध्दा असते त्या शक्तीचा स्वतःशी अनुकूल पवित्र व घनिष्ठ संबंध स्थापित करणारी वैयक्तिक अथवा सामाजिक मनःप्रवृत्ती व त्यातून निघणारी आचरणपद्धती म्हणजे धर्म होय. जीवन परिपूर्ण व कृतार्थ करणारी हे अपरिपूर्ण, दोषमय, अशांत जीवन बदलून टाकणारी उच्चतम ध्येयाचा म्हणजे दिव्यत्ताच्या प्राप्तीची पध्दत म्हणजे धर्म.

धर्म एका जीवनमार्गाचा किंवा जीवनाच्या अनेक मार्गांना आणि मुक्तीच्या मार्गांना मान्यता देण्याचा उल्लेख करतो. ''ऋग्वेदीय उताऱ्यांच्या बहुतांश बाबतीत धर्माचा अर्थ धार्मिक अध्यादेश किंवा धार्मिक विधी असा आहे.'' एकूण परिस्थिती विचारात घेता अस्तित्वात असलेली प्रत्येक वस्तू ही अंशतः तटस्थ लाभार्थी असते तसेच ती अंशतः क्रियाशील साधन असते. असीम गुंतागुंतीच्या या परस्पर संबंधाच्या परिणामालाच नैसर्गिक समतोल किंवा ऐक्य हे नाव आहे. प्रत्येक गोष्टीचा असा तोल सांभाळून ठेवण्याला धारणा–धर्म म्हणतात. बुध्द, तुकाराम आणि उपनिषदे यांनी त्याला सत्याशी एकरूप मानले. धर्म म्हणजेच सत्य आणि सत्य हाच धर्म होय. धर्म नष्ट करण्यासाठी नव्हे तर अधिक सदृढ करण्यासाठी आलेला, त्याच्या धर्माच्या धुसर झालेल्या पैलूंवर अधिक प्रकाश

टाकणारा एक नवा महर्षी मानला. महाभारतातील युधिष्ठराला धर्मराज या नावाने ओळखतात. भगवान विष्णूला धर्माध्यक्ष नावाने ओळखतात. धर्म मूलतः मनूष्यांचा किंवा वस्तूचा निश्चित स्वभाव दर्शवितो.

धर्म नावाची ही अशी एक संकल्पना आहे की जीने आजपावतो जगातील कोट्यावधी लोकांना सुख, शांतता व समाधान दिले. त्यासोबतच धर्मानेच आजपर्यंतची सर्वात मोठी मनुष्यहानी केली आहे. 'धर्म' दोन अक्षरी शब्द. विश्वात घडणारी प्रत्येक गोष्ट धर्मानुसार पाहिली जाते. जेव्हापासून धर्म ही संकल्पना रूजली, त्या क्षणापासून आज धर्माचे हळूहळू बदलते रूप पाहावयास मिळते धर्माबद्दल अनेक भाषेत वेगवेगळी संकल्पना मांडली आहे. धर्म ही सत्याच्या ज्ञानावर आधारित आहे. कोणी धर्माला डोक्यावर घेऊन नाचतो. अगदी प्रत्येक गोष्टीसाठी धर्माचा विचार करतो, तर एका बाजूला आजची पिढी, धर्म म्हणजे काय? असा प्रश्न करते कोण धर्माबद्दल सांशक असतं तर कोणी धर्माबद्दल निश्चीत असतं. धर्म ही संकल्पना बदलत जात आहे.

आजच्या काळात वास्तवात धर्माचे स्थान काय? अगदी विचार केला तर आज धर्माचे स्थान कमी होऊन त्याचे स्थान कर्मकांड आणि अंधश्रध्देने घेतले आहे. आज दिवसेंदिवस माणूस धर्माच्या नावाखाली धर्माचे अवडंबर करतोय, त्याला सत्य माहित नाही, म्हणून तो अंधश्रध्देच्या जाळ्यात अडकत जात आहे. 'धर्म म्हणजे सत्याचे ज्ञान'. ज्ञान देणे हेच धर्माचे स्वरूप आहे. मंदिरापासून ते मठापर्यंत धर्माला ऐवज म्हणून अंधश्रध्दा, कर्मकांड चालू आहे. जगात अनेक धर्म प्रचलित आहेत. त्याचे दोन वर्ग पडतात. एक वर्ग म्हणजे व्यक्तीवर आधारलेल्या धर्माचा आणि दूसरा वर्ग म्हणजे शास्त्रावर आधारलेला होय. धर्म मूलतः मनुष्यांचा किंवा वस्तूचा निश्चित स्वभाव दर्शवितो. आजच्या बदलत्या धर्माच्या संकल्पना अगदीच वेगळ्या आहेत.

२१ व्या शतकात बदलत्या धर्माच्या संकल्पना आणि माणसाची वैचारिकता यांचा संबंध वेगळा आहे. स्पर्धेच्या जगात प्रत्येकजण पुढे जाण्याच्या मागे लागला आहे. पण इथे, मी पुढे जाणार यापेक्षा समोरचा व्यक्ती मागे कसा सरसवायचा यामागे प्रयत्न चालू आहेत. पण आज वैचारिकता बदलायची असेल तर आपल्याला धार्मिकतेकडे वेगळ्या पध्दतीने पहायला हवे. आपली मानसिकता जपण्यासाठी धार्मिक विचार धर्मानुसार केले पाहिजे.

भारतातील धर्म हे धार्मिक श्रध्दा आणि प्रथा यांच्या विविधतेने ओळखले जातात. भारतातील धर्मनिरपेक्षतेचा अर्थ म्हणजे राष्ट्रासाठी सर्व धर्म समान आहेत. १९७६ सालच्या ४२ व्या घटना दुरुस्तीच्या कायद्यानुसार भारत एक धर्मनिरपेक्ष राष्ट्र आहे. भारतीय उपखंड हा हिंदू सभ्यता संस्कृतीचा, बौध्द, जैन, वैदिक आणि शीख या जगातील चार प्रमुख धर्माचे जन्मस्थान आहे. संपूर्ण भारताच्या इतिहासात 'धर्म' हा देशाच्या संस्कृतीचा महत्त्वाचा भागा आहे. कायदा आणि सुव्यवस्था द्वारे देशांमध्ये धार्मिक विविधता आणि धार्मिक सहिष्णूता ह्या दोन्ही गोष्टी जपल्या, जातात; भारताच्या संविधानाने धर्म स्वातंत्र्याचा हक्क हा मुलभूत अधिकार म्हणून घोषित केला आहे. जवळजवळ ९३% भारतीय आपापल्या धर्माचे पालन करताना आढळतात.

महाभारतानुसार ''ध्रियते लोकोनेनेति धर्मः । धारनाद् धर्ममित्याहु:र धर्मो धारयते प्रजा : ।।'' अर्थात 'समाज व प्रजा धारण करण्याचे सामर्थ्य ज्याच्या ठायी आहे तो धर्म' चालू शतकात भौतिक शास्त्रज्ञांनी शोधून काढलेल्या या समान आहे, सर्व प्राणी हे धर्माला मधाप्रमाणे आहेत. धर्म हा अखिल विश्वाचा आधार आहे. 'एखाद्याला आपला संप्रदाय नाकरता येईल, अव्हेरता येईल, त्यागता येईल; पण त्याला स्वतःचा धर्म नाकारता येणार नाही' धर्म हा अखिल मानवजातीकरता असतो. या जगाच्या भौतिक जीवनाच्या कार्यांना दिशा दाखविण्याचे काम करणारा तो धर्म. ''सदाचरण हा धर्माचा पाया आहे, ''दुसऱ्या माणसाची संपत्ती न लुबाडणे हाच धर्म होय'' ''दान देणे हाच धर्म'' ''धर्म म्हणजे जीवनाचा सर्व अंगाना स्पर्श करून कार्याला प्रवृत्त करणारा योग्य असा कायदा असतो.''आचरणसंहिता म्हणजे दुसरे काही नसून कार्याची एक पध्दत किंवा नियम असतो. त्याला आपल्या तत्त्वज्ञानात नियम न म्हणता धर्म म्हणतात' ज्याद्वारे विश्वाचे कार्य, त्याच्या विभागांचे कार्य, व्यक्तीचे कार्य एकसंध राहते असा तो धर्म असतो. धर्म ही एक शासनप्रणाली आहे तिच्यामध्ये ईश्वर किंवा त्याची

प्रतिनिधी देवता ही शासनकर्ती असते.

विश्वातील प्रत्येक वस्तूचे दुसऱ्या प्रत्येक वस्तूशी असलेले नाते व परस्परावलंबित्व तसेच ऐक्य व्यक्त करण्यासाठी धर्म अत्यावश्यक असल्याचे सूत्र उपनिषदे वापरतात: धर्म हा सर्व जीवांना मधासमान आहे, सर्व प्राणी हे धर्माला मधाप्रमाणे आहेत. धर्म हा अखिल विश्वाचा आधार आहे. 'एखाद्याला आपला संप्रदाय नाकरता येईल, अव्हेरता येईल, त्यागता येईल; पण त्याला स्वत:चा धर्म नाकारता येणार नाही' धर्म हा अखिल मानवजातीकरता असतो. या जगाच्या भौतिक जीवनाच्या कार्यांना दिशा दाखविण्याचे काम करणारा तो धर्म. ''सदाचरण हा धर्माचा पाया आहे, ''दुसऱ्या माणसाची संपत्ती न लुबाडणे हाच धर्म होय'' ''दान देणे हाच धर्म'' ''धर्म म्हणजे जीवनाचा सर्व अंगाना स्पर्श करून कार्याला प्रवृत्त करणारा योग्य असा कायदा असतो.''आचरणसंहिता म्हणजे दुसरे काही नसून कार्याची एक पध्दत किंवा नियम असतो. त्याला आपल्या तत्त्वज्ञानात नियम व म्हणता धर्म म्हणतात' ज्याद्वारे विश्वाचे कार्य, त्याच्या विभागांचे कार्य, व्यक्तीचे कार्य एकसंध राहते असा तो धर्म असतो. धर्म ही एक शासनप्रणाली आहे तिच्यामध्ये ईश्वर किंवा त्याची प्रतिनिधी देवता ही शासनकर्ती असते.

धर्म म्हणजे काय? हा प्रश्न आपल्याला कधी पडतो का? पडल्यास त्याचे काय उत्तर मिळते? मुळात हा प्रश्न पडायलाच हवा का? आजकालच्या परिस्थितीला पाहिले की आपण म्हणतो की 'त्या धर्मातच ती शिकवण आहे' मग त्याचा आणि तुमचा धर्म वेगळा का? धर्म वेगळा असतो का? वेबस्टर नुसार धर्माची व्याख्या.

"A strange belief in a supernatural power or power is that control human density"

कुठल्या धर्माला निर्माण व्हायला दोन मुख्य बाबी लागतात –

१. त्या धर्माचे तत्त्वज्ञान

२. त्या धर्माची दैनंदिनी म्हणजेच कर्मकांड

वेदांतानुसार धर्म म्हणजेच सत्य आणि धार्मिक म्हणजे त्या सत्याकडे जाणारा माणूस. देव तुम्हाला दिसला का? ह्या प्रश्नावर उत्तर देताना रामकृष्णांनी हे सांगितले व पुढे विवेकानदांना 'आत्मसाक्षात्कार' घडवून आणण्यास मदत केली. हा आत्मसाक्षात्काराकडे जाणारा मार्ग म्हणजेच हिंदू पध्दतीनूसार धर्म. धर्म म्हणजे अशी आदर्श आचरणशैली जिच्यायोगे ईश्वराच्या अस्तित्वाची सतत जाणीव रहावी. जसं वस्त्र आपण नित्य धारण करतो तसं हे आदर्श आचरण सतत अंगीकारावं. धर्माच्या विचारात प्रथम चराचराचा विचार व मग स्वत:चा विचार असावा धर्माच्या आचरणाने चराचराचं कल्याण, मग समाजाचं आणि मग स्वत:च. जसं धर्माच दृढतेने आचरण वाढेल तसा अंनताचा प्रवास सुरू होत असवा.

धर्माच्या नावाखाली आज कर्मकांड, अंधश्रध्दा वाढत जात आहे. धर्म म्हणून धर्माचा दिखाऊपणा वाढला आहे. धर्म म्हणून पूजापाठ विधी करताना, पैसा वापरला जातो, अंधश्रध्दाळू माणसे. आपल्या अडचणीचं निराकरण करण्यासाठी स्वत:ला धर्मावर जोखून देतात आणि धर्माच्या कार्यावरून कार्येकर्ते स्वत:चा विकास साधतात. पुष्कळ पैसा, गाडी बंगला घेतात आणि गरीब लोक, अंधश्रध्दाळूजन अशा अवडंबराला बळी पडतात. हे सर्व आपल्या मानवजातीला घातक आहे. यामुळे एकीकडे श्रीमंती आणि दुसरीकडे गरीबी वाढत जाते आणि याचा परिणाम आपल्या भारताच्या विकसनशीलवर होतो. आजच्या काळात तात्विक विचारापेक्षा कर्मकांडाला दिखाऊपणाला महत्त्व येत चाललेले दिसते ते आपल्या समाजाला अत्यंत घातक आहे.

– कु. रुचाली बिराजदार
बी.ए. भाग–१

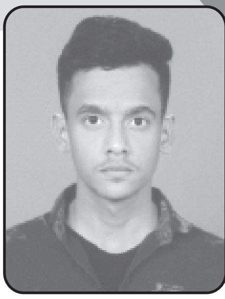

युवा प्रेरणास्थान : स्वामी विवेकानंद

'उठा जागे व्हा, आणि ध्येय प्राप्त होईपर्यंत थांबू नका' हा यशाचा मंत्र युगानयुगे युवा पिढीमध्ये रुजविण्याचे कार्य भारतीय महान तपस्वी 'स्वामी विवेकानंद' यांनी केले. स्वकर्तृत्व व ज्ञानाच्या तेजाने मशाल पेटवून जगाला अहिंसेचा मार्ग दाखविणाऱ्या स्वामी विवेकानंदांचा जन्म १२ जाने. १८६३ रोजी कोलकत्ता येथे झाला. उत्तम मूल्यांचे संस्कार घडवून नरेंद्रनाथ दत्त चे स्वामी विवेकानंद असे रुपांतरण करण्याचे कार्य स्वामींचे पिता विश्वनाथ दत्त व माता भुवनेश्वरी देवींनी केले.

प्रतिष्ठीत व यशस्वी वकील अशी ओळख असलेले विश्वनाथ दत्त हे इंग्रजी व पर्शियन भाषेचे जाणकार होते. तसेच रामायण, महाभारत सारख्या धार्मिक ग्रंथांचे ज्ञान असलेल्या भुवनेश्वरी देवींना देखील इंग्रजी भाषेचे ज्ञान होते, म्हणूनच स्वामींच्या जीवनाला सर्वोत्तम आकार मिळून ते उच्च गुणवत्तेचे धनी झाले.

तरुण वयापासूनच आध्यात्मिक क्षेत्रात रस असल्या कारणाने स्वामींनी वेद, उपनिषद, पुराण, भवगवद्गीता अशा धर्मग्रंथांचे ज्ञान संपादित केले. त्याचबरोबर तत्वज्ञान, इतिहास, सामाजिक विज्ञान, कला व साहित्य अशा विविध विषयांचे उत्साही वाचक होते. भारतीय पारंपारिक संगीत, शारीरिक योग व क्रिडा यांमध्ये नेहमीच सहभाग नोंदवून खऱ्या अर्थाने युवांचे आदर्श म्हणून स्वामी जगविख्यात झाले.

भारतातील तरुण पिढी ही पाश्चिमात्य संस्कृतीकडे आकर्षित होत असून भारतीय संस्कृतीकडे पाठ फिरवत आहेत; परंतु रात्र कितीही अंधारमय असली तरीही पहाट ही होतेच, त्याचप्रमाणे सुविचारांचे गाढे पंडित असलेल्या स्वीमीजींच्या विचारांनी व कृतींनी देशाचे भवितव्य असलेल्या तरुणांची व संस्कृतीची नाळ जोडण्याचे कार्य केले.

Take risks in your life,
If you win you may lead,
If you loose you may guide.

या यशोमंत्राद्वारे स्वामींनी न्यूनगंडातून हार मानून स्पर्धामय जीवना पासूनच जॉन स्टुअर्ट, ह्यूम यांच्या विचाराने प्रभावित होऊन सत्याचा मार्ग अवलंबून स्वामी ब्राम्हो समाजाकडे वळले. तसेच रामकृष्ण मठ यांच्या सहकार्याने त्यांनी रामकृष्ण मिशनची स्थापना केली. स्वामींनी जीवन कौशल्यासह राष्ट्र उन्नतीसाठीही तरुणांना संबोधन केले. देशातील दारिद्र्य आणि अज्ञानाने पिडित जनतेचे दुःख सहन न होऊन भारतीय समाजाला समर्थ बनविण्यासाठी सदैवच ते कार्यरत राहिले.

स्वामी विवेकानंदांनी 'योग', 'राजयोग', आणि 'ज्ञानयोग' असे वैचारिक ग्रंथ लिहून तरुण जगाला एक नवीन मार्ग दाखविला, ज्याचा प्रभाव पिढानुपिढ्या सर्वसामान्यांवर असेल यात तीळभर शंका नाही. जगभरात आपल्या भाषणने जनतेला मंत्रमुग्ध करताक्षणी नेहमीच स्वामी विवेकानंदांनी भारतीय संस्कृतीचा उल्लेख केला.

''अंतर्गत आणि बाह्य स्वभावावर नियंत्रण मिळवून त्यांच्यातील दैवी अंशास जागृत करणे, हे प्रथम ध्येय आहे'', ''देशातील दारिद्र्य व अज्ञान घालविणे म्हणजेच ईश्वराची सेवा'' असे अगणित विचार प्रस्थापित करून १९०२ साली हे युगपुरुष स्वर्गवासी झाले. अध्यात्मिक ज्ञान, धर्म, उर्जा, समाज, शिक्षण, संस्कृती, देशप्रेम, पुण्य, परोपकार, स्वाभिमान अशा असंख्य गुणांचे मानकरीपद भूषविणारे युवापिढींचे आदर्श असे हे स्वामी विवेकानंद पुन्हा होणे नाही....

– श्री. समर्थ अंबीगेर
बी.ए. भाग–२

''स्वराज्यरक्षक : संभाजी महाराज''

१४ मे दिवशी १६५७ साली पुरंदरच्या गडावर एक रुद्र जन्मास आला. ते चकाकणारा मुख, डोळ्यातलं तेज पाहून महाराज भारावून गेले. त्याच्या काकांच्या नावरून त्यांच नाव ठेवण्यात आले. ते म्हणजे ''संभाजी''. वयाच्या नवव्या वर्षे मुघलांच्या छावणीत आपली छाप सोडणारे, आपल्या विचारांनी दिलेरखानाला धूळ चाटवणारे हे फर्जन, हे इथेच संपत नसून ही फक्त सुरवात होती.

औरंगजेबचा मोठ्या धाडसाने सामना करणारे, काय बोलावं या साहसाला, या हिमतीला, तशी सोपी नव्हती ही मोहीम, खेळण्या बागडण्याच्या वयात ते शत्रूस झुंज देत होते. सर्वांना हे माहितीच आहे की राजे औरंगजेबाच्या तावडीतून कसे सुटले परंतु इतिहासात शंभू राज्यांचा उल्लेख ही नव्हता. फसगत एवढी झालेली की महाराजांना इवलुश्या शंभू बाळाला मागे सोडून स्वराज्यात परतावं लागलं. त्यावयातही समजूतदार पणा हा केवढा...! शंभू राजांना कोणी ओळखू नये आणि ते ज्या घरात राहत होते त्यांना अडचण नको म्हणून त्यांनी आपले मुंडन करून ब्राह्मणांचा वेष धारण केला.

मोठे ते झाले पण त्यांच्यावर येणारी आव्हान दोन पटीने वाढली. सळसळतं रक्त, डोळ्यात राग, चेहऱ्यावरील तेज आणि हृदयात कवी मन, युवा अन् प्रत्येक चाल ही वाघासारखी. लहानपणी आपल्याच तेराव्याची मिठाई खाणारा तो वीर योध्दा एकच स्वप्न बाळगून जगत होता. ते म्हणजे आपल्या देवाने म्हणजेच महाराजांनी त्यांच्या आबासाहेबांनी त्यांना गनिमाला मारताना बघावं, त्यांच्या तलवारीचे हिमालयाला गवसणी घालणारे पराक्रम बघावे. चुकींच सहन होणं अशक्य, धर्मरक्षक, खरा धर्म सांगणारे हे महान राजे स्वराज्याचे रक्षक स्वराज्याचे दुसरे ''छत्रपती'' पण नेहमी सत्याला गालबोट लावणारे हे सतत त्यांच्या भोवती भिरभिरायचे. ते दुसरे तिसरे कोणी नसून धर्माचा बाजार मांडणारचे होते. नेहमी सतत शंभू राजांवर खुप घाणरेडे असह्य होणारे आरोप हे राजकारणातून करत आले आणि ते आरोप गंभीर करण्यासाठी बायकांचे प्रकरण त्यांच्या अंगावर लावायचे असंख्य प्रयत्न हे झाले. पण दूधा सारखे स्वच्छ आपले युवराज तिथून निर्दोष सुटलेच. एकही लढाई न हरणारा हा शूर आबांचा शूर छावा स्वराज्याची वाढ सहज करत होता. औरंगजेबाला हे कळून चुकले होते की संभाजी राजांना हरवणं हे अशक्य होऊन बसलंय आणि अखेरीस त्याने पाठीवर वार केलाच. आपल्या अपराजित छाव्याला अखेर आपल्याच मराठी फितुरी ने गमावलं. गणोजी शिर्के साई बाईंचे थोरले बंधू यांनी थोड्या वतनासाठी खुद्द राजांचीच फितुरी केली. त्याने राजांना नाही मराठी स्वाभिमानानला पकडवून दिले. राजांच्या देहाची अगदी चाळण करण्यात आली. स्वाभिमान पकडला पण तो मरणाला लोळवणारा वाघासारखा ठरला.

शंभू राजांची त्वचा सोलली गेली, त्यांची जीभ काढली परंतु त्यांनी माफीची भीक नाही मागितली. त्यांचे डोळे काढले परंतु ते औरंगेबांसमोर कदापी झुकले नाही. त्याचे हात कापले, तरीही त्यांनी कधी गुडघे टेकले नाही. एवढं भयंकर मरण कोणत्याच फितुराला झाल्याची इतिहासात दाखला नाही. रयतेच्या लाडक्या महाराजांच्या अभय असलेल्या पुत्राला हे मरण का........? याचा उत्तर खुद महादेवाकडे नसावं. औरंगजेबला शरमेने झुकवणारा मृत्युवरही आपले अधिराज्य गाजवणारा हा शूर छावा वयाच्या ३२ व्या वर्षी स्वराज्याला अखेरचे वंदन करत देह सोडला.

आयुष्यात काही चुकीचे करत असाल तर शंभू राजांबद्दल विचार करा. त्यांनी दिलेल्या बलिदानाची आठवण करा, तुमचे पाय नक्कीच मागे फिरतील. कारण मृत्यूला हरवणारा आयुष्यात अपराजित असलेला आणि शत्रूला हारूनही कौतूक असलेला एकच छावा झाला.

– कु. माया निलाप्पा पवार

बी.ए. भाग–२

'मराठी वाङ्‌मयाची समृध्द परंपरा'

माझा मराठीची बोलु कौतुके
परि अमृताते ही पैज जिंके

समृध्द मराठीची परंपरा आणि मराठीच्या भवितव्याची चिंता करणे खरेच योग्य आहे का? मराठी भाषेचे काय होणार याविषयी काळजी करण्यापेक्षा नव्या पिढीला आणि लहाना मुलांना तिची गोडी कशी लागेल याची जाणीव होण्याची आता वेळ आहे. मराठी ही आपली बोलीभाषा आहे. तशीच ती राज्यभाषा आहे.

मराठी भाषेविषयी दोन विभिन्न मतप्रवाह अनुभवायाला मिळतात. पहिला प्रवाह मराठीच्या भवितव्याविषयी शंका व्यक्त करणारा तर दुसरा मतप्रवाह बोलण्यातून, वागण्यातून, अविष्कारातून मराठी भाषेची आणि संस्कृतीची पाळेमुळे भक्कम करणारा आणि मराठीच्या भविष्यतव्याविषयी साशंकता न बाळगणारा आहे. मराठी भाषेची प्राचीन स्वरूप तिचे विविधांगी प्रवाह, परंपरा, व्यापकत्व, वाङ्‌मनिर्मिती, तिच्या बोलीभाषा अशा विविध अंगाने भाषेचा विचार होताना भाषेचे सौंदर्य महत्त्वाचे ठरते. एका अर्थाने भाषा हीच संस्कृतीची वाहक असते. ज्ञानगंगेचा प्रवाह अखंड चालू ठेवण्याची आणि समाजजीवनाला प्रगत करण्याची कामगिरी भाषेलाच करावी लागते. वैज्ञानिक दृष्टीने पहिल्यास भाषा हे केवळ समाजव्यवहारात नाही तर विचारांचेही साधन आहे. बोलीभाषासारखे अनेक प्रवाह इतर विविध भाषामधील शब्द संकल्पना मूळभाषेला येऊन मिळतात आणि भाषा समृद्ध होते.

मराठी भाषेची प्राचीनता दोन हजार वर्षापेक्षाही अधिक आहे. या संदर्भात नाणेघाटात सापडलेला शिलालेख हा बावीसशे वर्षापेक्षा जूना आहे. तिच्यातील वाङ्‌मय निर्मितीलाही हजारो वर्षांची परंपरा आहे आणि वाङ्‌मयनिर्मितीही व्यापक आहे. ''खरे तर नव्या युगाची आव्हाने पेलण्याचे सामर्थ्याविषयी साशंक असणारी आम्ही तिची अपत्ये मात्र दुबळी आहोत'' हे १९८९ च्या जागतिक मराठी परिषदेतील कुसुमाग्रजाचे वाक्य आहे.

मराठीला खूप बोलीभाषा लाभल्या आहेत. प्रसिध्द भाषा संशोधक डॉ. गणेश देवी यांनी केलेल्या सर्वेक्षणानुसार भारतामध्ये १९६१ मध्ये ११०० बोलीभाषा होत्या. गेल्या पाच-सहा दशकांत त्यातील ३०० बोलीभाषा संपुष्टात आल्या. महाराष्ट्रापुरते बोलायचे झाले तर बोलीभाषा मरण पावण्याचे प्रमाण कमी आहे. महाराष्ट्रात आजही ५३ बोलीभाषा आहेत. डॉ. देवी यांच्या या विधानाला पुष्टी देणारा संत नामदेवांचा एक अभंग आहे. त्यात त्यांनी 'ज्ञानेश्वरी' ची महती सांगताना,

ज्ञानराज माझी योग्यांची माउली ।
जेणे निगमवली प्रगट केली ।
छपन्न भाषेचा केलासे गौरव ।
भवार्वावी नाव उभारिली ।।

मराठीच्या अनेक बोलीभाषा आहेत. मौखिक परंपरेचा मूळ स्त्रोत मुख्यत्वे या बोलीभाषातून आला आहे. बोलीभाषा हीच त्या त्या लोकसंस्कृती टिकवून ठेवते. बोलीभाषेने मूळ भाषेला किंवा प्रमाण भाषेला अजिबात कमीपणा येत नाही. उलट अशी बोलीभाषा ही माय भाषेचे सत्व पोसते आणि योग्य अन्वर्थक शब्दांची मायभाषेला उणीव भासते त्यावेळी ती धावून येते. कितीतरी म्हणी, वाक्यप्रचार, लोकोक्ती हे बोलीभाषेतून प्रमाण भाषेत आले आहेत.

समृध्द ग्रामजीवन हा भाषेचा पाया आहे. मराठीच्या बोलीभाषेने आणि मौखिक परंपरेने एक मोठी लोकसंस्कृती उघडी केली आणि सांस्कृतिक अंगाने मराठी भाषा टिकवली. महाराष्ट्राची संस्कृती ही लोक संस्कृतीवर आधारलेली आहे आणि ही लोकसंस्कृती हजारो खेड्यांत नांदणाऱ्या लोकजीवनाची सांगाती आहे त्यातूनच लोकसंस्कृती उभे करणारे समृध्द ग्रामजीवन हा देखील मराठी भाषेच्या भक्कमतेचा पाय असू शकते मराठी भाषेचे रूप, स्वरूप आणि सौंदर्य उभे करताना सर्वांत पुढे डोळ्यांसमोर उभे राहतात ते संत ज्ञानदेव, संत तुकाराम ज्ञानदेवांच्या अगोदर मराठीमध्ये वाङ्मयनिर्मिती झाली नाही असे नाही. ज्ञानेदवांनी 'ज्ञानेश्वरी' च्या माध्यमातून अभंग, ओवी, गौळण, विरहीणी, भारूडे या वाङ्मय प्रकारांची आद्य रचना करून सारस्वताचाही पाया घातला.

मराठीत आख्यानपर काव्यलेखनाची परंपरा नावानी सुरू केली विशालता, तत्वचिंतन त्याचबरोबर लोकभूमिकांच्या बोली अविष्करण नाथांच्या वाङ्मयात दिसते. संत साहित्याबरोबर लोकसाहित्य आणि लोकरपंरपरेतून आलेली मौखिकतेची स्वाभाविक रसाळता तर अभंग, ओवी बरोबरच लावणी, फटका, पोवाडा, म्हणी, वाक्यप्रचार, लोककथा, पुराणकथा, हरिकथा, सांगीवांगीच्या गोष्टी तर वासुदेव, गोंधळी, भराळी, पांगुळा यासारख्या लोकभूमिकेच्या माध्यमातून प्रकटलेली मौखिक वाणी हे मायबोलीचे स्वाभाविक आणि रांगडे सौंदर्य ठरले त्याने मराठी भावविश्व फुलविले एकीकडे जांभेकर, लोकहितवादी, रानडे, आगरकर, महात्मा फुले यासारख्या सुधारकांच्या विचारतत्वाने बुध्दी प्रमाण्यावादाची कणखर मूल्ये देणारी मराठी लाभली. त्यानंतर आधुनिक मराठी आली.

शिक्षणाचे माध्यम इंग्रजी असले, तरी अभिव्यक्तीचे माध्यम मात्र मराठीच आहे आणि हो अभिव्यक्ती कुटुंब, समाज, संस्कृती आणि लोकजीवन यांच्याशी जोडली गेली आहे.

आम्हा घरी धन शब्दांचीच रत्ने
शब्दाचीच शस्त्रे यत्न करू ।। १ ।।
शब्दाची आमुच्या जीवाचे जीवन
शब्द वाटू धन जनलोका ।। २ ।।
तुका म्हणजे पहा शब्दचि हा देव
शब्देचि गौरव पूजा करू ।। ३।।

– कु. रुचाली बिराजदार

बी.ए. भाग–१

स्त्री सक्षमीकरण

आजच्या काळात स्त्रिया पुरुषांपेक्षा किती तरी पुढे आहेत. मग ते कोणतेही क्षेत्र असो. परंतु पूर्वी महिलांना समान दर्जा दिला जात नव्हता. ज्यामुळे अनेक स्त्रिया पुरुषांवर अवलंबून होत्या. जेव्हा स्त्रियांनी स्वत:साठी आवाज उठवला तेव्हा त्याला स्त्री सक्षमीकरण असे नाव देण्यात आले.

स्त्री सक्षमीकरण म्हणजे स्त्रियांना स्वत:चे निर्णय घेण्यास सक्षम बनवणे. अनेक शतकांपूर्वी स्त्रियांचे अस्तित्व नव्हते. पण जसजसा वेळ पुढे जात गेला तसतसे स्त्रियांना त्यांचे अस्तित्व आणि शक्ती जाणवली तेव्हापासून आजपर्यंत महिलांच्या सामाजिक उन्नतीसाठी चळवळी केल्या जात आहेत. पूर्वी स्त्रियांना निर्णय घेण्याची किंवा खुल्या आकाशात उडण्याचे स्वप्न पाहण्याची परवानगी नव्हती. आपल्या देशात पुरुष शासित समाजाची परंपरा शतकानुसार चालू आहे.

स्त्रियांना सामाजिक आणि कौटुंबिक पातळीवर अनेक अत्याचारांना सामोरे जावे लागते. अनेक क्षेत्रात समान काम करूनही महिलांना पुरुषांपेक्षा कमी मोबदला दिला जातो. या पध्दतीचा आत्मा समाजातील स्त्री आणि पुरुषांमधील असमानतेची रेषा काढतो. त्याच्यावर होत असलेल्या अत्याचारावर आवाज उठवणे महत्वाचे आहे. महिला ही समाजाचा कणा आहे, म्हणूनच बालपणापासूनच त्यांचा विकास होणे आवश्यक आहे. महिलांना नेहमी पुरुषांवर अवलंबून राहावे लागते याच कारणामुळे आज महिलांना त्यांच्या हक्कांची जाणीव करून दिली जात आहे.

स्त्रियांच्या प्रगतीपुढे असंख्य अडथळे येण्याचे जाणीवपूर्वक किंवा नकळत समाजाची जबाबदारी आहे. अनेक गावांमध्ये अजुनही मुलींना शिक्षणाची सुविधा दिली जात नाही. भारतात महिलांचा शैक्षणिक दर पुरुषांच्या तुलनेत कमी आहे. या मागे रुढीवादी समाजाचा विचार आहे जो महिलांना पुढे जाण्यापासून रोखतो.

दुनिया की पहचान है, औरत
हर घर की जान है औरत
बेटी, बहन, माँ और पत्नी बनकर
घर घर की शान है औरत

पण आज भारत सरकारने 'बेटी पढाओं आणि बेटी बचाओं' सारख्या अनेक मोहिमा सुरु केल्या आहेत जेणेकरून मुलींच्या शिक्षणात कोणताही अडथळा येऊ नये. शहरी भागात महिला अधिक शिक्षीत आणि नोकरीत आहेत. परंतु ग्रामीण भागातील महिलाच्या निरक्षरतेमूळे ते शेती आणि इतर क्षेत्रात रोजंदारी करून आपले उदरनिर्वाह करत आहेत. अनेक ठिकाणी असे आढळून आले आहे की गुणवत्ता असूनही महिलांना पुरुषांपेक्षा कमी उत्पन्न दिले जाते. पुरुषांना जेवढे अधिकार दिले आहेत तेवढेच अधिकार महिलांनाही दिले पाहिजेत.

देशात, समाजात आणि कुटुंबात उज्वल भविष्यासाठी महिला सक्षमीकरणाची गरज आहे. महिला सक्षमीकरण स्त्रियांना त्यांच्या वैयक्तिक विकासासाठी तसेच सामाजिक विकासासाठी स्वत:चे निर्णय घेण्याचे अधिकार देते. महिला हा समाजाचा कणा आहे. म्हणूनच बालपणापासून त्यांचा विकास होणे आवश्यक आहे. महिला सक्षमीकरणाचा खरा अर्थ असा आहे की महिलांना त्यांच्या हक्कांची जाणीव करून देण्याबरोबर त्यांना त्यांचे सर्व निर्णय स्वत: घेण्यास सक्षम करणे आवश्यक आहे.

पंडित जवाहरलाल नेहरू यांनी म्हटले आहे की, ''लोकांना जागृत करण्यासाठी महिलांनी जागृत असणे आवश्यक आहे. जेव्हा एखादी स्त्री आपले पाऊल पुढे टाकते तेव्हा तिचे कुटुंबही प्रगती करते. तिचे घरही पुढे येते आणि सर्वांचा विकास होतो.''

स्त्री–पुरुष समानतेला प्राधान्य देत भारतभरात महिला सक्षमीकरणाला सतत प्रोत्साहन दिले जाते. भारत देशासाठी आवश्यक आहे की महिला शारीरिक, मानसिक आणि सामाजिकदृष्ट्या सशक्त होतील. प्रदीर्घ संघर्षानंतर स्त्रियांना मालमत्तेचा हक्क, मतदानाचा अधिकार, नागरी हक्क, विवाह आणि नोकरीच्या बाबतीत कायदेशीर संरक्षण मिळाले आहे.

बेटी को चाँद जैसा मत बनाओ

की हर कोई घूर के देखे

बेटी को सूरज जैसा बनोओ ताकी

घूरने से पहिल सबकी नजर झुका जाये

आपल्या देशात प्रतिभावात महिलांची उदाहरणे कमी नाहीत. इंदिरा गाधी, कल्पना चावला, झाशीची राणी, पी. टी. उषा इ. महिलांची काही उदाहरणे ज्यांनी दयाळूपणा आणि शौर्य दाखवून या देशाला अभिमान दिला आहे. महिला देशाचा अर्ध्या भाग आहेत म्हणूनच ही गोष्ट पूर्णपणे शक्तिशाली बनवण्यासाठी फक्त पुरुषच नव्हे तर महिलांचेही समर्थन आवश्यक आहे याचा परिणाम असा की आज आपल्या देशातील महिलांना घरगुती हिंसा, बलात्कार, असमानता, मानवी तस्करी, लैंगिक हिंसा, हुंडा प्रथा यासारख्या गैरप्रकार आणि अत्याचाराला सामोरे जावे लागत आहे.

स्त्रियांना या अत्याचार आणि समस्यांपासून मुक्त करण्यासाठी आपल्याला खुप पुढे जायचे आहे. महिलांना त्यांचे हक्क मिळण्यासाठी सर्वप्रथम समाजातील महिलांप्रती असलेली चुकीची मानसिकता मिटवावी लागेल. जर विचार बदलेल तरच बदल होईल. भारत देशात दिवसेंदिवस घडणाऱ्या हुंडा प्रथेमळे स्त्रियांच्या हत्या आपल्याला हादरवून सोडतात. लैंगिक हिंसा, स्त्रीभ्रृणहत्या ज्यामध्ये आईला तिच्या जन्मलेल्या मुलीला पोटात मारण्यास भाग पाडले जाते. स्त्रीभ्रूणहत्या हा निर्दणीय गुन्हा आहे.

गंभीर नाही तर खंबीर आहे !

वार नाही तर तलवार आहे !!

बोथटलेली नाही तर धार आहे !!!

स्त्री म्हणजे राख नाही तर पेटला अंगार आहे.

यामुळे मुलींची संख्या वाढत नाही हे स्त्रियांविरूध्द एक प्रकारची नकारात्मक मानसिकता दर्शविते. घरगुती हिंसा ज्यामध्ये महिलांचे पती आणि त्यांचे कुटुंबीय तिला त्रास देतात. महिला या हा अन्याय शांतपणे सहन करत नाहीत पण आवाज उठवतात. महिला सक्षमीकरण म्हणजे महिलांचा वैयक्तिक विकास आणि त्यांना सर्व निर्णय स्वत: घेण्याचे अधिकार देणे.

महिलांवरील कौटुंबिक हिंसाचारातील असभ्यता आणि असमानता दुर करण्यासाठी सरकारने कठोर कायदे आणि अधिकार लागू केले आहेत. आजकाल महिला आयोग महिलांना या कायद्याबाबत खूप गंभीर आहे आणि अनेक सामाजिक कार्येकर्ते आणि स्वयंसेवी संस्था यामध्ये सक्रियपणे सहभागी होतात आणि महिलांवरील अत्याचाराविरोधात आवाज उठवतात. आजकाल स्त्रिया त्यांच्या हक्कांबद्दल खूप सावध आहेत.

ग्रामीण भागातील बालविवाहासारख्या वाईट प्रथा आजही चालू आहेत. लहान वयात मुलींशी लग्न करणे हा कायदेशीर गुन्हा आहे आणि मुलीच्या शिक्षणात तो अडथळा आणतो. भारत सरकारच्या नियमाचे उल्लंघन अनेक ठिकाणी दिसून येत आहे. घरातील पुरुषांचा निर्णय हा अंतिम निर्णय मानला जातो. स्त्रियांना काय हवे आहे याचा विचार करण्याची काळजी समाज करत नाही.

भारतात महिला सक्षमीकरणाची सर्वात जास्त गरज आहे. भारतातील अनेक भागात महिला अजूनही सुरक्षित नाहीत. महिलांना अनेक प्रसंगी उच्च शिक्षण घेण्याची परवानगी नाही ते लवकरच लग्न करतात आणि पुरुष काही क्षेत्रात महिलांवर वर्चस्व गाजवतात आणि त्यांना दाबवण्यासाठी शक्य ते सर्व प्रयत्न करतात या कारणांमुळे अनेक भागातील स्त्रिया हव्या असल्या तरी त्यांचे शिक्षण पूर्ण करू शकत नाहीत.

जेव्हा पाणी डोक्याच्या वर जाऊ लागले आणि स्त्रियांवरील अत्याचार वाढत गेले, तेव्हा महिला सक्षमीकरण हाच स्त्रियांच्या सक्षमीकरणाचा एकमेव मार्ग होता. त्यांना त्यांच्या हक्कांची जाणीव करून दिली जाऊ शकते, त्यांना सक्षम केले जाऊ शकते की ते त्यांच्यावर होत असलेल्या अत्याचाराविरोधात उभे राहून त्यांच्या हक्कांसाठी लढू शकतात. तसेच त्यांचा जीवनाचे सर्व निर्णय स्वत: घेऊ शकतात.

''सब कुछ कर के कुछ न कहना,

उन्हे थोडा भी गुमान नही

महिला होना इतना भी आसान नही !''

– कु. अंबिका अपाने

बी.कॉम–१

BIOTALENT

भारतीय सैनिक

आपल्या सैन्याच्या प्रत्येक सैनिकाला ‘भारतीय सैनिक’ किंवा ‘जवान’ म्हणतात. त्याच्यासाठी जातीभेदाचे काहीच महत्त्व नसते. प्रांतियतेच्या संकुचित भावनेपासून तो दूर आहे. त्याला केवळ हे माहित आहे की भारतमातेचे रक्षण करणे हे त्याचे पवित्र कर्तव्य आहे.

भारतीय सैनिकाला बराच मोठा काळ कठोर प्रशिक्षण लागते. तो केवळ पगाराला महत्त्व देत नाही. भारतातील प्रत्येक सैनिक आपल्या जन्मस्थानाला स्वर्गापेक्षा श्रेष्ठ आणि प्राणापेक्षा प्रिय मानतो. तो जन्मभूमीला आपली आई मानतो. तिचा सन्मान आणि अभिमानाचे रक्षण करण्यासाठी तो आपला जीव धोक्यात घालू शकतो. प्रत्येक भारतीय सैनिक प्रेमाने भरलेला आहे. ती शौर्याची खरी मूर्ती आहे. धैर्य आणि त्याग त्याच्या रक्तात आहेत. तो देशाची सेवा करण्यासाठी घर, नातेवाईकांकडून दूर राहतो. खरोखर, आपल्या सैनिकांमुळे शत्रू आपल्या देशाकडे डोळा वर करूनही पाहू शकत नाही. सत्य हे आहे की भारतीय त्याच्या उत्कृष्ट गुणांनी जगभर प्रसिध्द आहे. १९६२ मध्ये हिमालयातील हिमाच्छादित खोऱ्यात पुरेसे स्त्रोत नसतानाही. मूठभर भारतीय सैनिकांनी ज्याप्रमाणे चिनी सैन्याशी सामना केला. ते खूप कौतुकास्पद होते. आमच्या जवानांनी प्रत्येक वेळी आश्चर्यकारक आणि अनोख्या पराक्रमासह पाकिस्तानी हल्ल्यांचा सामना केला आहे. पाकिस्तानच्या अमेरिकन पॅटर्नच्या टँकची बैलगाड्याप्रमाणे नासधूस करून टँकाचे विशाल ‘कब्रिस्तान’ बनवून सोडले होते. जगातील बरीच मोठी राष्ट्रेही भारतीय सैनिकांची शक्ती व कौशल्य पाहून आश्चर्यचकित झाली. जगातील सर्वच देशांनी भारताला ‘मोठी शक्ती’ मानण्यास सुरुवात केली.

खरोखर आपले सैनिक आपला अभिमान आहेत आपल्या देशाला आपल्या सैनिकांचा आणि शेतकऱ्यांचा खूप अभिमान आहे. म्हणूनच आमचे स्वर्गीय पंतप्रधान लाल बहादूर शास्त्री यांनी ‘जय जवान, जय किसान’ असे म्हणून यांचा सन्मान केला होता. सैनिक ही अशी व्यक्ती असते ती संपूर्ण देशाला आपले कुटुंब मानते आणि सीमेवर उभे राहून सर्वांचे रक्षण करते. शत्रूपासून आपले रक्षण करण्यासाठी ते रात्रंदिवस कष्ट करतात आणि त्यांना आपले रक्षण करतात. प्रत्येक व्यक्ती स्वतःच्या आणि कुटुंबाच्या उदनिर्वाहासाठी नक्कीच काही ना काही व्यवसाय अवलंबतो. या क्रमाने काही लोक देशाच्या रक्षणाचे कार्य स्वीकारतात. आपल्या देशावरील प्रेमामुळेच ते आपले कुटुंब सोडून देशसेवेसाठी जातात. सैनिकांचे जीवन खूप कठिण असते आणि आपण कल्पनाही करु शकत नाही अशा परिस्थितीत ते आपले रक्षण करतात. सैनिकांचे जीवन खूप कठीण असते. आणि सैनिक बनणे प्रत्येकाच्या जिकीरीचे नसते. त्यांना कठोर प्रशिक्षण घ्यावे लागते. आणि काही लोक प्रशिक्षण सोडून पळून गेल्याचे अनेकवेळा दिसून आले आहे. सूर्य उगवण्यापूर्वी जागे झाल्यापासून ते दिवसभर खूप धावपळ करत असतात. कदाचित त्यामुळेच त्यांच्या भरतीदरम्यान शारीरिक तपासणीची पातळी खूप अवघड असते. आणि बहुतेक जवान त्यातच बाहेर पडतात. देशाच्या सुरक्षेचा भार त्यांच्या खांद्यावर आहे. त्यामुळे तसे करणे गरजेचे आहे. त्यांना कुटुंबापासून दूर राहावे लागते. त्यांना भरपूर घाम गाळला जातो त्यामुळे ते इतके तयार होतात की त्यांना युध्दात सुध्दा रक्त सांडावे लागते. बहुतेक सणांसाठी ते गर्दीच्या ठिकाणी तैनात केले जातात. जेणेकरून आपले सण आपण नीट साजरे करू शकू. ते नेहमीच देशासाठी जगतात तर कधी कर्तव्य बजावताना शहीद होतात. सैनिक हे त्यागाचे दुसरे नाव आहे. ते केव्हा आणि कुठे तैनात होतील हे सैनिकांनाच माहित नसते. रात्रंदिवस जीवाला धोका असलेल्या सीमेवर आपले सैनिक निर्भयपणे उभे असतात. जय हिंद...

– कु. वैष्णवी आवटे
बी. कॉम. – १

पुढारलेली संस्कृती

आजकालचा काळ हा आधुनिक (युनिक) विचारांचा काळ आहे, उदाः एकमेकांना भेटल्यावर शेकहँड करणं, मिठी मारणं. पण ही पुढारलेली संस्कृती चांगली आहे की वाईट माहित नाही. आधी सगळे भेटल्यानंतर नमस्कार म्हणायचे, वयाने मोठे असल्यावर त्यांचा आशीर्वाद घेणे यात जे सुख आहे हे आजकालच्या हाय, हॅलो ने समाधान वाटत नाही. तोंड भरून नमस्कार, कसे आहात हे विचारण्याची मजा, हाय, वॉटस्अप ड्युड म्हणण्यात कुठे ? आजकाल कोणी पण कसं पण वागतं. आपल्यापेक्षा मोठं असू दे किंवा लहान असूं दे सगळ्यांना अरे तूरे ची भाषा बोलली जाते. मुळांत सगळ्यांना एकाचं मापात मोजले जाते. सगळ्यांनाच एकेरी नावाने हाक मारणे. आधी कस होत. आपल्यापेक्षा लहान असतील तर नावाने हाक मारणे, आपल्यापेक्षा मोठे असतील तर दादा, भैय्या अशी हाक मारायची. आणि वडिलधारे कोणी असतील तर काका, मामा अशी हाक मारायचो. कारण आपल्यावर आपल्या आई–वडिलांवर त्यांच्या आई–वडिलांनी केलेले संस्कार आपल्यापर्यंत येऊन पिढ्यानपिढ्या आपल्यावर चांगले संस्कार व्हायचे, खेड्यापाड्यांत अजूनही सुसंस्कृत अशी माणसं आहेत.

आता जमाना उलटा झालाय, सगळीच माणसांवर लहानांपासून मोठ्यांपर्यंत इंग्लिश भाषेचा प्रभाव दिसतो. आजीबाईंना देखील त्याचं शिक्षण नसलं तरी त्यांना मोबाईल ॲक्टीव्हेट करायला येतो. आणि तेही कोण शिकवतात तर २री, ३री ची लहान मुलं आधी सगळी काम आवरून निवांत घराच्या बाहेर वरांड्यात कोणी भजन म्हणत बसलेले असायचे, एकमेकांच्या आयुष्यातील सुख–दुःखाच्या गोष्टी करायचे. यामुळे लोकांमध्ये विचारांची देवाणघेवाण व्हायची. परंतु आजकाल तसं होताना दिसतं नाही, आता संध्याकाळ झाली की, सगळे टी.व्ही. समोर बसून टाकतात त्या टिव्ही सीरीयलचा लोकांवर इतका अभाव पडलाय की आपल्यापण आयुष्यात असं घडावं असं वाटतं. किंवा स्वयंपाक करताना मालिका चुकू नये यासाठी नवीन टेक्नॉलॉजीनुसार मोबाईलवर मालिका लागतात. मोबाईल समोर ठेवायचा आणि मालिका बघत स्वयंपाक करायचा आणि समजा, त्यामध्ये जर एखादा महाएपिसोड असला तर ते त्या मालिकेत इतके हरवून जातात. की तिथे भाजी जळून खाक झालेली असते परंतु त्यांना कोणत्याच गोष्टीच भान राहत नाही.

कारण टेक्नॉलॉजीचा प्रभाव इतका झाला आहे की लहान बाळ रडायला लागलं की त्यांची आई त्याला मोबाईल लावून देते. पूर्वी कसं लहान बाळ रडायला लागलं की आई त्याला थोपटायची, अंगाई म्हणून झोपवायची. आता काय पण करायच असेल तर मोबाईल लावून देतात. आणि मालिका लावून बसतात. पूर्वी बाळ रडायला लागलं घरातली काम करू देत नाही म्हणून त्यांच्या घरात असलेले त्या बाळाचे आजी–आजोबा त्या बाळाला खेळवायचे त्याला घेऊन घोडा, गाडी खेळायचे, त्यामुळे काय व्हायचं आपल्या मुलांवर मोठ्यांची सावली राहायची. पण आजकाल काही मुलींना सासू–सासरेच नकोसे वाटतात त्यांना काय तर प्रायव्हसी हवी असते. त्यांना त्यांच्या आयुष्यात सासू–सासरे लुडबूड करतात असं वाटतं. पण पूर्वी त्यांच्या आई–वडिलांनी काय संसार केला नाही का ? एकत्र एका खोलीत राहून चांगला मोठा परिवार असायचा. सासू–सासरे त्यांची ४–५ मुलं त्यांच्या सुना त्यांची १०–१२ नातवंड असं एकत्रित कुटुंब असायंच. परंतु आजकाल ४ मुलं तर ४ वेगवेगळी घर. ४ वेगवेगळे किचन असं आहे. परंतु कितीही काही झालं ना चूलीवर केलेल्या भाकरी–भाजींची चव आजकालच्या पिझ्झा, बर्गर, चायनिज मंच्युरियन याला येत नाही. आजकालच्या जमान्यात पण एक–एक विट जोडून बांधल्याप्रमाणे घर मजबूत होतं तसं एक–एक माणसांना जोडून ठेवल्यानंतर नात्यांमध्ये दुरावा येत नाही. नात्यांचा खरा अर्थ आहे आपुलकी आणि आपुलकीने जर एखाद्या व्यक्तीला चार प्रेमाचे शब्द बोलल्यानंतर त्या माणसाच्या चेहऱ्यावरचा येणारा समाधान पाहून आपल्या चेहऱ्यावर एक वेगळाच आनंद येतो.

कु. अविधानम्माश्री राजेंद्र शिंपी
बी.कॉम. – १

पाणी हेच जीवन

पाणी पृथ्वीवरील सर्वांत महत्त्वाची संपत्ती आहे. संपूर्ण सजीव सृष्टीची उत्पत्ती पाण्यामुळे झाली, मानवाला जेवढी पाण्याची गरज आहे. तेवढीच गरज वनस्पतींनासुध्दा आहे. कारण झाडे मुळांद्वारे जमिनीत पाणी शोषून घेतात. पाण्याशिवाय झाडांची लागवड केली जात नाही आणि झाडे मोठे सुध्दा होऊ शकत नाहीत. मनुष्याप्रमाणे, झाडांप्रमाणे पशुपक्ष्यांना पण पाण्याची आवश्यकता असते. आपल्या पृथ्वी तलावर सर्व पक्षी आणि प्राणी हे जीवन जगण्यासाठी पाणी पितात. पाणी ही एक अशी गोष्ट आहे की, पाण्याशिवाय कोणताही सजीव आपले जीवन जगू शकत नाही. पशु–पक्षी व झाडे यांचे योग्यतेने संगोपन करुन सुध्दा पाण्याशिवाय या संगोपनाला काही महत्त्व नाही. संगोपनाबरोबरच पाणी हे महत्त्वाचा घटक आहे. पाण्याशिवाय झाड वाढू शकत नाही.

पाण्याला मराठीत ''रस'' असे म्हटले जाते. कारण पाणी हेच मानवी शरीराचा जीवनरस आहे. पाण्याची सर्वात मोठी गरज भासते ती म्हणजे शेती करण्यासाठी. मानव पाण्याशिवाय कोणतेच पीक घेऊ शकत नाही. त्यामुळे मानवाच्या जीवनामध्ये पाण्याला महत्त्वाचे स्थान म्हटले जाते. मानवी शरीर अन्नाशिवाय काही दिवस राहू शकतो पण पाण्याशिवाय प्रत्येक अवयवांना व प्रत्येक स्नायूंना त्यांचे कार्य व्यवस्थित होण्यासाठी पाण्याची खूप आवश्यकता असते.

मनुष्य हा पाण्याशिवाय जगूच शकत नाही. माणसाच्या मूलभूत गरजामध्ये पाण्याचा समावेश होतो. आपल्या दैनंदिन जीवनामध्ये पाण्याचा विविध प्रकारे उपयोग केला जातो. पाणी हे फक्त पिण्यासाठीच वापरले न जाता कपडे धुण्यासाठी, भांडी घासण्यासाठी, साफ–सफाई करण्यासाठी आणि इतर कामासाठी वापरले जाते. त्याप्रमाणे पाणी औद्योगित क्षेत्रांमध्ये सुध्दा वापरले जाते. एवढेच नसून पाण्यापासून ऊर्जा निर्मिती सुध्दा केली जाते.

पाणी हे एक अमूल्य संसाधन आहे. पाण्याचा वापर जितक्या काटकसरीने करु शकतो. तितका वापर करावे. कारण आपल्या भविष्यामध्ये पाण्याचा साठा उपलब्ध राहील. अन्यथा येणाऱ्या पिढीला पाण्याची कमतरता भासू शकते. त्यासाठी प्रत्येक मानवाने पाण्याचे संगोपन करणे गरजेचे आहे. जीवन व्यवस्थित सुरु राहण्यासाठी पाणी खूप महत्त्वाचे आहे. त्यासाठी पाणी बचत करण्याकडे आपण लक्ष देणे गरजेचे आहे. पाण्याची टंचाई भासू नये म्हणून पाणी जितके गरज वाटते. तितक्याच प्रमाणात उपलब्ध असेल तेव्हाच त्याची साठवण करणे गरजेचे आहे.

पाणी बचतीसाठी नवीन पध्दतीच्या नळांचा वापर केला तर त्यात कमी जास्त करता येईल व पाणी बचत होईल. आपल्याला जेवढे शक्य होईल व पाणी बचत होईल. आपल्याला जेवढे शक्य होईल तेवढा पाण्याचा पुनर्वापर केला पाहिजे. आपण जर स्वतः पासून पाणी बचतीसाठी प्रयत्न केले तर लहान मुलेही त्याप्रमाणे प्रयत्न करतील. पाण्याचे महत्त्व आपण सगळ्यांना पटवून दिले पाहिजेत.

''पाणी म्हणजेच ज्याला आपण जल असे म्हणतो. या पृथ्वीवरील सर्व पशु पक्षांचे आणि माणसाचे जीवन हे पाण्यावरच अवलंबून आहे. त्यामुळे पाण्याला जीवन असे म्हटले जाते.'' पाणी या विषयाबद्दल झाले तर पाणी हे अमृत आहे. पाणी हे जीवन आहे. थोडक्यात सांगायचे झाले तर पाणी हे सर्वस्व आहे !

पाणी हे श्रेष्ठ आहे. पाणी असल्याने एखाद्याला जीवनदान मिळू शकेल. पाण्याचे वर्णन शब्दात करु शकत नाही. पाण्याविषयी किती बोलले तरी कमीच आहे कारण पाणी हा अतिशय महत्त्वाचा घटक आहे.

''बचत पाण्याची, गरज काळाची !
पाण्याचे संरक्षण, धरतीचे रक्षण !
पाणी वाचवा, जीवन वाचवा !''

– कु. भाग्यश्री जवळगी
बी. कॉम. – १

स्त्री जन्मा तुझी कहाणी...

''स्त्री जन्मा ही तुझी कहाणी हृदयी पान्हा नयनी पाणी''

स्त्रीची अनेक रूपे आहेत. पूर्ण विश्वाला व्यापून राहिलेली स्त्री. स्त्री म्हणजे ईश्वर व आत्मा अशा जीवाचे मिलन. विश्वनिर्मिती करणारी असून सुध्दा स्त्री ही अबला मानली जाते! पण आज स्त्रीच्या बाबतीत मागे वळून पाहिले तर तिची शोकांतिका समोर येते. महाभारताच्या काळापासून आजपर्यंत स्त्रीचा स्वार्थासाठी वापर केला गेला. तिच्याकडून प्रचंड अपेक्षा केल्या गेल्या. जन्माला आल्यापासून आतापर्यंत अपेक्षा करत ती आपले अस्तित्वच विसरून गेली. मुलगी म्हणून आई–वडील यांची अपेक्षा. पत्नी म्हणून पती, समाज, कुटुंबातील सदस्यांची अपेक्षा. आई झाली की मुलांच्या अपेक्षा पूर्ण करताना स्वत:च्या अस्तित्वाचा विचार तिने कधी केला? आपल्या पतीसाठी डोळ्यांवर पट्टी बांधून गांधारीने पत्नीत्व धर्म निभावला, उर्मिलेचे आयुष्य लक्ष्मणाच्या प्रतिक्षेत संपले. अशा आज अनेक स्त्रिया आहेत, ज्या अनिच्छेने जगतात. इतकेच नव्हे तर स्त्री सहनशीलही आहे, म्हणून अनेकांचे संसार शाबूत आहेत, नाही तर पाश्चात्य पध्दतीने सकाळी लग्न तर संध्याकाळी घटस्फोट झाला असता. पण आज गरज आहे स्त्री जागृतीची, डोळसपणे जगण्याची, आपले अस्तित्व शोधण्याची.

प्रथम स्त्रीने आपल्या स्त्रीत्वाचा अभिमान बाळगला पाहिजे. मुलगी जन्माला येण्यापासून रोखू नये. मुलगी हीच घर आहे, तीच लक्ष्मी आहे, तीच जगतजननी आहे. यामुळे समाज संतुलन राहीलच. स्त्रीला समाजात वावरणे सहज व सुरक्षित होईल. प्रचलित समाजाने स्त्रीला शिक्षणापासून वंचित ठेवले. पण सावित्रीबाई फुले यांच्या कर्तृत्वाने शिक्षणाचे दरवाजे खुले झाले. आज समाजातील प्रत्येक क्षेत्रात स्त्रीला स्वत:ला पूर्णपणे झोकून देणाऱ्या स्त्रीची प्रगती दिवसेंदिवस गतीमान होऊन देशाच्या प्रमुख पदावर स्त्री विराजमान झाली. निसर्गाने अबला बनविलेल्या स्त्रीने आपली शेतीपासून अवकाशपर्यंत प्रगती केली. स्त्री पुरुषाच्या बरोबरीने समाजात वावरते. पण स्त्री खऱ्या अर्थाने मुक्त झाली का? स्त्रीने आज जागे व्हावे व प्रचलित कर्मठ समाजबंध झुंगारून आपल्या स्त्रीमुक्तीचा विचार करावा. स्त्री मुक्ती म्हणजे काय? हे प्रथम जाणावे. पँट, शर्ट घालून अवेळी घराबाहेर पडणे किंवा घरी येणे म्हणजे स्त्रीमुक्ती नव्हे. शिक्षणाच्या नावाखाली गैर मार्गाने जाणे नव्हे.

आधुनिकतेच्या नावाखाली जुन्या वयस्क व्यक्तींचा अपमान करून कुटुंब स्वास्थ्य, प्रेम बिघडवून पार्ट्या, सभा करणे म्हणजे स्त्रीमुक्ती नव्हे. स्त्री मुक्ती म्हणजे नवीन विचार, नवे कल्पना, आदर्श ज्या पासून पुढे जाणे. शिक्षणाबरोबर विनय, संस्कार व संस्कृती यांची जोपासना करून अंधश्रध्दा झुगारून नवीन विचार स्वीकारणे म्हणजे स्त्री मुक्ती. समाजात स्त्रियांना आत्महत्येला सामोरे जावे लागते हे का? ही बाब गंभीर नाही का? समस्यांवर उपायोजना करून त्यातून बाहेर पडण्याचे प्रयत्न केले पाहिजे. यासाठी समाज व आई–वडिल यांचे सहकार्य मोलाचे ठरते.

आजची स्त्री सक्षम बनली पाहिजे. शिक्षणाबरोबरच नवीन विचारधारा घेऊन स्त्रीने मनाने व शरीराने सुदृढ होणे आवश्यक आहे. कारण आजच्या स्त्रीला वाचविण्यासाठी कोणताही कृष्ण येणार नाही, कारण हे राज्य आहे. अधर्माचे. आज सैराट मधील आर्चीची पुनरावृत्ती होऊ नये. यासाठी शिक्षणाची, विज्ञानाची, तंत्रज्ञानाची, कास धरून उत्तरोत्तर प्रगती करणे गरजेचे आहे. नाहीतर पुन्हा रावणाचे राज्य होईल. तिथे असेल फक्त पैशासाठी, सत्तेसाठी व्यभिचार, अत्याचार, शोषण आणि या सर्वात स्त्री भरडली जाईल.

आज स्त्री सक्षम बनत आहे. आज आदर्श पिढी घडवायची असेल, तर त्यासाठी स्वत:पासून सुरवात करा. समाज मुलीला जन्माला घालू इच्छित नाही, आणि जन्माला घातलेच तर तिला दुय्यम स्थान दिले जाते. परिणाम स्वरूप मुलगा भविष्यात आई–वडिलांचे प्राण घेण्यास मागे पुढे पहात नाही, तेव्हा मुलांना दोष देऊ नका कारण– **'मुल म्हणजे मातीचा गोळा आकार द्यावा तशी मूर्ती घडते !'**

– कु. निर्गुणा राऊत

बी.कॉम. – १

विमा ऑनलाईन घ्यावा की एजंटकडून ?

आरोग्य विमा प्रत्येकासाठी नुसता आवश्यकच नाही, तर अत्यावश्यक आहे, ते आता जवळपास सर्वांनाच माहित झाले आहे पण आरोग्यविमा घेताना अनेकांना प्रश्न पडतो तो आरोग्य विमा ऑनलाईन घ्यावा की ऑफलाईन? म्हणजे इंटरनेटचा उपयोग करून आपली आपणच पॉलिसी काढावी की ऑफलाईन म्हणजे एजंटच्या मदतीने पॉलिसी काढावी ? दोन्ही गोष्टींचे काही फायदे आहेत आणि तोटे आहेत. विशेषत: ज्यांना संगणक, आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर फारसा करता येत नाही त्यांच्यासाठी ज्यांचा आपल्या एजंटवर भरवसा आहे, आपल्याला कोणता आरोग्य विमा आवश्यक आहे, त्यात कोणकोणते आजार समाविष्ट आहेत, आदी गोष्टी जो खात्रीने आपल्यावतीने सांगू शकतो, तसेच विमा घेताना, त्यातल्या अटी–शर्ती आपल्याला नीट समजत नसल्यास, त्यांच्यासाठी एजंटकडून आरोग्य–विमा घेतलेला चांगला, पण ऑनलाईन विमा घेण्यातले फायदे जास्त आहेत, कसे ते पहा.....

१) किंमत –

एजंटकडून आरोग्यविमा काढण्यापेक्षा ऑनलाईन काढल्यास तो स्वस्त पडतो. ऑफलाईन म्हणजेच एजंटकडून काढलेला विमा थोडा महागात पडतो. कारण त्यात एजंटचे कमिशनही समाविष्ट असते.

२) किचकट कागदपत्रांची पूर्तता –

ऑनलाईन विमा काढण्याची प्रक्रिया तुलनेने खूपच सोपी आहे आणि कागपत्रांचे जंजाळ बाळगण्याची, जमा करण्याची फार कटकटही यात नाही. ऑफलाईन विमा काढताना मात्र अनेक कागदपत्रांची पूर्तता तुम्हाला करावी लागते.

३) पारदर्शकता –

ऑनलाईन विमा घेताना सर्व बाबी तुम्हाला तपासून घेता येतात. कंपन्यांच्या वेबसाईटवरून खात्रीशीर आणि बारिक सारिक गोष्टी तुम्हाला मिळू शकते. कंपनी कशी आहे, त्यांचा क्लेम सेटलमेंट रेश्यो कसा आहे, या साऱ्या बाबी तपासून आपल्याला योग्य निर्णय घेता येतो.

४) लवचिकता –

विमाधारक म्हणून कोणतही पॉलिसी आपल्याला आवश्यक आहे, त्यानुसार योग्य ती पॉलिसी आपण निवडू शकतो. पॉलिसीचे वेगवेगळे प्रकारही आपल्याला पहायला मिळू शकतात. त्यामुळे निर्णय घेणे सोपे होते.

५) तुलना –

अनेक कंपन्यांच्या वेगवेगळ्या पॉलिसीज असतात. त्यात चांगली कोणती, कोणाचा प्रिमियम कमी असूनही फायदे जास्त आहेत, हे बसल्या जागी आपल्याला पडताळून पाहता येते.

आरोग्य विमा घेताय ? हे 'रायडर्स' जरूर घ्या !

आता पोटाला चिमटा बसला, पैसे 'वाया' गेले तरी चालतील. पण आरोग्य विम्याची पॉलिसी प्रत्येकानं जरूर

काढावी, असा सल्ला अनेक तज्ञ देतात, कारण आपल्या 'जिवंतपणी' आणि आपल्या अडचणीच्या काळात त्याचाच आधार असतो. अनेकांना अनुभव असतो की आजार, दुखापत झाल्यावर आरोग्यविमा अपूरा पडतो. यासाठी तुमची पॉलिसी असली तरीही, काही काळानंतर त्यात वाढ करणं किंवा 'हेल्थ इन्शुरन्स रायडर्स' वाढवून घेण केव्हाही फायद्याच ठरतं. त्यासाठी तुम्हाला नवीन पॉलिसी घेण्याची गरज नसते. त्याच पॉलिसीमध्ये आणखी थोडे पैसे घालून, बरेच अतिरिक्त फायदे मिळवता येऊ शकतात. 'रायडर' हा एक प्रकारचा 'ॲड–ऑन' आहे. जो तुम्हाला अतिरिक्त पैसे देऊन बरीच जास्त सुरक्षितता आणि फायदे प्रदान करतो –

१) अतिरिक्त रक्कम भरून 'क्रिटिकल इलनेस रायडर' घेतला, तर गंभीर आजाराचे निदान झाल्यास एकरकमी रक्कम मिळू शकते. आणि पॉलिसीधारक जितक्या दिवस हॉस्पिटलमध्ये असेल, तितके दिवस त्याला दैनिक भत्ता मिळू शकतो.

२) हॉस्पिटलमध्ये दाखल होणे म्हणजे रूग्ण कामावर जाऊ न शकणे. 'ॲडिशनल–रायडर' घेतला असल्यास हे नुकसान भरून निघते आणि पॉलिसीधारक जितक्या दिवस हॉस्पिटल मध्ये असेल, तितके दिवस त्याला दैनिक भत्ता मिळू शकतो.

३) जवळपास प्रत्येक मेडिक्लेम पॉलिसीमध्ये तुम्ही रुग्णालयाता दाखल झाल्यास काही मर्यादेपेक्षा खोलीचे भाडे मिळते. बऱ्याचदा ही रक्कम अपुरी पडते, त्यासाठी 'ॲडिशनल–रायडर' घेतला तर हे पैसे वाचवू शकते.

४) आपल्या आरोग्य – विम्यात अनेकदा कोरोनासारख्या नव्या आजारांमध्ये लागणाऱ्या वस्तूंचा समावेश नसतो. पण 'रायडर' घेतलेला असल्यास हातमोजे, पीपीई किटस्, शस्त्रक्रियेसाठी लागणाऱ्या वस्तू इ. गोष्टीचाही त्यात समावेश होतो.

५) पॉलिसी वर्षात जर तुम्ही क्लेम केला नाही, तर नॉन–क्लेम–बोनस चा (एनसीबी) लाभ तुम्हाला मिळू शकतो, पण तुम्ही 'एनसीबी–रायडर' घेतला असल्यास तुम्ही क्लेम केला, तरीही तुम्हाला बोनस मिळू शकतो.

कु. राऊत निर्गुणा सुरेश

बी.कॉम. – १

विनोद

गण्या : काल तुझा मूड ऑफ का होता माझ्याशी बोलताना आणि आज एकदम मूडमध्ये

मन्या : काल यार बायकोने वीस हजार साड्यांवर उडवलेत.

गण्या : मग आज मूड ऑन का ?

मन्या : आज त्या साड्या घेऊन तुझ्या बायकोला दाखवायला गेलीय.

मुलगी जन्माला आली

आज आपला समाज इतका पुढे गेलेला आहे पण बऱ्याच ठिकाणे आपण बघतो की मुलगी जन्माला आली की नाक मुरडली जातात. आणि मुलगा जन्माला आला की पेढे वाटले जातात. सर्वांना अपेक्षा असते की आपल्याला एक तरी मुलगा हवा मुलगी नसेल तर चालेल पण मुलगा हवा वंशाला दिवा हवा पणती नसेल तर काही हरकत नाही असा सर्वांचा आग्रह असतो.

पहिली मुलगी झाली की दुसरा मुलगा पाहिजे अशी अपेक्षा केली जाते. आणि मग गर्भ धारण केला जातो. पण जर पहिला मुलगा झाला तर मुलीची अपेक्षा केली जात नाही मुलगीही आज ही आपल्या समाजावर ओझे समजले जाते. ही आपल्या समाजाशी शोकांतिका आहे. आपल्या मृत्युनंतर जसे आपले दोष सोडवण्यासाठी आपल्याला एक मुलगा असला पाहिजे ही समजूत आहे.

असे म्हणतात की मुलगी आली म्हणजे लक्ष्मी आली. तर मुलगी लक्ष्मीच्या पावलांनी घरात येते. मुलगी आली घरात सुखसमृध्दी येते व घरातील वातावरण लगेच बदलते. जे प्रेम मुलीकडून आई–वडिलांना मिळते ते प्रेम मुलाकडून कधीच मिळू शकत नाही. अशी गोंडस लाडकी लेख सर्वाच्या घरी नक्की असावी.

त्याप्रमाणे आपण एका मुलीला तिच्या वडिलांकडून कन्यादान करून आपल्या घरात आणतो हे कन्यादान परतफेड करण्यासाठी काय करावे लागते आणि कन्यादान करण्यासाठी मुलगी असायला हवी. आज माझ्यासारख्या कितीतरी अभागी कळ्या या जन्म घेण्याआधीच नष्ट होतात. खुडल्या जातात. आईच्या उदरातून दिसामाजी वाढत असताना सुंदर स्वप्नं रंगवत असतात आपल्या माता–पित्यांना पाहण्याची ओढ त्यांना असते. पण केवळ तो मासाचा गोळा मुलगी आहे म्हणून नाकारला जातो. केवढं हे दुर्दैव!

आई आहे म्हणून जन्म आहे. एकटा पुरुष बाळाला जन्म देऊ शकेल? जन्माला आल्यानंतरही मुलीची पखड थांबेल असं नाही. जन्म देणारी आईच जर डावं–उजंव करू लागली तर...? मुलगा वंशाचा दिवा असेल आणि मुलगी समईतील वात. दोन्ही घरे उजळवणारी. असा का विचार करत नाहीत लोक?

आज प्रत्येक क्षेत्रात स्त्रियांनी स्वत:ची वेगळी ओळख निर्माण केली आहे. गर्भलिंग चाचणीवर बंदी असतानाही मुलींची संख्या मुलांपेक्षा कमीच आहे. मी नशीबवान म्हणून मला तुमच्या पदरी जन्म मिळाला. किती आनंदानं तुम्ही माझं स्वागत केलत. सगळ्याच मुलीचं असं स्वागत का बर होत नाही? जन्माला आली तरी स्वागत होत नाही कन्या आहे म्हणून आनंदही होत नाही.

– कु. मुस्कान अन्सारी

बी.कॉम.–३

संघर्ष

सर्व सुख–सुविधायुक्त जीवन जगावे अशी प्रत्येक मनुष्याची ईच्छा असते. त्यासाठी मनुष्य हा प्रयत्नशील ही असतो आणि हा प्रयत्न असतो संपन्न जीवन जगण्यासाठीचा. जीवनाचा एक भाग हा संघर्ष असतो. कारण, सुखी जीवन जगण्यासाठी व मनुष्य लक्ष्य पूर्ण करण्यासाठी संघर्ष हा गरजेचा आहे. कारण यानेच तर मनुष्याचा विकास होत आला आहे. मनुष्य इतिहास पाहिला तर, अश्मयुगीन काळात मनुष्याला अन्नासाठी शिकार करावी लागे व ती शिकार मिळेल न मिळेल याची साशंकता असतानाही मनुष्य प्रयत्न करत राहायचा, राजा–महाराजांच्या काळात सैनिक युध्दाची पर्वा न करता लढत रहायचा आणि आजसारख्या काळात कोरोना संसर्गाशी प्रतिकार करणाऱ्या मनुष्याचा संघर्ष हा जवान, पोलिस, डॉक्टर अशा जबाबदार व्यक्तींसारखाच आहे.

संघर्ष शब्द हा जरी छोटा असला तरी तो जीवनाचा मोठा भाग आहे किंवा जीवनाचा अर्थच संघर्ष असे म्हणता येईल. पूर्ण जीवनात उतार चढावांचा अनुभव येतो. चांगले वाईट याचे ज्ञान होते, सक्रिय राहणे व वेळेची किंमत कळते. संघर्ष हा पृथ्वीतलावरील प्रत्येक सजीवाचा भाग आहे. प्राण्यांना आत्मरक्षणासाठी, मनुष्याला यश संपादन करण्यासाठी संघर्ष सुरुच असतो. आयुष्यात भरपूर धन कमावण्यासाठी वडिलांना संघर्ष करावा लागतो तर मुलाला हे धन वाचवण्यासाठी संघर्ष करावा लागतो. नोकराला मालकाच्या अत्याचाराविरूध्द तर मालकाला नोकराकडून काम करवून घेण्यासाठी संघर्ष करावा लागतो.

संघर्ष हा प्रत्येकाच्या आयुष्यात असतो. जे जीवन संघर्षविरहित आहे. असे जीवन हे अयशस्वी व अडचणींना पाठ फिरवल्यासारखे होईल. एकाने म्हटले आहे, 'जंगला–जंगलात कस्तुरीच्या शोधात फिरणाऱ्या हरिणाला कोणी सांगावे की, कस्तुरी तू सोबत घेऊन फिरतोयस'. जीवनात प्रयत्नाला, संघर्षाला स्थान आहे. कोणी आपल्या बुध्दीने यशस्वी, कोणी आपल्या वाक्चातुर्याने तर कोणी ध्येय प्राप्तीसाठी मेहनत करतो. म्हणून प्रत्येकाला संघर्ष हा सारखाच आहे असे नाही.

– श्री. शुभम बमनळ्ळी

बी.एस्सी. भाग – ३

माझ्या आयुष्यातील पहिली स्पर्धा

माझ्या आयुष्यातील लहानपणापासूनची पहिली स्पर्धा म्हणजे माझ्या कॉलेज मधली Quiz Compition (प्रश्नमंजुषा) स्पर्धा. मी कधीच कल्पना केली नव्हती की मी या स्पर्धेत भाग घेईन. कारण मला या स्पर्धेबाबत काहीच माहिती नव्हती. परंतु जेव्हा माझ्या शिक्षकांनी ही स्पर्धा काय असते, कशी असते, कशा प्रकारे प्रश्न विचारतात याची कल्पना दिली तेव्हा मनापासून वाटलं की, आपण या स्पर्धेत भाग घ्यावा अशी इच्छा मनात निर्माण झाली आणि मी त्या स्पर्धेसाठी माझं नाव देखील नोंदविले.

मी त्या स्पर्धेसाठी काही जाहिरातींचा अभ्यास केला. मोबाईलवर काही कंपन्याच्या लोगो आणि काही विशिष्ट कंपन्याच्या चिन्हांचा अभ्यास करावा लागला. आधी स्पर्धेच्या सुरुवातीस कोणाला कितपत येतं हे कळण्यासाठी आदी टप्प्याटप्प्याने सर्वांना प्रश्न विचारले मी उत्तर दिले. माझी निवड ही झाली. माझी निवड ही मॅनेजमेंट या टीम मध्ये झाली. निवड झाली मी त्या खुर्चीवर जाऊन बसले आणि नंतर बी.ए–३ च्या विद्यार्थ्यांची निवड झाली.

स्पर्धेची सुरुवात झाली. पहिली फेरी होती. कंपनीच्या टॅगलाईन संदर्भात होती. दुसरी फेरी जनरल नॉलेज सारखे प्रश्न होते. तिसरी फेरी ही काही मोठ्या विशिष्ट कंपन्यांच्या लोगोची होती. आणि चौथी आणि सगळ्यात शेवटची फेरी म्हणजे सरप्राईज राऊंड होता. आम्हा सगळ्यांना वेगवेगळा टास्क दिला होता. टीम इकोनॉमिक्स ला बॉडीलोशनची जाहिरात करायला सांगितली होती. टीम इन्शुरन्सला कोल्ड्रींकची जाहिरात करायला सांगितली. टीम अकाऊंटंटला गॉगलजी जाहिरात करायला सांगितली होती. आणि टीम मॅनेजमेंटला म्हणजे आमच्या टीमला विमा कंपनी एक बँकची जाहिरात करायला सांगितले होते. सगळ्यांच्या टास्क ह्या आपण टी.व्ही. मध्ये बघतो. थोडी फार आयडीया लगेच सुचते. परंतु आम्हाला काहीच सुचत नव्हतं की बँकेचं किंवा विमा कंपनी विषयी जाहिरात कशी करावी. जाहिरात करणे ही काय सोपी गोष्ट नाही. आधी आम्हाला विमा कंपनीचा नाव ठरवाव लागलं. कारण अटी अश्या होत्या की अश्या कंपनीची निवड करा की, ज्याच नाव जगात अद्याप कुठेही नाही. आणि कसं बसं नाव सुचलं आणि नाव सुचणं पुरेस नाही. त्यासाठी आकर्षक अशी टॅगलाईन (चारोळी) करावी लागणार होती. १० मिनिटानंतर आम्ही ऑडीटोरीम रूम मध्ये केलो आणि स्पर्धेला सुरुवात झाली.

पहिली जाहिरात ही अकाऊंटच्या टीम ने केली नंतर आमची टीम ने जाहिरात केली. त्यानंतर इन्शुरन्स नंतर इकोनॉमिक्स टीम ने जाहिरात सादर केली. हे सगळं झालं. अखेर शेवट आला. हा निकालाचा निकाल म्हणजे सगळ्यांच्या मनात एक धागधूग असते. तशी माझ्या ही मनात थोडीशी धागधूग होतीच. आमच्या टीमचा पहिला क्रमांक आला. तेव्हाचा आनंद गगनात मावेनासा होता. मला इतका आनंद झाला की मी ते शब्दांत मांडू शकत नाही. मला वाटलं नव्हतं की माझं या सिलेक्शन झालं आणि माझा पहिला नंबर देखील आला. तेव्हा एक अजब अशी एक सकारात्मक इच्छा मनामध्ये खुलू लागली. आपण काहीतरी करू शकतो. आपल्याला देखील आपल्या आयुष्यात काहीतरी नवीन करण्याची उमेद मनात निर्माण झाली.

तेव्हा मी माझ्या मनात एक निश्चय केला की मला कोणतीही गोष्ट येणार नाही म्हणून गप्प बसायच नाही. प्रयत्न करत राहायचं यश हे नक्कीच मिळणार. कोणती पण गोष्ट करण्यासाठी मागे सरायच नाही. कारणं म्हणतात प्रयत्ने वाळूचे कण रगडता तेलही गळे. प्रयत्न सातत्याने केल्यावर यश हे नक्कीच मिळेल. प्रयत्नांर्थी परमेश्वर!

– कु. अविधानम्माश्री राजेंद्र शिंपी
बी.कॉम –१

भारतीय संस्कृती : एक महान सभ्यता

''भारतीय संस्कृती जीवन की विधी है,
संस्कारों से पोषित बहुमूल्य निधी है।''

भारत । एक महान सभ्यता, जहा मिट्टी भी सोना है और हर भारतीय के दिलों के दरवाजे हर मेहमान के लिए खुले है। ऐसी ही है भारतीय संस्कृती की पहचान ।

भारत विविधताओं का देश है जहा हर धर्म, जाती, विभिन्न संस्कृती और अलग–अलग विचारधाराओंके लोगों का समावेश है। 'अनेकता मे ही एकता' का यहाँ निवास होता है। सुसंस्कृत भारत का राष्ट्रगान ''जन–गन–मन'' जो की रबिन्द्रनाथ टागोर जी ने देश की संस्कृती और उनके मूल्यों को उजागर करते हुए लिखा है। हमारे पूर्वजों को कई परिस्थितियां और चुनौतियों का सामना करना पडा लेकिन किसी विदेशी मे इतनी हिम्मत न हुई की भारत की बुनियाद को हिला सके।

भारत में हर संस्कृती के लोग रहते है और सब तरीके के लोगों के अलग–अलग त्योहार यहाँ मनाये जाते है। भारत में २९ राज्य और ८ केंद्रशासित प्रदेश है। सभी राज्यों में अलग भाषाएँ बोलने वाले लोग निवास करते है। सभी राज्यों का अपना एक विचित्र, अद्‌भुत और खुबसुरत इतिहास और रहस्यमयी संस्कृती है। सभी राज्यों के अपने रिती–रिवाज और परम्पराये है। भारत मे बच्चों को गणित और विज्ञान के साथ नैतिक मूल्य और शिष्टाचार का पाठ पढाते है। भारतीय संस्कृती में भाईचार, सम्मान, आदर, मनुष्य की सोच और उसके गुणों को प्राथमिकता दी जाती है। यहाँ लोग विनम्रता पूर्वक वार्तालाप करने और 'अतिथी देवो भव:' की परंपरा को श्रध्दा के साथ निभाते है। इसिलिए हम भारतीय 'सारे जहाँ से अच्छा, हिंदुस्तान हमारा' यह काव्यपंक्तीयाँ शान से कहते है।

भारतीय संस्कृती विश्व की सबसे पौराणिक संस्कृती है। भारत में कई महाराजाओं ने राज किया और सबने अपनी परम्पराये और रीती–रिवाजों का गहन छाप छोडा, सिंधु घाटी की सभ्यताएँ इसका विशेष उदाहरण है। भारत की राष्ट्रीय भाषा हिंदी है, २२ अधिकाधिक भाषा और ४०० से ज्यादा अन्य भाषाएँ यहाँ बोली जाती है। यहाँ ५००० साल पुराने हिंदु धर्म के साथ सिख, जैन, इस्लाम, बौध्द आदी धर्मों को उचित स्थान दिया है। फिर भी भारत एक 'धर्मनिरपेक्ष' राष्ट्र है।

भारतीय संस्कृती अपने मशहूर साहित्य, कला और शास्त्र के लिए विश्व में अव्वल स्थान पर है। साथ ही यहाँ के ४ वेद, महाभारत, रामायण, आदी ग्रंथ मनुष्य के जीवन को समृध्द बनाते है। सभ्यता और संस्कृती मे फर्क है; परंतु भारत मे य एक दुसरे से जुडे है। जैसे एक माला में विभिन्न प्रकार के फूल, विभिन्न सुगंध के साथ एक साथ ही विराजमान रहते है और माला की शोभा बढाते है। उसी प्रकार यह संस्कृती भारत को कई प्रतिशत ज्यादा गौरवान्वित करती है। भारत में कही कलकत्ते के रसगुल्ले, तो दक्षिण में इडली, सांबार, पंजाब मे मक्के की रोटी और महाराष्ट्र की पुरणपोली, इत्यादी अनगिनत भांति के लज्जतदार पक्वान्न हमारी संस्कृती को अधिकाधिक सौन्दर्यपूर्ण बनाते है।

भारत को महान राष्ट्र बनाने में यहा के लाखों क्रांतिकारीयों ने अपने प्राणों की आहूती चढा दी, अपना जीवन त्याग दिया। इस महान भारतीय सभ्यता के सम्मान में एक देशभक्त, भारत के पूर्व प्रधानमंत्री स्वर्गवासी अटल बिहारी बाजपेयी जी ने कहा था –

''भारत कोई भूमि का टुकडा नही, एक जिताजागता राष्ट्रपुरुष है।
यह वंदन की धरती है, अभिनंदन की धरती है।
यह अर्पन की भूमि है, समर्पण की भूमि है। इसकी नदी–नदी हमारे लिए गंगा है,
इसका कंकर–कंकर हमारे लिए शंकर है।''

हम जियेंगे तो भारत के लिए, मरेंगे तो इस भारत के ही लिए। और मरने के बाद भी गंगा में बेहती हमारी अस्तियों को कान लगाकर सुनोगे तो एक ही गुंज उठेगी 'भारत माता की जय।'.....''

बदलते वक्त के साथ–साथ भारतीय संस्कृती में कुछ परिवर्तन आएँ है। लोगों के जीवन में संस्कृती और सभ्यता में नएँ मूल्यों का समावेश हुआ है। हम सभी भारतियों का कर्तव्य है की हम उसकी नीव बनाये रखे और अपने नैतिक और मानवीय मूल्यों से शांती प्रस्थापित करे। एक सच्चे राष्ट्रभक्त की तरह अपने राष्ट्र और राष्ट्रीय संस्कृती को आनेवाले युवा वर्ग तक पहुँचाएँ और भविष्य मे भारत को विश्व मे विकसित बनाए।

जय हिंद !......

– श्री. यश महादेव चव्हाण
बी.ए. भाग–२

Quotes

I want to be "EFFECTIVE"
Not "FAMOUS"

*

"Are You Free
Tomorrow ?"
No. I'm Expensive

*

You Never
Lose In
Business

*

You Either
Win or Learn.

Silence Isn't Empty
It is full of Answers.

*

"Don't Take my kindness
as a sign of weakness"

*

In the past, people were born roayl
Nowdays, royalty comes
from what you do.

साधं सोपं आयुष्य...
साधं सोपं जगायचं...

हसावंसं वाटलं तर हसायचं
रडावंस वाटलं तर रडायचं
बदलत्या जगासोबत
आपणही थोडं बदलायचं

झोप आली की झोपायंच
जाग आली की उठायचं
पुर्ण करता येईल असं
स्वप्न मात्र बघायचं

सोप्या सुटणाऱ्या या कोड्याला
अवघड का बर म्हणायचं ?
साधं सोप आयुष्य
साध सोप जगायचं

– कु. लक्ष्मी कुंभार
बी.कॉम.–१

*

या धनगर्द जंगलात तुम्ही, आम्ही नाही....
सगळेच अडकलेत
फक्त लपवत आहेत प्रत्येकजण
हसण्यामागील दुःख
मेकअप खालचा, सुरुकूती चेहरा,
शोधत आहेत, आनंदाचे कारण
नटलेल्या या साम्राज्यात
कोणीच परिपूर्ण किंवा वेगळा नाही
फक्त अहंकार...... म्हणून
दुरावत आहेत नाती.....
न प्रेम आहे ना आपूलकी......

– रुचाली बिराजदार
बीए–१

*

उंबरठा

ओलांडू कसा हा उंबरठा
टाकू कसे, पुढचे पाऊल
जाणून देखील अजानपणे का वावरु
दुःख होत असताना, आनंद कसा दाखवू?
डोळ्यात पाणी येत असताना, स्मित हास्य
कसे करू जन्म देणाऱ्या बाबांना सोडून
अनोळख्या व्यक्तीला सोबती कसे बनवू
आईने केलेले प्रेम, दिलेला सहवास कसा विसरू....
एक रित म्हणू की परंपरा म्हणू, नाही म्हणताना,
का सगळं करू? मनात नसताना, प्रेम कसे देऊ
संस्कार म्हणून नीट वागू का? प्रत्येक मुलगी
हे करते म्हणून.... करू..... सांगा ना,
कसा ओलांडू हा उंबरठा,
कसे टाकू पुढचे पाऊल....

– रुचाली बिराजदार
बीए–१

*

चलती रहूँगी, बढती रहूँगी
एक दिन खूदको साबित करके रहुँगी
कोई आगे न पीछे
सबके साथ दौडती रहुगी
आशा है, मुझ मे, जो
मे एक दिन खुदको साबित
कर दिखाऊंगी
उड्डान पंखो ने लेली
अब ना रूँकूगी
सिर्फ
चलती रहुँगी, बढती रहुँगी

– रुचाली बिराजदार
बीए–१

*

BIOTALENT

प्रवास आयुष्याचा

आमचं आयुष्य रानावनात भुंग्यासारखं झिंगत जातं
कधी सुख, कधी दु:खफुलांवर, विविध छटांनी रंगत जात !

छोट्या या आयुष्यात
खूप काही हवं बसतं
पण जे पाहिजे, पण नेमकं तेच मिळत नसतं
असंख्य चांदण्यानी भरूनसुध्दा
आपलं आभाळ मात्र रिकामं असतं

आयुष्याच्या प्रत्येक वळणावर
आपल्याला सर्वच मिळत गेल असतं
त्या माणसाची 'गमवायची' भीती आणि
मिळवायची किंमत कळाली नसती
प्रवास हा अनुभव व आठवणींचा खजिना असतो.

आयुष्यभर सोबत असून ही
जवळ कधी बसत नाही
हरवला तो आप-आपसातला
जिव्हाळ्याचा आनंद
अर्ध्यावरच थांबलेला आहे, हा जीवन प्रवास

अजून ही वेळ आहे
थोडं तरी जगून घ्या
सुंदर अशा जगण्याला
डोळे भरून बघून घ्या !

- ऐश्वर्या शिंदे
बी.कॉम - १

*

माणूस कसा जगतो

मनुष्य पैसे कमविण्यासाठी
आरोग्य गमवतो.
आरोग्य परत मिळविण्यासाठी
सर्वस्व गमवतो.
तो भविष्याच्या काळजीत
वर्तमानही गमवतो.
त्यामुळे तो वर्तनामातही जगत नाही.
आणि कधी भविष्यातही जगत नाही.
तो असा जगतो की,
कधी मरणार नाही आणि,
असा मरतो की, कधी जगलाच नाही.

- कु. दिपा होळकर
बी.ए. - १

*

Quotes

love me? Great
Hate me ? Even Better.
Don't know me ?
Don't Jude me !!

*

I am what I am
I will never try to be
Someone else

*

I will win
May be not immediately
But Absolutely
And Definitely

BIOTALENT

आपले कोणास म्हणावे

आपले कोणास म्हणावे...?
कोण आहेत हे आपले...?

जेव्हा आपण सुखात असतो तेव्हा
आनंदात सहभागी होवून गोडवा वाढविणारे
की मिठाचा खडा टाकून पाहत राहणारे
कोण आहे आपले...?

जेव्हा आपण दुःखात असतो तेव्हा
आपली दुःख वाटून घेवू इच्छिणारे,
की त्यात दुःखाने आनंद गगनात न मावणारे....
कोण म्हणावे आपले...?

जेव्हा आपल्याला मदतीची गरज असते तेव्हा
मदतीसाठी धावून येणारे,
की मिळेल ती पळवाट काढून पळून जाणारे...
कोण म्हणावे आपले...??

आपल्या तोंडावर गोड आणि पाठी कडू बोलणारे...
की तोंडावर कडक पण पाठी चांगल बोलणारे..
कोण म्हणावे आपले...?

रक्ताच्या नात्याने कर्तव्य पार न पडणारे...
की नात्यातले नसूनही कधीच साथ न सोडणारे...
कोण आहे आपले...??

मृत्युनंतर देहाग्नी देणारे....
की जळणारा देह पाहून निघून जाणारे...
कोण आहे आपले...??
कोणास म्हणावे आपले...??

– कु. लक्ष्मी कुंभार
बी.कॉम.–१

*

My Best Friend

I'm not sure when it happened
But I'm very glad it did
You came into my life when
I really needed a friend.

The more I get to know you
The more I know myself
And this is why I'm thankful
For you are just yourself.

You and I are different
And in many ways the same
Your good ear, compassionate heart
will always find you fame.

I promise to always be here
Forever and to the end
You are the true defination of
My Very Best Friend !!

- Miss. Nirguna Raut
B.Com - I

*

Flowers in the Garden

There's a garden in a special town,
Belongs to a special one.
They had many lilies with roses,
But they can't find and figure it out,
Somehow they found something they don't see,
A flower that can be special as it be,
Unknown colour, they stay,
Wishing they could stay,
In the Garden of flowers,
With that special kind, they finds,
Wishing they could keep,
Unknown with the lilies and roses.

- Shri. Pranav Jadhav
B.Com - I

Emerging Biotechnology In Space

Challenge to researchers.

"As human beings, we have a constant supply of oxygen. We need constant access to nutritious food, clean water, and a safe and clean waste disposal system." says Italian austronaut Samantha Cristoforetti.

"But what happen if human beings want to travel further into deep space, far away from Earth, where we cannot rely on a constant resupply ?", She asks.

"To be able to survive a long term mission you need to transport a lot of water, a lot of food, and a lot of oxygen", says Christophe Lasseur, R&D Coordinator at the European Space Agency (ESA)

"Following prolonged space missions, muscle and bone wasting, inflammatory reactions, and damage resulting from radiation are considered among the major challenges and threats imposed on austronuts," said Arik Eisenkraft, Director of Homeland Defence Projects at Pluristem, on Israeli Biotech company.

"We're going to be sending more mass and more people into space than ever before," said Richard Barker, a researcher at the University of Wisconsin - Madison. "We're able to grow food for them in orbit, that will make the exploration of the space Environment more sustainable and accessible to more people."

Abstract

As we prepare for long-distance space travel and life on Mars, biotechnology will be essential to make spaceships no longer dependent on farth's constant supply. Is recycles most of its water collecting it from the air and from astronaut urine? The station can also produce some of its oxygen from water. However, it still needs a constant supply of oxygen, water, food and medical supplies from Earth to keep astronauts alive. All around the world, scientists are working hard to address these challenges.

How ??? with Biotechnology.

Programme's core objective includes :

* Discovering how bilological system respond, a climate and adapt to the space environment.
* Developing integrated physiological models for biology in space.
* Identifying the underlying mechanisms and networks that govern biological processes in the space environment.
* Promoting open science through the genelab data system and life science Data Archieve.
* Developing cutting edge biological technologies to felicitate space flight research.
* Developing mechanistic understanding to support human health in space.
* Enabling the transfer of knowledge and technology to the understanding of life on Earth.

Keeping Astronauts Healthy.

As we start taking on longer space missions, we need to confront the effects that life away form Earth has on the human body. It is well known that Zero gravity makes the muscles and

bones of the
strongest astronauts grow weak in just six months.

To prevent that, astranauts keep active while in orbit. But they are still at risk of bone and muscle injuries upon their return. In order to travel further into space, spaceships will need to be equipped to heal their crew.

Pleuristem develops treatments based on placental cells to treat a wide range of diseases. The company is collabroating with NASA to test these cells therapies as a treatment for the medical conditions caused by space travel, starting with studing the tratment can prevent damage in animals living in low gravity conditions.

Growing food in orbits.

Currently, the ISS relies completely on Earth supplies for food, growing our own food will be necessary to sustain long distance space travel.
Barker is collaborating with several NASA projets that have sent and grow vegetables in space missions. In particular, he is studing how plants behave under the 'stress of space life'.

Producing clean oxygen and water.

Christopher Lasseur lead on ESA project called MELISSA, investigating how to produce and recycle oxygen, water, in space mission using biology. "We have done some flight experiments on the space station and demonstrated that we can grow alage and recycle CO_2 in to O_2", he told.

The crew relies on regular water shipment from Eath. "Water is a precious resource in space, as every crew member uses 4 to 6 litres per day and it costs $. 50,000 per kilo to launch," Said Thomas Anderson, CEO of the Danish Aerospace Company (DAC)

To infinity and beyond

"The final goal is to be as independent as possible, to be able to stay for a long time in space without depending on supplies from Earth", said Lasseur, "But achieving this goal will be progressive."

"It's at a really exciting location because it is outside of the Earth's Van Allen belt. That's the protective magnetic spnere that shilds us from cosmic rays and the sun's solar winds", said Barker. On this station, NASA plans to build a space garden that will test how life copes without protection of the Earth's magnetic field.

Concluding ....,

What seems evident is that there is no stopping human from travelling father into space. Biotechnology seems to be the solution needed to meet all the needs of long term space missions' and finally turn science fiction into science fact.

- Miss. Nellagi Anusha Siddharth
B.Sc. - II

PLANT - SETS

Why Plants Make You Happy ?

Plants are more than just decoration. They make our lives brighter simply by being in a room with us, whether clustered on window sills, congregated in corners or suspended from ceilings in hanging baskets. Their presence is the rapeutic and adds color and texture to otherwise lifeless indoor spaces research shows this helps us to refocus our energy and better manage stress.

The practice of collecting and caring for indoor plants is increasingly popular, but there's nothing new about the human impulse to keep houseplants. What is new is the science that finally confirms what we already knew : Plants make our lives happier and our minds healthier.

Plants Therapy Is Real Thing

Our predisposition to love plants has a name Biophilia. It's defined as our tendency to prefer natural environments as a result of evolution, Research shows that because we have such a strong positive association with plants, their absence in our lives can actually cause physical and mental stress.

Today, people spend more time inside of buildings that ever before, especially in Urban areas, which drastically reduces our interactions with nature, including open skies, fresh air, and lash greenery, with limited access to forests, gardens and even backyards, our only means of spending quality time in nature requires special visits to parks and beaches or day trips outside of the city.

Why Indoor Plants Captivate us

Keeping lush houseplants, erecting moss - covered 'living walls' and framing in glass panoramic views of the world outside makes as important difference to our mental, emotional and physical well being.

A 2016 study revealed that the presence of more than three indoor plants in home and business enhanced the mood and sharpened the focus of subjects and with plants, bigger is better. "The larger the plants, the better the mood of the subjects, researchers noted. NSO, an increase in the number of plants reduced the feeling of boredom in participants. These facts suggest that plant can be a source of fascination... providing ac opportunity for reflection and recovery from direct attention fatigue.'

Though unmoving to the naked eye, a plant's slow and steady growth narrated its lite each time its stems perk -up with the intake of water and its leaves unfurl towards the sunlight. Plants are like interactive pieces of arts, the perfect embodiment of beauty and life.

- Shri. Pranav Jadhav
B.Com. - I

What is Success ?

"Success is Neither Magical Nor Mysterious.... Success is the natural consequence of good habits."

Success ! ...... What is success ?...... "Success is the achievement of desired visions & planned goals." It is a sense of achievement that comes with a lot of hard work and perseverance When we turn our dreams into actions, opprtunities lead us to success. Realization of our dreams & goals with the right motivation is the first step to success.

Nowdays, everyone wants to be successful in life. Today peoples are so fascinated by the glamorous of successful person that they are obessed with becoming successful. Evryone has a different viewpoint on success. Some of them decide their success by compare their achievements with other's accomplishments, But it cant be copied from others. Therefore, it is important to know what success is.

What is Success ?

The term success is defined by how satisfied and fun your life is. How glad your life is? What is your life without family & friends ? Success is a peace of mind. Therefore be very satisfied with the experience, made on effort to do your best and become what you are capable of becoming.

How to achieve Success :

Overnight success is not possible. To be a successful person, you have to work hard with dedication and constancy. You need to choose whether your want to be successful or not. Below are some habits which can be practised to become successful :

a) Set your goals and take risks to achieve them.
b) Always be surrounded by successful people.
c) Accept the failures are temporary & learn from it.
d) Believe in yourself and abilities.
e) Do time management and be patient & calm.
f) Work on your weakness & check your progress.
g) Be concentraited on your aim & give your 100%
h) Be fit physically as well as mentally and live a life in a proper way of rule of nature.

Many people think that there is a lot of difference between success and failure. But, the reality is that they are very close to each other. Because,

"No one has travelled
the bridge of success
Without ever crossing
the streets of failures."

So, without failure, there can't be any success. There are uncountable successful people in the world who faced failurs with happy faces. That is become to succeed, you need to have the ability to cope up with failure and convert your failure to success.

Today, people should realize that there is no single formula to achieve success, because, everyone has different goals and dreams. To sum it up, we can tell that success is beyond power and fame and success needs a balanced proportion of all the elements of life.

- Mr. Yash Mahadev Chavan
B.A. - II

Digital India

A very ambitions intiative called digital india got launched on a wednesday. The 1st of July in the year 2015 at the Indira Gandhi Indoor statdium in Delhi. various top industrialists like Cyrus Mistry the then Tata Group Chairman, Mukesh Ambani Chairman and Managing Director of Realiance India Limited. Azim Premiji - Chairman of Wipro were all present at the launch. They all shured how they plan on brining a digital revolation to the masses of India in cities and villages.

The execution of this program is expected to cost around one lakh crore rupees. However Mr. Ambani, Chairman and CEO of the Reliance group have made o significant effect by spending 2.5 lakh crore on the digital India initiative. Many different events were held along with the IT India. The digital India program was a big step taken by the Government of India to transform India into a digitally and empowered counts.

Several schemes have been launched around this plan which are worth more than one lakh crores. They are e-health, esigh, e-education, national scholarship portap, Digital Locker, etc. The program is such which would benefit both the consumers and the providers of the servies free wifi will be available in 2.4 lakh in schools and institutions under this scheme so that students may work online without difficulty. A goal has been establish for 1.7 lakh persons to be employed as part of initiative.

Miss. Laxmi Kumbhar
B.Com. - II

Quotes

"If you want me to
control my temper
You need to
Control your Stupidity"

"I Know the voices in my head,
aren't read bt sometimes their
ides are just absolutely awaysome..."

Why We Celebrate Teacher's Day on 5th September?

In India, 5th September is celebrated as Teacher's Day as a mark of tribute to the contribution made by teachers to society.

September 5th is the birth anniversary of a great teacher Dr. Sarvapalli Radhakrishnan,who was a staunch beliver of education and was a well known diplomat, scholar, the President of India and above all a teacher.

When some of his students and friends approached him and requested him to allow them to celebrate his birthday, he said, "Instead of celebrating my birthday seprately, it would be my proud privillege, if 5th september is observed as 'Teacher's Day' From then Onwards, 5th september has been observed as Teacher's Day, in India.

In the year 1965, some of the prominent students of late Dr. S. Radhakrishnan organised a gathering to pay obeisance to the great teacher of ruputee

In that gathering, in his speech Dr. Radhakrishnan expressed his deep reservation regarding his birth anniversary celebration and emphasised that his birth anniversary should be celebrated as "Teacher's Day" by paying homage to other great teachers of India and Bangladesh.

Since the year 1967, 5th Sept. is celebrated as Teacher's Day till date.

Pandit Jawaharlal Nehru, who was one of his closest friend throught out, that he had many great things to say about Dr. Radhakrishnan : "He has served his country in many capacities. But above all, his great teacher from whom all of us have learnt much and will continue to learn. It is india's peculiar privilege to have a great philosopher, a great educationist and a great humanist as her president. That in itself shows the kind of men we honour and respect."

"Education makes life self - reliant, it helps man to live with dignity"

- Miss Nirguna Raut

B.Com. - I

ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ

ಪಕ್ಷಿಗೆ ಹೇಗೆ ಒಂದೇ ರೆಕ್ಕೆಯಿಂದ ಹಾರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುವದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

– ಸ್ವಾಮಿವಿವೇಕಾನಂದ

ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಶೇಷ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಮಹಿಳೆ, ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಒಳಗಿನ ಹಾಗೂ ಹೊರಗಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಶ್ರೇಣಿಕರಿಸದೆ ಸಮಾನ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸಮಾನ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಮಾನ ದಕ್ಷಿತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಭಾಯಿಸುವ ಈ ಗುಣವೇ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು ಸ್ತ್ರಿಯರಲ್ಲಿರುವ ಮನೋಬಲ, ಮನಸ್ಸೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೂಲ ಈ ಮನಸ್ಸು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಸಮರ್ಥವಾಗಿದ್ದರೆ ಇಡಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆ ಅರಿತು, ಅನುಭವಿಸಿ ಆನಂದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಮೇಲ್ನಟಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಮನಸ್ಸು ಮೃದು ಹಾಗೂ ಕೋಮಲವೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದರು ಆಂತಿರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿ ದೃಢವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊದಲು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನವು ಅವಳ ಮನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುವದು ಅವುಗಳ ಲಾಲನೆ, ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವದು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಕಾಲ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯು ಮುನ್ನುಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಈ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲೆ ಬೇಕು. ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದರಿಂದ ವಿಮಾನ ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು ಮೌಂಟ ಎವರೆಸ್ಟ್ ಶಿಖರ ಹತ್ತುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಸಂಘಟಿತ, ಅಸಂಘಟಿತ ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರವು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮೀಸಲಾತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರು ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಹೊಂದುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಸಶಕ್ತಗೊಳ್ಳುವದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗೋಸ್ಕರ ಹಲವಾರು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವತನಕ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪರಾಧಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದದ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಕರಣಗಳು ಸಾವುಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿದೆ ಎಷ್ಟೂ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಪ್ರಕರಣಗಳು ದೀರ್ಘಕಾಲ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ನಮ್ಮ

ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವೊಂದು ಲೋಪದೋಷಗಳಿಂದ ಆರೋಪಿಗಳು ಪಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಅರಬ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಠಿಣ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು
ಹಿಂಸಿಸುವವರಿಗೆ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕು. ಅತ್ಯಾಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಲೆಗಡುಕರಿಗೆ ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿಬೇಕು.

ಆರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯವರೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿಯೇ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತ್ಯಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ನಂತರದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು, 1987 ರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಕೆ ನೆರವು ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. 1982 ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. 1988 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಸಮೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ 2001 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಸಿದ್ಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಸರಕಾರದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸರ್ವ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರು ಇಂದಿನ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದಲೂ ದೂರ ಉಳಿದಿಲ್ಲ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸರಿ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಏಳ್ಗೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ !!

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು ಅಧಿಕಾರಗಳ ಕುರಿತು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ತರುವಲ್ಲಿ ಹಿಂದೇಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಹಿಳೆಯರು ಉನ್ನತಿ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

– ಕು. ರೋಹಿಣಿ ಶೇರಿಕರ

ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ.–3

Quotes

I have a new theory in life,
What other people think of me
is truly non of
My Business !

If you're going to speak bad
things about me behind my back,
then come to me
I'll tell you more.

خوف، صدمہ اور منفی سوچ

سیّد صنوبر محمد رفیق (M.Sc. Biolechnology)

Roll No. M229

امریکہ میں جب ایک قیدی کو پھانسی کی سزا سنائی گئی تو وہاں کے کچھ سائنسدانوں نے سوچا کہ کیوں نہ اس قیدی پر کچھ تجربات کیے جائیں۔

قیدی کو بتایا گیا کہ ہم تمہیں پھانسی دے کر نہیں ماریں گے بلکہ زہریلا کوبرا سانپ ڈسا کر ماریں گے۔ اس کے سامنے بڑا سا زہریلا کوبرا سانپ لایا گیا اور اس کی آنکھیں بند کر کے اس کو کرسی سے باندھ دیا گیا۔ پھر اس کو سانپ نہیں بلکہ دو سیفٹی پن چھبوئی گئی۔

قیدی کی کچھ سیکنڈ میں ہی موت ہو گئی۔ پوسٹ مارٹم کے بعد یہ پایا گیا کہ قیدی کے جسم میں سانپ کے زہر جیسا ہی زہر ہے۔ اب یہ زہر کہاں سے آیا جس نے اس قیدی کی جان لے لی۔

وہ زہر اس کے جسم نے ہی صدمے میں جاری کیا تھا۔ اس کے بعد سائنسدان اس نتیجے پر پہنچے کہ ہمارے ہر عمل سے مثبت یا منفی توانائی بنتی ہے اور وہ ہمارے جسم میں اسی کے مطابق پار موثر تیار کرتی ہے۔

یادرکھو!

75 فیصد بیماریوں کی وجہ سے منفی سوچ ہی ہوا کرتی ہے۔ آج انسان خود ہی اپنی منفی سوچ سے خود کو ختم کر رہا ہے۔ اپنی سوچ ہمیشہ مثبت رکھیں اور سدا خوش رہیں۔

25 سال کی عمر تک ہمیں یہ پرواہ نہیں ہوتی کہ لوگ کیا سوچیں گے؟

50 سال کی عمر تک اس ڈر میں جیتے ہیں کہ لوگ کیا سوچیں گے۔

50 سال کے بعد پتا چلتا ہے کہ کوئی ہمارے بارے میں سوچ ہی نہیں رہا تھا۔

زندگی خوبصورت ہے اس لیے ہمیشہ خوش رہیں۔

☆☆☆

– कु. सनोबर सय्यद

एम.एस्सी. – २

تراش لو خو د کو کچھ اس قدر جہاں
میں، پانے والے کو ناز ہو اور کھونے والے کو افسوس رہے

بات یہ نہیں کے تیرے بن جی نہیں سکتے
بات یہ ہے کے تیرے بنا جینا نہیں چاہتے

تمام عمر یوں ہی ہم نے دکھ اٹھایا ہے
زیادہ خرچ کیا اور کم کمایا ہے

☆☆☆

اکیتا ہولی اور شب برات

پیغام ہم کو بھیج رہی ہے خدا کی ذات
تہوار ہم منائے مل جُل کے ایک ساتھ
خوشیوں سے جھوم اُٹھی ساری کائنات
ہولی ہے دن میں اور ہے شب برات

☆☆☆

چراغوں سے نہ پوچھو کے باقی تیل کتنا ہے
نہ ہی سانسوں سے پوچھو کے باقی کھیل کتنا ہے
پوچھو صرف کفن میں سوئے ہوئے انسانوں سے
عمل زندگی میں ہو تو قبر میں چین کتنا ہے

– कु. सबिहा टिनवाले
एम.एस्सी. – २

****

BIOTALENT

BIOTALENT

– कु. सिध्दी कलपागर
बी.एस्सी. – २

– कु. दिपाली पुजारी
बी.एस्सी. – २

– कु. अंबिका होनमनी
बी.कॉम. – १

– कु. साक्षी ना. चव्हाण
बी.कॉम – २

BIOTALENT

– चि. नुतन डिंगाणे
बी.कॉम. – १

– चि. राहुल पवार
बी.कॉम. – १

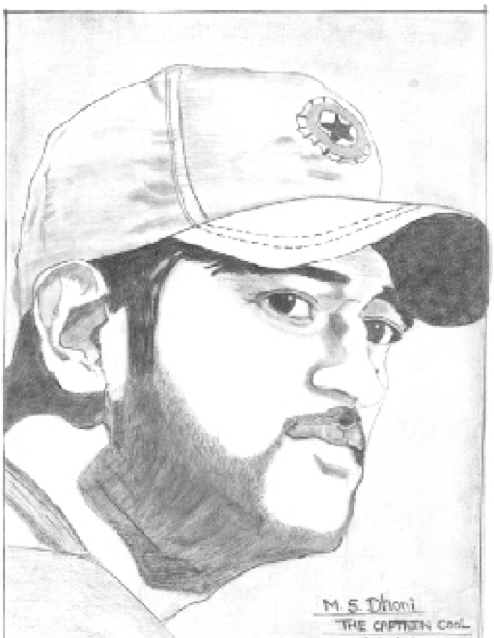

– चि. नुतन डिंगाणे
बी.कॉम. – १

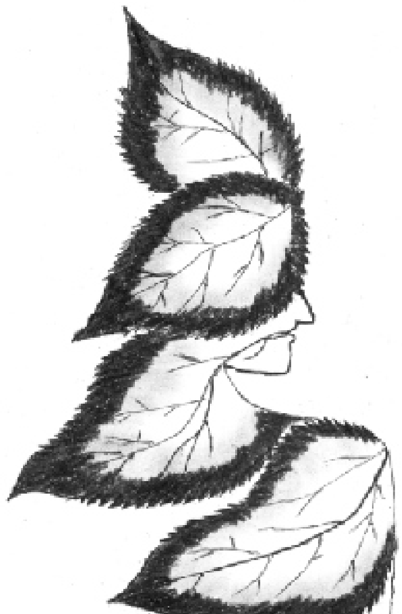

– कु. पायल आवताडे
बी.कॉम. – २

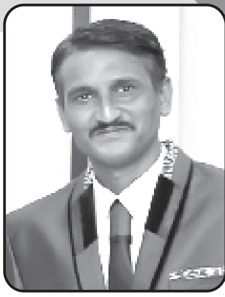

राष्ट्रीय सेवा योजना
वार्षिक अहवाल २०२१-२२

शैक्षणिक वर्ष २०२१–२२ चा अहवाल सादर करतांना मला विशेष आनंद होत आहे. कारण यावर्षी महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या युनिटला नवीन ५० एककाची पु.अ.हो. सोलापूर विद्यापीठ सोलापूरची संमती मिळाली आहे. त्यामुळे महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्षेत्र वाढले आहे. विद्यापीठाने ही संधी देऊन अधिक स्वयंसेवकांना राष्ट्रीय कार्यात सामाजवून घेतल्याबद्दल विद्यापीठाचे आभार मानतो.

राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाने कोविड परिस्थितीत आयोजित केलेले वेबिनार खालीलप्रमाणे

- आझादी का अमृत महोत्सव अंतर्गत 'आधुनिक महाराष्ट्राच्या जडणघडणीत सोलापूरच्या हुतात्म्यांचे योगदान' या विषयावर दिनांक २०/०९/२०२१ रोजी मा. डॉ. किशोर जोगदंड, इतिहास विभाग प्रमुख, वसुंधरा महाविद्यालय सोलापूर यांनी व्याख्यान दिले.
- रा.से.यो कार्यप्रसिध्दी सप्ताह निमित्त 'राष्ट्रीय सेवा योजना व व्यक्तिमत्व विकास' या विषयावर दिनांक २४/०९/२०२१ रोजी प्राचार्य डॉ. बी.एन. कांबळे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. सदर कार्यक्रम युट्यूबच्या माध्यमातून थेट प्रक्षेपित केला असता १६०० श्रोत्यांनी व्याख्यानाचा लाभ घेतला.
- नवरात्रीच्या निमित्ताने जागर स्त्रीशक्तीचा अंतर्गत 'संविधानातील महिलांचे अधिकार' या विषयावर दिनांक ११/१०/२०२० रोजी मा. अंजली धानोरकर, उपजिल्हाधिकारी, औरंगाबाद यांनी अतिशय मोलाचे मार्गदर्शन केले.
- आझादी का अमृत महोत्सव अंतर्गत 'भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीतील क्रांतिकारकाचे योगदान' या वियावर दिनांक ०२/११/२०२१ रोजी मा. डॉ. प्रदीप वाघमारे, रामनारायण रूईया स्वायत्त महाविद्यालय, माटुंगा, मुंबई यांनी व्याख्यान दिले.
- संविधान दिनानिमित्त 'भारतीय संविधानाचे तत्वज्ञान' या विषयावर दिनांक २६/११/२०२१ रोजी डॉ. महेश शिरापूरकर, युनिक ॲकॅडमी, पुणे यांनी मार्गदर्शन केले.
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिनानिमित्त दिनांक ०६/१२/२०२१ रोजी' भारतीय संविधानातील मूलभूत अधिकार आणि कर्तव्य' या विषयावर मा. नूरखॉ पठाण यांनी स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले.
- आझादी का अमृत महोत्सव अंतर्गत 'आहार हेच औषध' या विषयावर मा. डॉ. सोनाली घोंगडे, (आहारतज्ञ) यांनी दिनांक १५/१२/२०२१ रोजी अतिशय सुंदर माहिती दिली.
- सावित्रीबाई फुले जयंतीनिमित्त 'क्रांतिज्योती सावित्रीबाई फुले आणि आधुनिक स्त्री जीवन' या विषयावर दिनांक ०३/०१/२०२२ रोजी मा. डॉ. उमेश साळुंखे यांनी स्वयंसेवकांना संबोधित केले.
- युवा दिना निमित्त 'वर्तमानकाळात स्वामी विवेकानंदांचे महत्त्व' या विषयावर दिनांक १२/०१/२०२२ रोजी मा. श्री. सागर मुत्तगी यांनी युवकांना मार्गदर्शन केले.

माझी वसुंधरा अभियान अंतर्गत महाविद्यालयात दिनांक १८/०७/२०२१ रोजी ४५० बांबूची झाडे लावण्यात आली. याप्रसंगी मा. धनराज पांडे, उपायुक्त, सो.म.पा. सोलापूर, उद्यान अधिक्षक मा.श्री. निशिकांत कांबळे, पर्यावरण व्यवस्थापक मा. श्री. स्वप्नील सोनकर, मा.श्री. भिमाशंकर शेटे, प्राचार्य डॉ. बी. एन. कांबळे व महाविद्यालयातील शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचारी वर्ग व स्वयंसेवक उपस्थित होते.

दिनांक २७/१०/२०२१ व २८/१०/२०२१ रोजी 'युवास्वास्थ्य कोविड १९ लसीकरण मोहिम' राबवण्यात आली. या मोहिमेअंतर्गत १२७ विद्यार्थ्यांनी लाभ घेतला.

रा.से.यो. व छत्रपती शिवाजी महाराज सर्वोपचार रुग्णालय, सोलापूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने नेत्रदान सप्ताहानिमित्त दिनांक ०१/०९/२०२१ व ०३/०९/२०२१ निबंध स्पर्धा व पोस्टर स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या. सदर स्पर्धेत स्वयंसेवकांनी उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला. स्पर्धेतील विजेत्यांना शिवाजी रुग्णालयातर्फे रोख रक्कम, प्रमाणपत्र व स्मृतीचिन्ह देण्यात आले.

दिनांक १०/०८/२०२१ रोजी कै. वि. गु. शिवदारे अण्णा यांच्या ९५व्या जयंती व दिनांक ०७/०४/२०२२ रोजी मा. श्री. राजशेखर शिवदारे यांच्या वाढदिवसानिमित्त महाविद्यालयात रा.से.यो. विभागातर्फे भव्य रक्तदान शिबीर व महिलांसाठी हिमोग्लोबिन तपासणी शिबीर आयोति करण्यात आले. या शिबीरात १४८ विद्यार्थ्यांनी रक्तदान केले तर २७४ महिलांनी हिमोग्लोबीन तपासणी करण्यात आली.

यंदा रा.ये.सो. विशेष श्रमसंस्कार शिबीर दिनांक १३/०३/२०२२ ते १९/०३/२०२२ दरम्यान मौजे आहेरवाडी, ता. दक्षिण सोलापूर जि. सोलापूर येथे 'ग्रामविकासासाठी युवकाची भुमिका' हे उद्दिष्ठ घेऊन राबविण्यात आले. शिबीरात ७२ स्वयंसेवकांनी सहभाग नोंदविला. शिबीरामध्ये श्रमदान, प्रबोधनपर व्याख्याने याच बरोबर मशाल यात्रेच्या माध्यमातून गावकऱ्यांना व्यसनमुक्ती, स्वच्छता, स्त्री शिक्षणाची आवश्यकता, पर्यावरण इत्यादी विषयांसदर्भात जगजागृती करण्यात आली.

महात्मा गांधी, लालबहादुर शास्त्री, सावित्रीबाई फुले, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, स्वामी विवेकानंद, छत्रपती शिवाजी महाराज,सरदार वल्लभभाई पटेल, महात्मा फुले इत्यादी महापुरुषांच्या जयंत्या मोठ्या उत्साहाने साजरा करण्यात आल्या. तसेच स्वातंत्र्य दिन, प्रजासत्ताक दिन, महापरिनिर्वाण दिन, संविधान दिन, मतदार दिन, जागतिक पर्यावरण दिन साजरे करण्यात आले.

राष्ट्रीय सेवा योजनेतील वरील सर्व उपक्रमांमध्ये संस्थेचे अध्यक्ष मा. श्री. राजेशखर शिवदारे, विश्वस्त मा. श्री. भिमाशंकर शेटे, प्राचार्य डॉ. बी.एन. कांबळे, तसेच महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे सहकार्य लाभले.

प्रा. संगिता बावगे
रा.ये.यो. सह. कार्यक्रम अधिकारी

प्रा. वसंत मणुरे
रा.ये.यो. कार्यक्रम अधिकारी

क्रीडा विभाग अहवाल २०२१-२२

शैक्षणिक वर्ष २०२१–२२ सालचा ‘क्रीडा विभाग अहवाल आपणासमोर सादर करताना मला आनंद होत आहे. कोविड–१९ च्या दीर्घ कालावधीनंतर विविध क्रीडा स्पर्धा घेण्याचे विद्यापीठाने आणि झोनल स्पोर्टस् काऊन्सीलने ठरवले. त्याप्रमाणे आमच्या कॉलेजच्या खेळाडूंना विविध क्रीडा प्रकारात सहभागी होण्यास शासनाच्या व विद्यापीठाच्या कोविड–१९ नियमांच्या आधीन राहून प्राचार्याच्या परवानगीने सांगितले. संस्थेच्या स्थापनेपासूनच क्रीडा विभागाला नेहमीच प्रोत्साहन लाभलेले आहे, ज्यामुळे क्रीडा विभागात यशाची घोडदौड राखण्यात महाविद्यालयास यश प्राप्त झाले. पु.अ.हो. सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर आंतर महाविद्यालयीन पुरुष व महिला स्पर्धेसाठी निवड चाचणी घेतली गेली, विविध खेळाच्या निवड चाचणीसाठी आपल्या कॉलेजच्या खेळाडूंना पाठविले आणी खेळाडूंनी देखील यश संपादन केले.

✲ पु.अ.हो. सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर आंतर महाविद्यालयीन तलवारबाजी पुरुष व महिला निवड चाचणी २०२१–२२ सदर स्पर्धा निवड चाचणीमध्ये चार खेळाडूंनी यश संपादन केले.

१) कु. रेणुका निंबाजी लामतूरे – Biotech - III - Foil Event - चतुर्थ

२) कु. कावेरी अंबादास कोडते – B.com II - EP Event - तृतीय

३) श्रीपाद सुर्यकांत करलमाला – B.A.- II - Foil Event - चतुर्थ

४) अजीत सिध्दराया निवर्गी – Biotech - III - EP Event - तृतीय

वरील चारही खेळाडूंची अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ स्पर्धेसाठी विद्यापीठ संघात निवड झाली. पण कोविड–१९ च्या वाढत्या प्रादुर्भावामुळे सदरच्या राष्ट्रीय स्पर्धेला पु.अ.हो. सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूरने संघ पाठविला नाही.

✲ पु.अ.हो. सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर आंतर महाविद्यालयीन ॲथलेटिक्स स्पर्धा निवड चाचणी २०२१–२२

सदर स्पर्धेमध्ये आपल्या कॉलेजच्या दोन खेळाडूंनी यश संपादन केले.

१) वैष्णव सतीश घंटे – Biotech - III भालाफेक – द्वितीय

२) सौरभ शंकर चव्हाण B.com - I अ) १०० मीटर धावणे – द्वितीय

ब) लांबउडी – द्वितीय

✲ पु.अ.हो. सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर आंतरमहाविद्यालयीन हॅन्डबॉल महिला स्पर्धा निवडचाचणी २०२१–२२

सदर स्पर्धेमध्ये आपल्या कॉलेजच्या दोन खेळाडूंची निवड झाली.

१) कु. प्रांजल दिगंबर पवार – Biotech - III

२) कु. वैष्णवी स्वामीनाथ सोनवणे – Biotech - III

या महिला खेळाडूंची पश्चिम विभागीय आंतर विद्यापीठ हॅन्डबॉल स्पर्धेसाठी पु.अ.हो. सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर च्या संघात निवड झाली. सदरच्या स्पर्धा आय.आय.एस. युनिव्हर्सिटी, जयपूर येथे दि. ८ ते १२ मार्च २०२२ रोजी संपन्न झाल्या.

* पु.अ.हो. सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर आंतरमहाविद्यालयीन तायक्कांदो पुरुष व महिला स्पर्धा निवड चाचणी २०२१–२२ सदरच्या स्पर्धेमध्ये आपल्या कॉलेजच्या तीन महिला खेळाडूंनी यश संपादन केले.

१) कु. कावेरी अंबादास कोडते – B.com - II प्रथम

२) कु. श्रावणी सुर्यकांत करलमाला – Biotech - III द्वितीय

३) कु. स्वप्ना बसवराज म्हेत्रे – B.com - II द्वितीय

वरील पैकी कु. कावेरी अंबादास कोडते या खेळाडूची अखील भारतीय आंतर विद्यापीठ स्पर्धेसाठी ७३ किलो वजनी गटात पु.अ.हो. सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर संघात निवड झाली. सदर स्पर्धा कुरुक्षेत्र युनिव्हर्सिटी, कुरुक्षेत्र हरियाणा येथे दि. २८ ते ३१ मार्च २०२२ रोजी संपन्न झाल्या.

आपल्या संस्थेचे संस्थापक सहकार महर्षी कै. वि. गु. शिवदारे अण्णा यांच्या स्मृती समारोह सप्ताहामध्ये दि. १२/०८/२०२१ रोजी ऑन लाईन वूशु स्पर्धेचे आयोजने केले होते. सदर स्पर्धेच्या उद्घाटन कार्यक्रमास संस्थेचे चेअरमन मा. राजशेखर शिवदारे अण्णा, विश्वस्त प्रा.बी.व्ही. शेटे सर, प्राचार्य डॉ. बी.एन. कांबळे सर, कार्यालयीन अधिक्षक मी विजयकुमार किलजे सर, वुशु संघटनेचे मा. जावळे सर, राष्ट्रीय पंच श्री अतुल राठोड संस्थेचे सर्व पदाधिकरी, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते.

या स्पर्धेमध्ये ११० विद्यार्थी खेळाडूंनी सहभाग नोंदविला.

जागतिक महिला दिनानिमित्त दक्षिण सोलापूर तालुका शिक्षण मंडळाच्या शैक्षणिक संकुलातील 'महिलांसाठी स्वसंरक्षण गरज व महत्व कार्यशाळा आणि वेबिनार' चे आयोजन क्रीडा विभाग, अंतर्गत गुणवत्ता हमी कक्ष (IQAC) अंतर्गत तक्रार निवारण समिती, महिला कक्ष व राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग आणि सोलापूर शहर व जिल्हा लाठी असोसिएशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजन केले होते.

सदर कार्यशाळेचा लाभ खालील प्रमाणे विद्यार्थिंनीनी घेतला.

१) व्ही. जी. शिवदारे कॉलेज	३४
२) कॉलेज ऑफ फार्मसी (डिग्री)	९९
३) कॉलेज ऑफ फार्मसी (डिप्लोमा)	२२
४) व्ही. जी. शिवदारे ज्युनिअर कॉलेज	१७
५) युनिक इंग्लिश मेडिअम स्कुल	३४

असे एकूण २०६ विद्यार्थिनींनी या कार्यशाळेचा लाभ घेतला. सदर कार्यशाळेचा उद्‌घाटन सोहळा दि. १ मार्च २०२२ रोजी संस्थेचे विश्वस्त प्रा. बी. व्ही शेटे सर यांच्या अध्यक्षतेखाली आणि प्राचार्य, डॉ. बी.एन. कांबळे सर यांच्या प्रमुख उपस्थितीत संपन्न झाला. यावेळी सर्व विभागाचे प्राचार्य, शिक्षक, विद्यार्थ्यानी व कार्यालयीन अधिक्षक मा. किलजे सर उपस्थित होते. तसेच लाठी संघटनेचे श्री शिवराम भोसले, श्री. अश्विन कडलासकर व अन्य प्रशिक्षक उपस्थित होते. सदरच्या कार्यशाळेमध्ये दि. १ मार्च ते ८ मार्च २०२२ पर्यंत दोन सत्रामध्ये स्व–संरक्षणाचे प्रशिक्षण देण्यात आले पहिले सत्र दुपारी १२ ते १ पर्यंत व दुसरे सत्र सायंकाळी ४.३० ते ५.३० पर्यंत पार पडले. सदर कार्यशाळेत स्वसंरक्षणासाठी लागणारे साहित्य वेळूची काठी, मॅट हे व्ही. जी. शिवदारे कॉलेज मार्फत मोफत देण्यात आले. जेणेकरून कार्यशाळा संपल्यावर विद्यार्थिनींना घरी देखील त्यांच्या सोयीनुसार सराव करता यावा आणि हे स्वसंरक्षणाचे ज्ञान टिकवून ठेवण्यास मदत झाली.

स्वसंरक्षण प्रात्यक्षिका बरोबरच त्यांना बौध्दिक दृष्टीने देखील चांगले ज्ञान देण्यासाठी ऑनलाईन वेबीनारचे आयोजन केले होते. यामध्ये 'माझी सुरक्षा माझी जबाबदारी' या विषयावर प्रा. डॉ. रेणूका भावसार (बडवणे) जालना यांचे वेबिनार दि. ३/३/२०२२ रोजी सायंकाळी ७.०० वाजता आयोजित केले होते. तसेच 'पर्यावरण–शारीरिक व मानसिक स्वास्थ्य' या विषयावर सौ. शिवकन्या कदेरकर (कोंजारी) मॉडर्न हायस्कूल सोलापूर यांचे वेबिनार दि. ५/३/२०२२ रोजी सायंकाळी ७.०० वाजता आयोजीत केले होते.

सदर वेबिनारचा लाभ सर्व विद्यार्थिनींनी त्यांच्या पालकासमवेत घेतला.

या कार्यशाळेचा समारोप दि. ८ मार्च २०२२ रोजी संस्थेचे चेअरमन मा. राजशेखर शिवदारे साहेब यांच्या अध्यक्षतेखाली, संस्थेचे विश्वस्त प्रा. बी. व्ही. शेटे सर, प्राचार्य डॉ. बी. एन. कांबळे सर,

मा.सौ. मंगल धुमाळ (स्वयंम शिक्षण प्रयोग महिला बचत गट, सोलापूर), मा.सौ. मीना गायकवाड (प्राचार्य, वसुंधरा कला व विज्ञान महा. सोलापूर), मा.श्री. बाळकृष्ण रामपूरकर (माजी प्राचार्य, आय.आय.टी. कॉलेज, मुंबई), मा.श्री. सुनील रामपूरकर (आर.बी.आय. मुंबई), मा.श्री. दिपक इनामदार (मॅनेजर, ग्लॅक्सो फार्मासुरिकल्स, नाशिक) यांच्या प्रमुख उपस्थितीत संपन्न झाला. यावेळी मोठ्या संख्येने सर्वस्यक – प्राध्यपक, प्राध्यापकेतर, कर्मचारी, शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच कार्यालयीन अधिक्षक किलजे सर, सर्व विद्यार्थीनी उपस्थित होते.

यावेळी प्रतिनिधीक स्वरूपात स्वसंरक्षण कार्यशाळेविषयी प्रशिक्षणार्थी विद्यार्थीनी कु. धनश्री निलेश सोलापूर – बी.कॉम–१ आणि कु. भक्ती रविंद्र देशमुख – बी फार्म–१ यांनी उत्तम मनोगत व्यक्त केले. सदर कार्यशाळा व्यवस्थित पार पाडण्यासाठी सर्वांचे चांगले सहकार्य लाभले.

उपप्राचार्य, प्रा. एम.बी. पाटील

क्रीडा विभाग प्रमुख

Biotechnology Department
Academic Report 2021-2022

Academic year 2021-2022 adds few milestones to the department. The academic sessions started with online mode gradually switched to offline mode. This academic year, Department of Biotechnology has initiated to run 4 certificate course under skill development program. Various guest lectures by national and international faculty was arranged. Genes to Genomics lecture was delivered by Dr. B.P. Harini of Bangalore University. Virtual Seminar on the topic "IPR Awareness" by Dr. Ujjwal was organized under NIPAM Scheme. The department has aslo signed MOU with state, national and international Universities in which students and staff are trained in various fields of science, both practically and theoretically and is the first college in the city to do so.

To maintain the standards on research development with the support of DSTS Mandal and P.A.H. Solapur University, a landmark was achieved by organizing international conference on 06/01/2022 with speakers from U.S.A. who presented their research work on "HIV in gut and Bio simila therapy" with few diverse topic in the filed of biotechnology at the conference "Emerging perspectives in Biotechnology-2022".

Vinayak mhetre from final year of graduation qualified JAM 2021. THe department has achieved 100% result in UG and PG. Students not only have fared well in academics, they have also fared well in youth festival, sports and other co-curricular activities. They have participated in all the events organized and won laurels to the department. Devakabai Raut has secured 3rd prize in youth festival held at P.A.H. Solapur University.

Our Department is in the forefront to capture and adopt scientific enhancement. M.Sc. II students Pradnya Arawat, Sonali Charkupalli and Vijayashree Pujari have successfully completed project under the guidance of senior scientist of N.R.C.P. Students have also attended training at Shraddha Sai Biotech Lab of Pune on Molecular Biology technique.

The department has organized elocution competition on the occasion of "World Ozone Day" Department has organized "Science week celebration" with various competitions like scientific rangoli, probiotic culinary food festival, project presentation, etc. A workshop on "IPR and patent awareness" was also conducted under the efficient guidance of Dr. Ajay Thakur, Assistant Controller of patents and Designs, Patent office, Mumbai. Also workshop on "Proteogenomics" was organized in collaboration with Dr. Shama Mujawar.

Placement cell is started with association of SSLS Pune and PG students Akash Rathod, Swaminath Javalagi, Pratisksha Bhosale are given placement in the lab as Research Executive. Akash Jadhav, Shiva Chitali are selected at Serum Institute. Mr. Shantesh Birajdar is placed in Stelis Bipharma Pvt. Ltd., Bengaluru. Nikhil Kulkarni is placed in Praj Industries, Pune. Faculty members have published their papers in reputed journals and 2 novel species of microbe sequences are deposited in NCBI data bank. Ms. Neha Jokare and Ms. Taniya Dubey have won the 3rd price in the poster competition organized by microbiology society of India and Government Art's and Science College Aurangabad.

The Department is thriving at its level best for all round development of students. This is all possible by the constant support and guidance by our Principal Dr. B. N. Kamble and Hon'sble Chairman Shri R.V. Shivdare and entire management of the institution.

Mrs. Gopika Manjunath
Head of the Department
Department of Biotechnology

वाणिज्य विभाग
२०२१-२२

कोरोना नंतरच्या काळात विस्कटलेली घडी सुधारत असताना ऑनलाईन–ऑफलाईन पध्दतीने वाणिज्य विभागात विविध उपक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२१–२२ मध्ये कॉमर्स क्लबच्या माध्यमातून राबवण्यात आले.

वि.गु. शिवदारे अण्णा यांच्या स्मृती समारोहानिमित्त दिनांक १६ ऑगस्ट २०२१ रोजी मा. श्री मनोहर पुराणिक यांनी 'वित्तीय सेवा व गुंतवणूक' या विषयावर ऑन लाईन पध्दतीने विद्यार्थ्यांना मागर्दशन केले.

बी.कॉम भाग ३ च्या बदलत्या अभ्यासक्रमावर आधारित विद्यापीठ स्तरीय कार्यशाळा "T.Y. B.Com Revised Syllabus" व्हर्च्युअल पध्दतने दिनांक १२ ऑक्टोबर २०२१ रोजी घेण्यात आली. ज्यामध्ये प्रामुख्याने बुर्ला महाविद्यालयाचे डॉ. शेंडगे सर, डी.ए.व्ही. वेलणकर महाविद्यालयाचे डॉ. शिंदे सर, एच.एन. कॉलेज ऑफ कॉमर्सचे प्रा. इंगळे सर, डी.बी. एफ. दयानंद महाविद्यालयाचे डॉ. दामजी सर, व ऍडव्होकेट धनंजय माने यांनी अनुक्रमे आधुनिक व्यवस्थापन पध्दती, ऍडव्हान्स अकौन्टन्स भाग १ व २, व्यावसायिक अर्थशास्त्र व व्यवसाय नियमन विषयक कायदे या विषयावर मार्गदर्शन केले.

L B P M महाविद्यालयासोबत झालेल्या M o U अंतर्गत प्रा. इंदुमती चोळ्ळे वाणिज्यमधून करिअर संधी या विषयावर दिनांक १० डिसेंबर २०२१ रोजी ऑनलाईन पध्दतीने मार्गदर्शन केले. तसेच शिवदारे महाविद्यालयातील प्रा. डॉ. अनिता बिराजदार यांनी दिनांक १ फेब्रुवारी २०२२ रोजी L B P M महाविद्यालयात ऑनलाईन पध्दतीन 'Recent Trends in Banking Sector' या विषयावर मार्गदर्शन केले.

दिनांक १ फेब्रुवारी २०२२ पासून विभागाअंतर्गत B.Com भाग ३ च्या विद्यार्थ्यांसाठी 'Certificate course of Share market & Trading Analysis' हा Add-on कोर्स सुरु करण्यात आला. सदर कोर्सचा १२२ विद्यार्थ्यांनी लाभ घेतला. या Add-on कोर्सचे उद्‌घाटन एच. एन. कॉलेज ऑफ कॉमर्सचे प्रा. इंगळे सर यांच्या हस्ते करण्यात आले. याप्रसंगी भित्ती पत्रक उदघाटन करण्यात आले. या प्रसंगी कु. अंजली मळेवाडी, कु. वैष्णवी धर्माधिकारी, कु. अल्विना मुल्ला, चि. शुभम ढगे या विद्यार्थ्यांनी शेअर मार्केट संदर्भात पोस्टर्स सादर केले.

केंद्रिय बजेट २०२२ या विषयावर प्रा. डॉ. प्रकाश व्हनकडे सर, अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख, पु.अ.हो. सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर यांनी दिनांक ४ फेब्रुवारी २०२२ रोजी व्हर्च्युअल पध्दतीने मार्गदर्शन करताना बजेट मधील नवीन बदलत्या तरतुदीविषयी मार्गदर्शन केले.

'बौध्दिक स्वामित्व हक्क' या विषयावर डॉ. अजय ठाकूर, असिस्टंट ऑफ पेटंट अँड डिझाईन

पेटंट ऑफिस गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया, मुंबई यांनी ४ मार्च २०२२ रोजी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

जागतिक ग्राहक दिनाचे औचित्य साधून विभागांतर्गत प्रथमच दिनांक १५ मार्च २०२२ रोजी वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. या स्पर्धेत ग्राहक राजा जागा हो, ऑनलाईन मार्केटिंग फायदे तोटे या विषयावर विद्यार्थ्यांनी आपली मते मांडली, स्पर्धेत एकूण १२ विद्यार्थ्यांनी आपला सहभाग नोंदवला तर परीक्षक म्हणून ग्रंथपाल श्री महेश स्वामी सर व प्रा. डॉ. अनिता बिराजदार यांनी कामकाज पाहिले.

बँकिंग विषय प्रात्यक्षिकाद्वारे विद्यार्थ्यांनी समजून घ्यावा या उद्देशाने दिनांक ४ एप्रिल २०२२ रोजी श्री सिध्देश्वर सहकारी बँकेच्या मुख्य शाखेस बी. कॉम भाग ३ च्या विद्यार्थ्यांनी भेट दिली. या प्रसंगी बँकेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री शर्मा सर, प्रशासकीय अधिकारी श्री घाळे सर, श्री. लिगाडे सर यांनी मुलाखतीद्वारे विद्यार्थ्यांना बँकिंग क्षेत्रातील घडामोडींविषयी समर्पक अशी माहिती दिली.

COM-FEST-2021-22 च्या माध्यमातून वाणिज्य विषयावर आधारित रांगोळी स्पर्धा, पोस्टर प्रेझेंटेशन स्पर्धा व प्रश्न मंजुषा कार्यक्रम अनुक्रमे दिनांक ११, १२ व १३ एप्रिल २०२२ रोजी महाविद्यालयात घेण्यात आली. विद्यार्थ्यांतील कल्पकता, क्रिएटिव्हिटीच्या माध्यमातून वाणिज्य क्षेत्राविषयी ज्ञान अद्यावत करावे हा या मागील उद्देश होता. COM-FEST-2021-22 ची सुरुवात रांगोळी स्पर्धेद्वारे करण्यात आली. या प्रसंगी उद्घाटक व परीक्षक म्हणून एल बी एम महाविद्यालयाच्या प्रा. इंदुमती चोळ्ळे, एच.एन महाविद्यादलयाचे प्रा. जगताप सर, महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. बी. एन. कांबळे सर यांची प्रमुख उपस्थिती होती. या स्पर्धांच्या समारोपाचा कार्यक्रम प्रश्न मंजूषा कार्यक्रमाद्वारे उत्साहात पार पाडला.

सहकार क्षेत्र, त्यातील व्यवस्थापन, सहकारा समोरील प्रश्न जाणून घेण्यासाठी दिनांक १८ एप्रिल २०२२ रोजी श्री स्वामी समर्थ सहकारी शेतकरी व विणकरी सूत गिरणी निगम, वळसंग येथे बी.कॉम भाग ३ च्या विद्यार्थ्यांनी औद्योगिक भेट दिली. या प्रसंगी सूत गिरणीतील अधिकारी श्री माळी सर, अकौंटन्ट श्री. गायकवाड सर यांनी सूत गिरणीची कार्यपध्दती, व्यवस्थापन या संदर्भात विद्यार्थ्यांना समर्पक अशी माहिती दिली.

विभागा अंतर्गत विविध उपक्रम यशस्वीपणे राबविण्याकरिता प्रा. वसंत मणुरे, प्रा. डॉ. अनिता बिराजदार, प्रा. महादेव कांबळे, प्रा. माशाळ सर या सर्वांचे सहकार्य लाभल्याबद्दल विभाग प्रमुख या नात्याने सर्वांचे मन:पूर्वक धन्यवाद !

वाणिज्य विभाग प्रमुख

प्रा. वैशाली वराडे

अभिनंदन ! अभिनंदन ! अभिनंदन !

रांगोळी स्पर्धा

१) कु. मिनाक्षी जवळगे – कु. साक्षी चव्हाण	बी.कॉम भाग २	प्रथम क्रमांक
२) कु. प्रणाली तांदळे – कु. ऐश्वर्या मिराखोर	बी.कॉम भाग ३	द्वितीय क्रमांक
३) कु. पायल आवताडे – कु. वैष्णवी माने	बी.कॉम भाग २	तृतीय क्रमांक
४) कु. अंबिका होनमाने – कु. अमृता जाधव	बी.कॉम भाग १	उत्तेजनार्थ

पोस्टर प्रेझेंटेशन स्पर्धा

१) कु. प्रणाली तांदळे	बी.कॉम भाग ३	प्रथम क्रमांक
२) कु. अंजली मळेवाडी	बी.कॉम भाग ३	द्वितीय क्रमांक
३) चि. राहुल बिराजदार	बी.कॉम भाग ३	तृतीय क्रमांक

प्रश्न मंजुषा स्पर्धा

प्रथम क्रमांक
व्यवस्थापन गट

१) कु. अविधानामश्री शिंपी	बी.कॉम भाग १
२) कु. वैष्णवी सुतार	बी.कॉम भाग २
३) चि. श्रीकृष्ण गुरव	बी.कॉम भाग ३

द्वितीय क्रमांक
इन्शुरन्स गट

१) कु. निर्गुणा राऊत	बी.कॉम भाग १
२) चि. हृषिकेश डोके	बी.कॉम भाग २
३) कु. अंजली मळेवाडी	बी.कॉम भाग ३

जागतिक ग्राहक दिन
वक्तृत्व स्पर्धा

१) चि. राहुल बिराजदार	बी.कॉम भाग ३	प्रथम क्रमांक
२) कु. अंजली मळेवाडी	बी.कॉम भाग ३	द्वितीय क्रमांक
३) चि. मीनाक्षी जवळगे	बी.कॉम भाग २	तृतीय क्रमांक
४) कु. अंजली पवार	बी.कॉम भाग १	उत्तेजनार्थ

विभाग प्रमुख
प्रा. वैशाली वराडे

इतिहास विभाग अहवाल

कोरोनाच्या जागतिक समस्येने अनेक संकटे समाजावर आणली त्यात शिक्षण क्षेत्रसुध्दा ग्रस्त झाले होते. शैक्षणिक वर्ष २०२१–२२ ची सुरुवातच ऑनलाईन माध्यमातून झाली त्यामुळे हे आव्हान स्वीकारून इतिहास विभागाने विविध उपक्रमसुध्दा युटूबच्या साहाय्याने पूर्ण केले.

'आझादी का अमृत महोत्सव' अंतर्गत आधुनिक महाराष्ट्राच्या जडणघडणीत 'सोलापूरच्या हुतात्म्यांचे योगदान' या विषयावर डॉ. किशोर जोगदंड, इतिहास विभाग प्रमुख, वसुंधरा कला महाविद्यालय यांचे ऑनलाईन व्याख्यान दि. २० सप्टेंबर २०२१ रोजी आयोजित करण्यात आले.

'आझादी का अमृत महोत्सव' अंतर्गत 'भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीतील क्रांतिकारकांचे योगदान' या विषयावर डॉ. प्रदीप वाघमारे, रामनारायण रुईया स्वायत्त महाविद्यालय, माटुंगा, मुंबई यांचे ऑनलाईन व्याख्यान दि. २ नोव्हेंबर २०२१ रोजी आयोजित करण्यात आले.

क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले जयंतीनिमित्त 'क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले व आधुनिक स्त्री जीवन' या विषयावर डॉ. उमेश साळुंके, कर्मवीर भाऊराव पाटील स्वायत्त महाविद्यालय, पंढरपूर यांचे ऑनलाईन व्याख्यान दि. ३ जानेवारी २०२२ रोजी आयोजित करण्यात आले.

'आझादी का अमृत महोत्सव' अंतर्गत स्वामी विवेकानंद, राजमाता जिजाऊ आणि हुतात्मा दिनानिमित्त दि. १२ जानेवारी २०२२ रोजी' वर्तमान काळात स्वामी विवेकानंदांचे महत्व' या विषयावर वेबिनारचे आयोजन करण्यात आले. सदर वेबिनारचे व्याख्याते मा.श्री. सागर मुत्तगी, Senior Database Administrator in Presistant System Ltd.

दि. १९ फेब्रुवारी २०२२ शिवजयंतीनिमित्त प्रश्नमंजुषा, चित्रकला आणि शिवकालीन वेशभूषा अशा स्पर्धांचे ऑफलाईन नियोजन करण्यात आले. या सर्वच स्पर्धांना विद्यार्थ्यांचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला. सदर स्पर्धेचा निकाल खालीलप्रमाणे

१) प्रश्न मंजुषा :–	प्रथम क्रमांक – सौरभ चर्तुभुज बी.ए. भाग – ३, शुभ बमनळ्ळी
	द्वितीय क्रमांक – रुचाली बिराजदार बी.ए. भाग – १, यश चव्हाण बी.ए. भाग – २
	तृतीय क्रमांक – शुभम ढगे बी.कॉम. – ३, दिपा होळकर बी.ए. भाग – १
२) चित्रकला स्पर्धा :–	प्रथम क्रमांक – दीपा होळकर बी.ए.भाग – १
	द्वितीय क्रमांक – प्रणाली तांदळे बी.कॉम. – ३
	तृतीय क्रमांक – ऋतुजा मळेगाव बी.कॉम., यश चव्हाण बी.ए. भाग – २
३) शिवकालीन :–	प्रथम क्रमांक – अंजली मळेवाडी बी.कॉम. भाग – ३
वेशभूषा स्पर्धा	द्वितीय क्रमांक – पुजा राठोड बी.कॉम. भाग – २
	तृतीय क्रमांक – पायल आवताडे बी.कॉम. भाग – २

दि. ५ मार्च २०२२ रोजी विभागच्या वतीन डॉ. अजय ठाकूर (असिस्टंट कंट्रोलर ऑफ पेटंट्स ॲन्ड डिझाइन्स, पेटंट ऑफिस, गव्हर्नमेंट इंडिया, मुंबई) यांचे 'बौध्दीक स्वामित्व हक्क' या विषयावर व्याख्यान घेण्यात आले.

दि. २० एप्रिल २०२२ रोजी इतिहास विभागाने किल्ले नळदुर्ग येथे एकदिवसीय शैक्षणिक सहलीचे आयोजन केले. सदर सहलीचा विद्यार्थ्यांना आभ्यासक्रमासाठी उपयोग झाला.

– प्रा. संगीता बावगे

(इतिहास विभाग प्रमुख)

अर्थशास्त्र विभाग - अहवाल
२०२१-२२

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मधील अर्थशास्त्र विभागाचा शैक्षणिक अहवाल देताना मनस्वी आनंद होत आहे. अर्थशास्त्र विभागामध्ये दरवर्षी नवीन उपक्रम घेतले जातात. आमच्याकडे आतापर्यं फक्त B.A. II पर्यंत अर्थशास्त्र विषय शिकवला जात होता पण विद्यार्थ्यांच्या हिताच्या दृष्टीने त्यांना अर्थशास्त्र विषयातून पदवीचे शिक्षण घेता यावे यासाठी आपल्या महाविद्यालयात शैक्षणिक वर्ष२०२१-२२ पासून B.A. III अर्थशास्त्र विभाग सुरु करण्यात आला. या विभागामार्फत या वर्षभरामध्ये अनेक उपक्रम घेण्यात आले.

४ फेब्रुवारी २०२२ रोजी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठातील अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. प्रकाश व्हनकडे यांचे केंद्रीय बजेट २०२२ या विषयावर ऑनलाईन व्याख्यान संपन्न झाले. २४ फेब्रुवारी २०२२ रोजी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर सामाजिक शास्त्र संकुलाचे संचालक प्रा. डॉ. गौतम कांबळे यांच्या शुभहस्ते अर्थशास्त्र विभाग उद्घाटन व अर्थश्री भित्तिपत्रकाचे उद्घाटन करण्यात आले असून ‘अर्थशास्त्र विषयातील करिअर वाटा’ या विषयावर व्याख्यान झाले. १५ मार्च २०२२ रोजी जागतिक ग्राहक दिनानिमित्त वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. यात प्रामुख्याने ऑनलाईन खरेदीचे फायदे तोटे, ग्राहक राजा जागा हो असे स्पर्धेचे विषय होते यामध्ये ३ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला.

४ एप्रिल २०२२ रोजी B.A. III अर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांनी सिध्देश्वर सहकारी बँक मर्यादित सोलापूर मुख्य शाखेला बँक विझिट देऊन बँकेची माहिती घेतली. या प्रसंगी बँकेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. शर्मा सर, प्रशासकीय अधिकारी श्री. घाळे सर, श्री. लिगाडे सर यांनी विद्यार्थ्यांना बँकिंग क्षेत्रातील माहिती दिली.

११ एप्रिल ते १३ एप्रिल २०२२ रोजी Eco Fest २०२१-२२ च्या वतीने रांगोळी स्पर्धा, पोस्टर स्पर्धा, प्रश्नमंजुषा स्पर्धा घेण्यात आल्या. या स्पर्धेत प्रामुख्याने अर्थशास्त्र विषयासंबंधीत नवीन संकल्पना विद्यार्थ्यानी दाखवल्या. या स्पर्धेचे परीक्षक म्हणून एल. बी. पी.एम. महाविद्यालयाचे कॉमर्स विभागातील प्राध्यापिका सौ. इंदुमती चोळ्ळे मॅडम तशेच एच. एन. महाविद्यालयाचे कॉमर्स विभागातील श्री. जगताप सर आणि आपल्या महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. बी. एन. कांबळे सर यांची उपस्थिती लाभली.

११ एप्रिल २०२२ रोजी B.A. III च्या विद्यार्थ्यांसाठी 'Cetificate Course in Financial

Market' चे उदघाटन एच. एन. महाविद्यालयाचे कॉमर्स विभागातील प्रा. डॉ. श्रीनिवास जगताप यांच्या शुभहस्ते करण्यात आले.

१८ एप्रिल २०२२ रोजी B.A. III अर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांनी श्री स्वामी समर्थ सहकारी शेतकरी व विणकरी सूत गिरणी लि. वळसंग, सोलापूर येथे औद्योगिक भेट दिली. या प्रसंगी सूत गिरणीतील संरक्षक अधिकारी श्री माळी सर, अकाउंटंट श्री. गायकवाड सर यांनी सूत गिरणीचे व्यवस्थापन कार्यपध्दती, सहकार समोरील प्रश्न या संदर्भात विद्यार्थ्यांना माहिती दिली. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी अर्थशास्त्र विभागात नेहमी चर्चासत्र, गट चर्चा, बँकिंग क्षेत्र भेट, आर्थिक घडामोडी, संशोधन लेख अशा गोष्टीवर चर्चा व अभ्यास करण्यात येते. विद्यार्थ्यांना ज्ञान देत असताना देखील आम्ही प्राध्यापक मंडळी ही सतत अध्यापनात नाविन्यता आणण्याचा प्रयत्न करत असतो. १ फेब्रुवारी २०२२ रोजी डॉ. अनिता बिराजदार यांनी एल.बी.पी.एम. महाविद्यालयात ऑनलाईन पध्दतीने 'Recent Trends in Banking Sector' या विषयावर व्याख्यान दिले. तसेच प्रा. महादेव कांबळे यांनी डी.ए.व्ही. वेलणकर कॉलेज सोलापूर येथे 'बँकिंग क्षेत्रातील आधुनिक सुधारणा व सद्यस्थिती' या विषयावर ऑनलाईन व्याख्यान दिले.

६ मार्च २०२२ मध्ये सोलापूर विद्यापीठ १६ वे अर्थशास्त्र परिषद २०२२ ला रयत शिक्षण संस्था कला व वाणिज्य महाविद्यालय माढा यास प्रा. महादेव कांबळे यांनी सहभाग नोंदवला. आमच्या महाविद्यालयातील अर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांना अद्ययावत ज्ञानाबरोबरच स्पर्धा परीक्षेची तयारी व्हावी यासाठी B.A.III च्या वर्गातील विद्यार्थ्यांना बँकिंग व स्पर्धा परीक्षा संदर्भात मार्गदर्शन केले जाते. विशेष करून या सर्व कार्यामध्ये नेहमी प्रमाणे प्रेरणा देणारे व मार्गदर्शन करणारे प्राचार्य डॉ. बी.एन. कांबळे सर, अर्थशास्त्र विभागाचे डॉ. अनिता बिराजदार, कौमर्स विभाग प्रमुख प्रा. व्ही. के. वराडे इतर सहकारी प्राध्यापक वर्ग आणि शिक्षकेत्तर कर्मचारी वर्ग व विद्यार्थ्यांनी केलेले सहकार्य यातूनच अर्थशास्त्र विभाग यशस्वी वाटचाल करत आहे.

प्रा.डॉ. अनिता बिराजदार
अर्थशास्त्र विभाग

प्रा. महादेव कांबळे
अर्थशास्त्र विभाग

मराठी विभाग अहवाल २०२१-२२

शैक्षणिक वर्ष २०२१–२२ मध्ये मराठी विभाग अंतर्गत मराठी वाङ्मय मंडळाच्या वतीने विविध उपक्रम राबविण्यात आले. १९ जून २०२१ रोजी मराठी विभाग व ग्रंथालय यांच्या वतीने 'मराठी वाचन दिन' साजरा करण्यात आला. 'मराठी भाषा संवर्धन पंधरवड्या' निमित्त विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. महाविद्यालयामध्ये निबंधलेखन स्पर्धा घेण्यात आली. निबंधासाठी पुढील विषय देण्यात आले. १. मराठी भाषा संवर्धनाचे उपाय २. मराठी वाङमयाची समृध्द परंपरा ३. माझा आवडता साहित्यिक ४. कोरोनाचे शिक्षण व्यवस्थेवरील परिणाम ५. भारतीय स्वातंत्र्याची ७५ वर्षे : एक सिंहावलोकन सदर स्पर्धेस विद्यार्थ्यांचा उत्तम प्रतिसाद लाभला. स्पर्धेचे विजेते पुढीलप्रमाणे :

- प्रथम क्र. श्री. यश चव्हाण बी.ए. भाग–२
- द्वितीय क्र. कु. श्रावणी करालमला बी.एस्सी. (जैवतंत्रज्ञान) – ३
- तृतीय क्र. कु. रुचाली बिराजदार बी.ए.–१
- उत्तेजनार्थ कु. अमिषा मंठाळकर बी.एस्सी. (जैवतंत्रज्ञान) – ३

या विजेत्यांना प्रमाणपत्रे देण्यात आली. तसेच मराठी विभाग व सांस्कृतिक विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने आभासी मुलाखतीचा कार्यक्रम घेण्यात आला. महाविद्यालयाचे माजी विद्यार्थी व साहित्यिक कु. अश्विनी लिके, श्री. अमोघ पुजारी यांची आभासी पध्दतीने मुलाखत घेण्यात आली. प्रा. शुभदा उपासे व प्रा. शिवानंद घोंगडे यांनी ही मुलाखत घेतली. २७ फेब्रुवारी 'मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त' जैवतंत्रज्ञान विभागाचे डॉ. ऋषिकेश धनवे यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

मराठी विभाग प्रमुख डॉ. शुभदा उपासे यांना पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर यांची विद्यावाचस्पती (पी.एच्.डी.) पदवी प्राप्त झाली. डॉ. शुभदा उपासे व डॉ. दामोदर बनसोडे यांनी आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, राज्य, विद्यापीठ, स्तरावरील शोधनिबंध सादर केले. विविध ठिकाणी व्याख्याने दिली. वरील सर्व उपक्रमांमध्ये प्रा.डॉ. दामोदर बनसोडे यांचे सहकार्य लाभले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. बी. एन. कांबळे यांच्या मार्गदर्शनाने व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्या सहकार्याने सर्व कार्यक्रम यशस्वीरित्या पार पडले.

– डॉ. शुभदा उपासे–शिवपूजे

(मराठी विभाग प्रमुख)

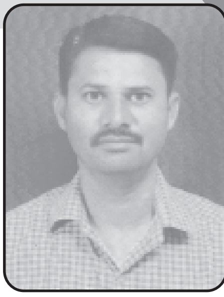

ग्रंथालय विभाग अहवाल २०२१-२०२२
शिक्षणातील नाविन्यता-शिक्षणाची डिजिटल वाट

वाचन संस्कृतीमुळे वाचनाची आवड, नवनवीन माहिती व ज्ञान मिळते तसेच वाचनामुळे शब्द संग्रहात सुध्दा भर पडते. वाचनाने शब्द संपत्ती, ज्ञान संपत्ती व माहिती संपत्ती वाढते याद्वारे भविष्यात उत्तम वाचक बनायला मदत होते.

महाविद्यालयीन ग्रंथालयामध्ये DELNET - (Developing Library Network) Electronic स्वरूपातील ज्ञानाचा संग्रह यामध्ये E-Books, E-Journals असे दर्जेदार ग्रंथसंग्रह आहेत. शिवाय ग्रंथालयात NDL (National Digital Library) हे E-Resources असून यामध्ये सुध्दा दर्जेदार ग्रंथसंग्रह आहेत. याचा उपयोग ग्रंथालयाने Digital Library व Research Cell याद्वारे महाविद्यालयीन शिक्षक व विद्यार्थी यांच्याकरिता इंटरनेट Library Automation साठी Soul 2.0 Software घेतलेले आहे व त्याप्रमाणे Library Automation चे कामकाज पूर्ण झालेले आहे. तसेच ग्रंथालयातर्फे बुक बॅक योजना, ''कमवा आणि शिका'' योजना ही राबविण्यात येत आहे. तसेच मराठी विभाग व ग्रंथालय विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने १९ जून २०२१ रोजी ''मराठी वाचन दिन'' साजरा करण्यात आला.

आपल्या ग्रंथालयात आर्टस्, कॉमर्स, बी.एस्सी व एम. एस्सी. बायोटेक्नालॉजी व ज्युनिअर कॉलेज सायन्स साठी आवश्यक ती क्रमिक आणि संदर्भ ग्रंथाची भर पडली असून ६४४५ एवढी झाली आहे. तसेच ग्रंथालयात दैनंदिन वृत्तपत्रांची संख्या १० इतकी आहे.

केवळ शिक्षणच नव्हे तर स्पर्धात्मक युगात विद्यार्थ्यांना सर्वतोपरी तयार करून त्यांना उच्च पदे मिळविण्यासाठी प्रवृत्त करणे या दृष्टीने विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेची पुस्तके उपलब्ध करून दिली आहेत. शिवाय अवांतर वाचनाची आवड निर्माण करण्यासाठी कथा, कादंबरी, कविता, हास्य, कथा, विनोदी कथा, चरित्रं, आत्मचरित्र, इ. स्वरूपातील ग्रंथसंग्रह उपलब्ध करून दिले आहेत. यासाठी ग्रंथालया तर्फे दरवर्षी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहनपर बेस्ट लायब्ररी युजर हा पुरस्कार घोषित केला जातो.

शै. वर्ष २०२१–२२ मध्ये युजीसी व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठामार्फत घेण्यात आलेल्या एम–सेट च्या परिक्षेत प्रा. महेश स्वामी (ग्रंथपाल) हे ग्रंथालय व माहितीशास्त्र या विषयात उत्तीर्ण झाले. त्यांचे महाविद्यालयाच्या वतीने अभिनंदन करण्यात आले.

शिवाय ग्रंथालयीन संगणकीकरणात ग्रंथाचे बारकोडिग, ग्रंथाचे संगणकीकृत देवाण–घेवाण, ग्रंथालय नेटवर्क स्थापन करणे, डिजीटल ग्रंथालय अस्तित्वात आणणे व वाचकांना अत्याधुनिक सेवा पुरविणे या गोष्टी कार्यरत आहेत. या दृष्टीने ग्रंथालय समितीच्या माध्ममातून ग्रंथालयाची संख्यात्मक व गुणात्मक अशा दोन्ही बाजूने योग्य वाटचाल सुरु आहे. या कामासाठी प्राचार्य, ग्रंथालय सेवक व सर्व प्राध्यापक वृंद यांचे मोलाचे सहकार्य लाभत आहे.

– श्री. महेश स्वामी
ग्रंथपाल

प्राध्यापक वृंद

जैव तंत्रज्ञान शाखा

प्रा. गोपिका मंजुनाथ
(विभाग प्रमुख)

डॉ. आर. एस. धनवे

डॉ. व्ही. एस. अडकी

डॉ. वळसंगे ए. बी.

प्रा. जी. डी. चक्रे

प्रा. आर. डी. पोतदार

प्रा. लक्ष्मीपुत्र गोटे

प्रा. चेतन वाळके

प्रा. श्वेता शिखरे

प्रा. स्वाती पाटील

प्रा. सोनाली काळे

प्रा. स्नेहल जोशी

कला शाखा

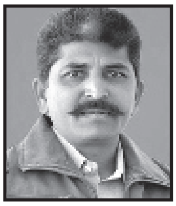
प्रा. एम. बी. पाटील
उपप्राचार्य
शारिरीक शिक्षण संचालक

प्रा. एस. जे. बावगे
इतिहास विभाग प्रमुख

प्रा. सी. पी. उंब्रजकर

डॉ. एस.जे. उपासे
मराठी विभाग प्रमुख

डॉ. डी. डी. बनसोडे

प्रा. शिवानंद घोंगडे

प्रा. एम. बी. कांबळे

प्रा. एस. बी. मिटकरी

प्रा. ए. ए. कांबळे

वाणिज्य शाखा

प्रा. व्ही. के. वराडे
विभाग प्रमुख

प्रा व्ही. एस. मनुरे

प्रा. ए. एल. बिराजदार

श्री. महेश स्वामी
ग्रंथपाल

B I O T A L E N T

विज्ञानाशी निगडीत विद्यार्थ्यांची रांगोळी कला

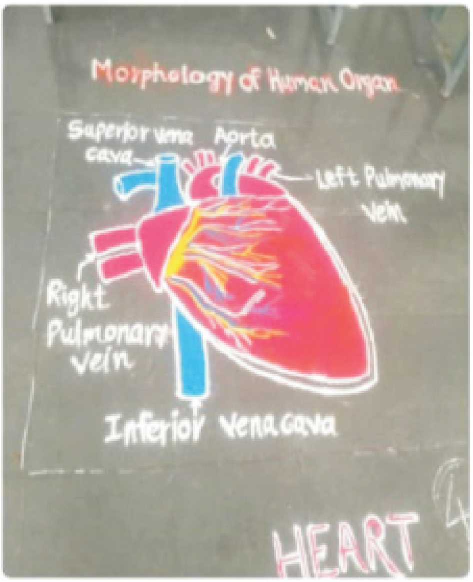

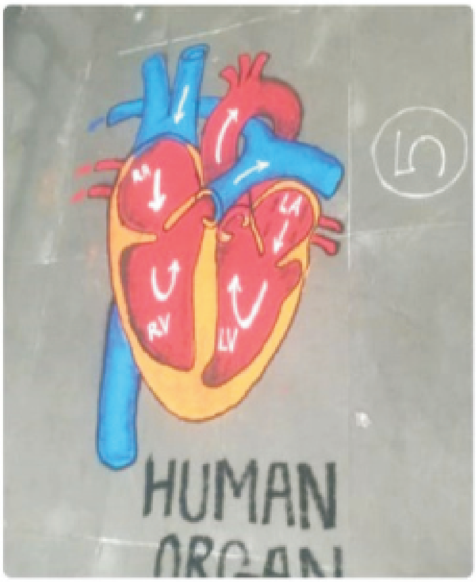

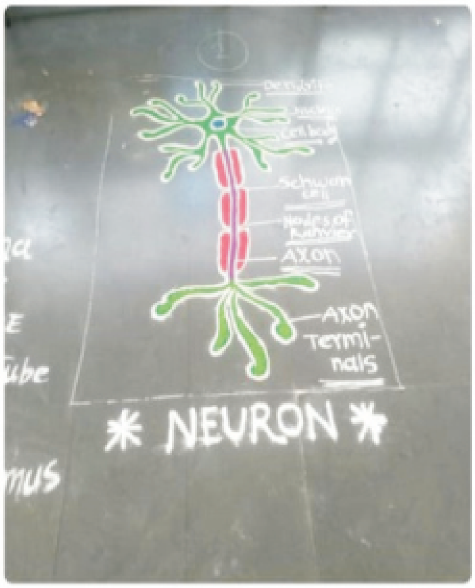

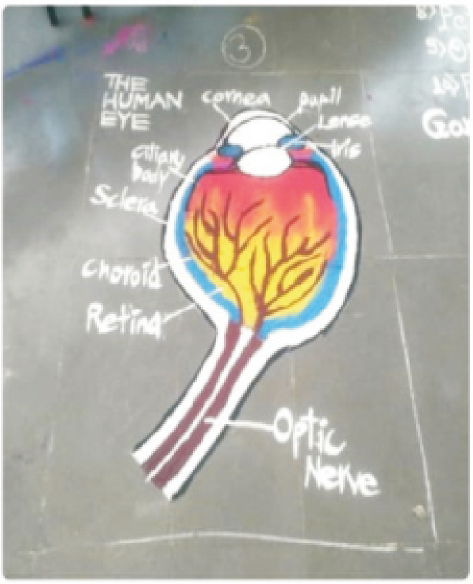

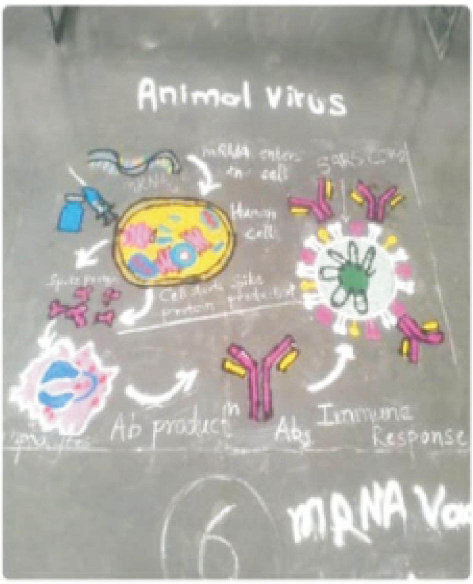

वाणिज्य शाखा

COM - FEST रांगोळी स्पर्धा

शेअर मार्केट अॅन्ड ट्रेडिंग अॅनॅलिसीस व्याख्यान देताना सी.ए. सुनिल इंगळे

वळसंग सुत गिरणी येथे क्षेत्र भेट

श्री सिध्देश्वर सहकारी बँक शैक्षणिक भेट

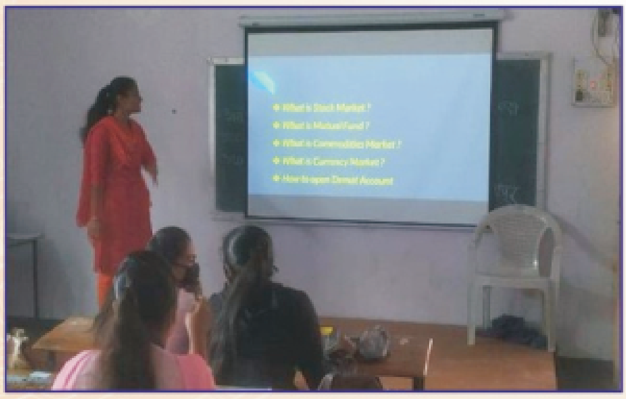

शेअर मार्केटवरील सर्टिफिकिट कोर्स

COM - FEST प्रश्नमंजुषा

वक्तृत्व स्पर्धेचे पारितोषिक वितरण

वाणिज्य विषयातील विद्यार्थ्यांचे रांगोळी कलागुण

कला शाखा

इतिहास विभागातर्फे नळदुर्ग किल्ल्यास शैक्षणिक भेट

इतिहास विभागातर्फे शिवजयंती निमित्त प्रश्नमंजुषा

सांस्कृतिक विभागातर्फे पारंपरिक वेशभूषा दिन

विद्यार्थिनींसाठी आरोग्य प्रबोधन शिबीर

मराठी राजभाषा दिनानिमित्त डॉ. ऋषिकेश धनवे यांचे व्याख्यान

सांस्कृतिक विभाग व मराठी विभागातर्फे आभासी मुलाखत

बौध्दिक संपदा हक्क कार्यशाळा

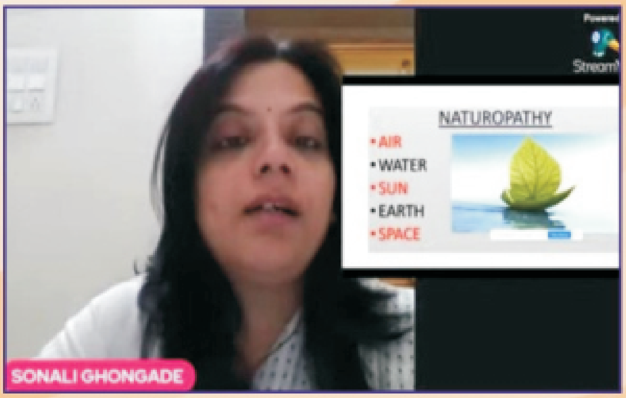

आहारतज्ज्ञ डॉ. सोनाली घोंगडे यांचे व्याख्यान

क्रीडा विभाग

विद्यार्थिनींसाठी स्वसंरक्षणार्थ लाठी-काठी शिबीर प्रशिक्षण

विद्यार्थिनींसाठी स्वसंरक्षणार्थ लाठी-काठी शिबीर उद्‌घाटन समारंभ

विद्यार्थिनींसाठी स्वसंरक्षणार्थ लाठी-काठी शिबीर समारोप

शिक्षकेतर कर्मचारी वृंद

अर्थशास्त्र विभाग

अर्थशास्त्र संदर्भात भित्तीपत्रकाचे अनावरण

अर्थशास्त्र विभागाचे उद्‌घाटन करताना डॉ. गौतम कांबळे

अर्थशास्त्र विभागातर्फे पोस्टर प्रेझेंटेशन स्पर्धा

'सर्टिफिकिट कोर्स इन फायनान्शिअल मार्केट' कोर्सचे उद्‌घाटन करताना डॉ. श्रीनिवास जगताप

कु. प्रणाली तांदळे (बी.कॉम. - ३)

कु. साक्षी चव्हाण (बी.कॉम. - २)

चि. यश चव्हाण (बी.ए. - २)

कु. समृध्दी बनसोडे (बी.एस्सी. - २)

छायाचित्र

कु. अंजली मळेवाडी (बी.कॉम. - ३)

कु. अंजली मळेवाडी (बी.कॉम. - ३)

कु. दिपा होळकर (बी.ए. - १)

कु. प्रगती रा. बनसोडे (बी.एस्सी. - २)

कु. श्रेया पल्ले (एम.एस्सी. - १)